

ПОЛИТИКИН

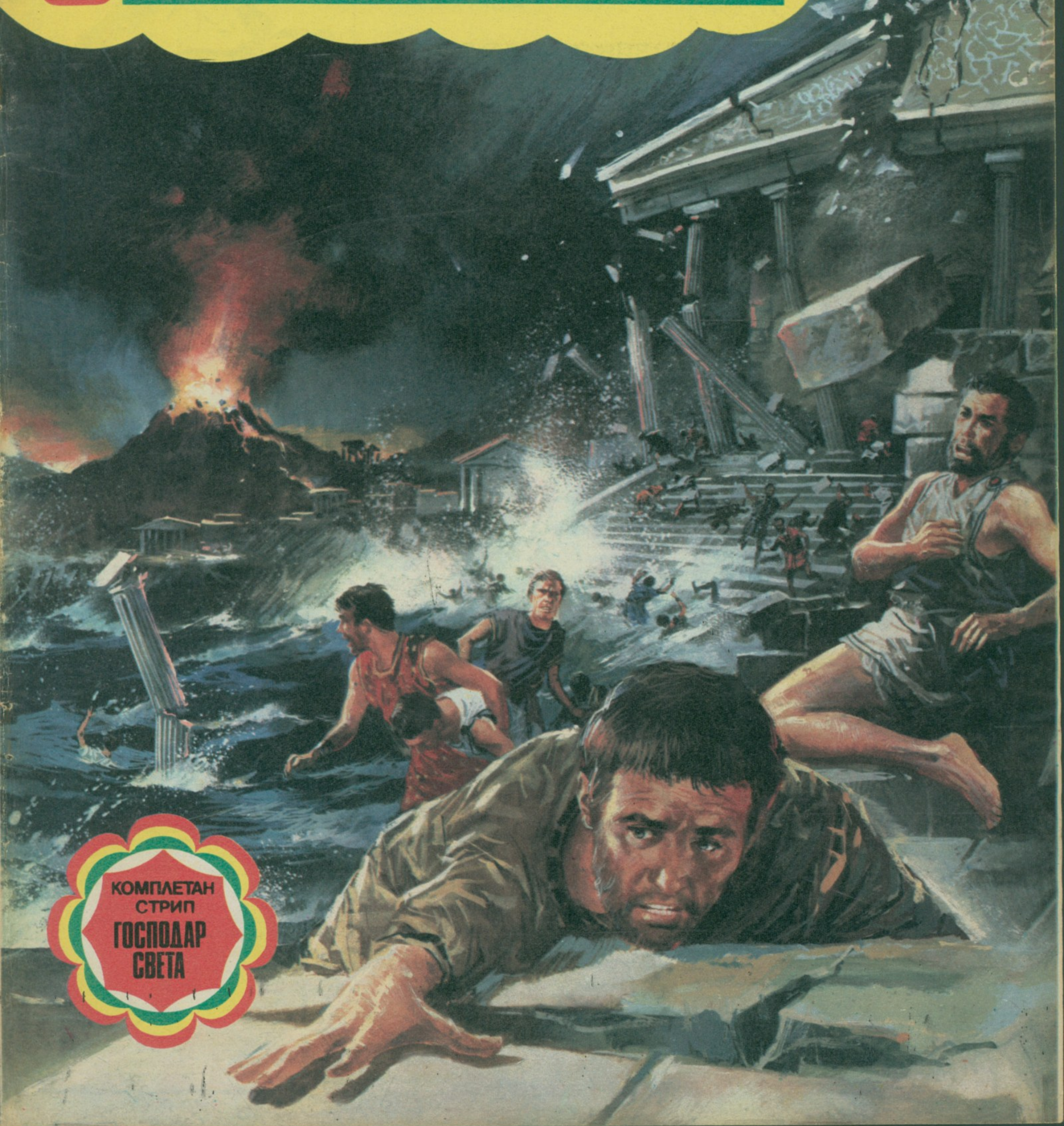
5
динара

БРОЈ
1255

ЗАБАВНИК

16.1.1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

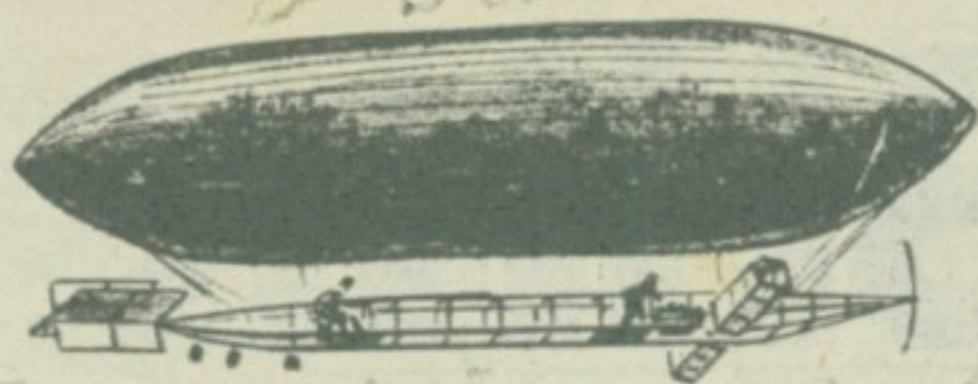
Ripley

Веровати или не!

Вилијам Боумент

ВИДАР
У АМЕРИЧКОЈ ВОЈСЦИ
НИКАД НИЈЕ
СТУДИРАО НА НЕКОЈ
МЕДИЦИНСКОЈ ШКОЛИ,
А ИПАК ЈЕ НАПИСАО
ЈЕДНО КЛАСИЧНО
ДЕЛО О ВАРЕЊУ
ЗАСНОВАНО
НА ИСПИТИВАЊУ
ЈЕДНОГ ПАЦИЈЕНТА
ЧИЈА РАНА
НА СТОМАКУ
НИЈЕ 7 ГОДИНА
МОГЛА ДА ЗАРАСТЕ.

ПРВА ЛЕТЕЛИЦА

У АМЕРИЧКОЈ ВОЈСЦИ
БИО ЈЕ
ЈЕДАН ДИРИЖАБЛ КУПЛЕН
1908. ГОДИНЕ ...
АЛИ ОН НИКАД НИЈЕ УПОТРЕБЉЕН
ЈЕР СЕ
ЊИМЕ УСУЊИВАО ДА ЛЕТИ
САМО ЊЕГОВ КОНСТРУКТОР,
ИЗВЕСНИ Т. БОЛВИН.

ВУЛКАН САНГАЈ

У
ЦЕНТРАЛНОМ
ЕКВАДОРУ
"РАДИ"
НЕПРЕКИДНО
ВИШЕ ОД
400
ГОДИНА.

МАЈМУН НОСОЊА

СА
БОРНЕА
ИМА
РУЖИЧАСТ НОС
ДУГАЧАК
И ПРЕКО
7
САНТИМЕТРА.

ПОЛАРНИ МЕДВЕДИ

СА АЛЈАСКЕ
ИЗРАСТУ
У ВИСИНУ
САМО
60
САНТИМЕТРА.

СТАРИ КРИКАНИ

УПОТРЕБЉАВАЛИ СУ
ДЕЦИМАЛНИ СИСТЕМ
И РАЗЛОМКЕ.
ТАКО СУ ОНИ
3252 $\frac{3}{4}$ ПИСАЛИ:

00011000111111

1255/

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● на већини старинских чеса-
ма вода тече из уста лава. Та
лавља глава није украс који је
измислио неки вајар, већ сим-
бол који потиче још од Егип-
ћана. Наиме, Египћани су лав-
љу главу узимали као симбол

годишњег надолажења Нила.
Стари Грци, а преко њих Рим-
љани, пренели су тај симбол
за воду, и отуда се лавља гла-
ва до данашњег дана задржа-
ла на чесмама.

● сматра се да је шпански
књижевник Лопе де Вега на-
писао 1800 комедија, од којих
је до данас сачувано 470.

● полудраги камен александ-
рит има ту особину да може
да мења боју: дању је тамно-
плав а ноћу црвен.

● језик човека подноси темпе-
ратуру од 75 степени, а врхови
прстију 50 Целзијусових степе-
ни — без тежих последица.

● Пашка, један припадник
племена Самоједа, управљао је
бродовима на реци Јенисеј ви-
ше од двадесет година и за то
време није имао ниједан удес.
Вест не би била интересантна
за објављивање да Пашка није
био слеп.

● књиге у данашњем облику
јављају се тек у 16. веку. До-
тада, оне су имале облик сви-
така.

● Едвард Вудвил, енглески
војник у служби шпанске кра-
љице Изабеле, изгубио је у је-
дној бици са Маврима 1486. го-
дине шест предњих зуба. Да би
га обештетила, краљица му је
за сваки изгубљен зуб покло-
нила по два коња.

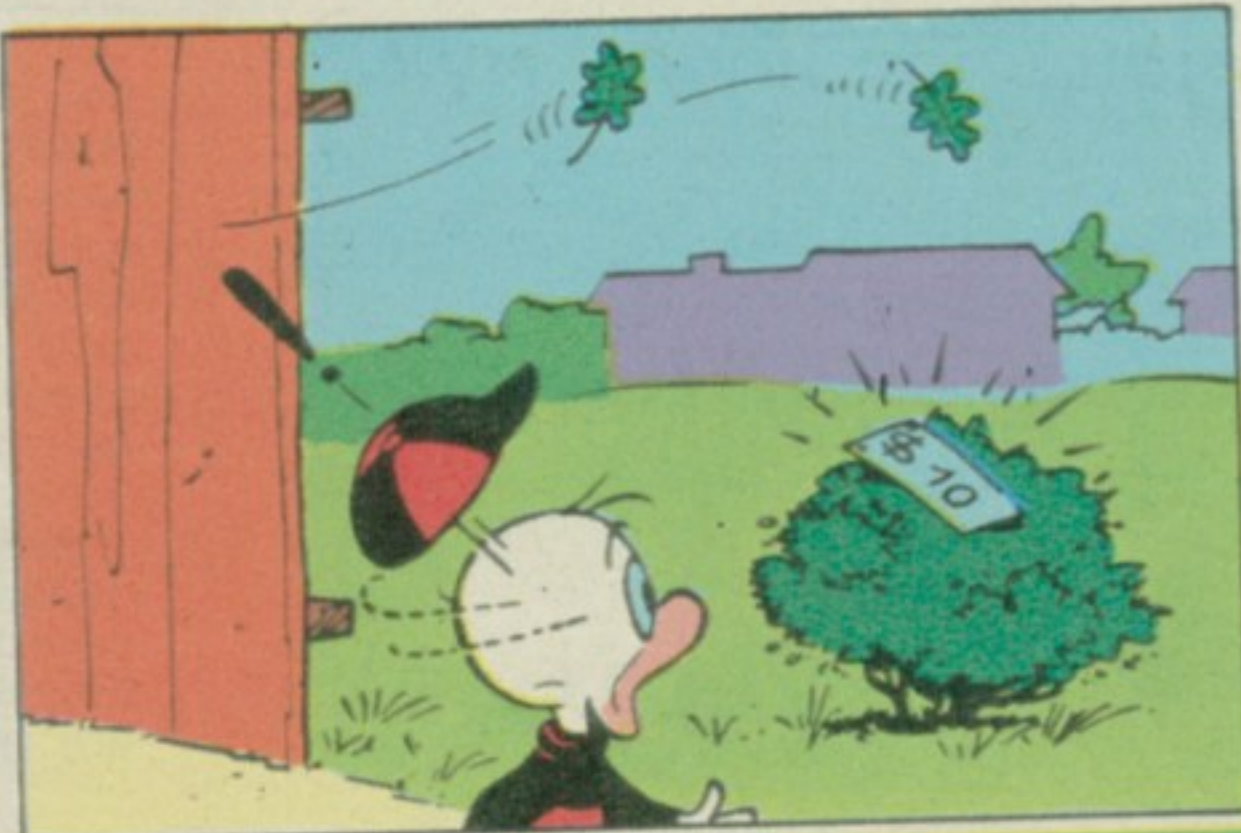
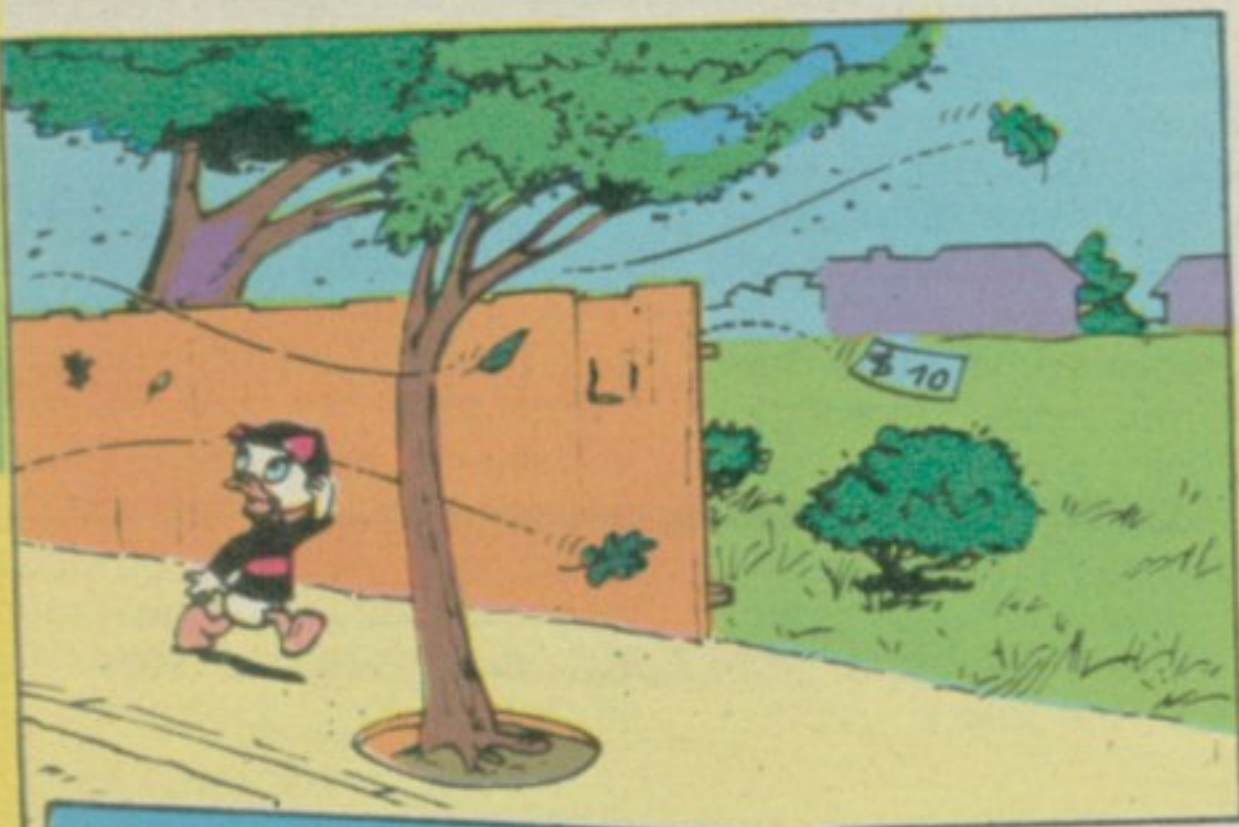
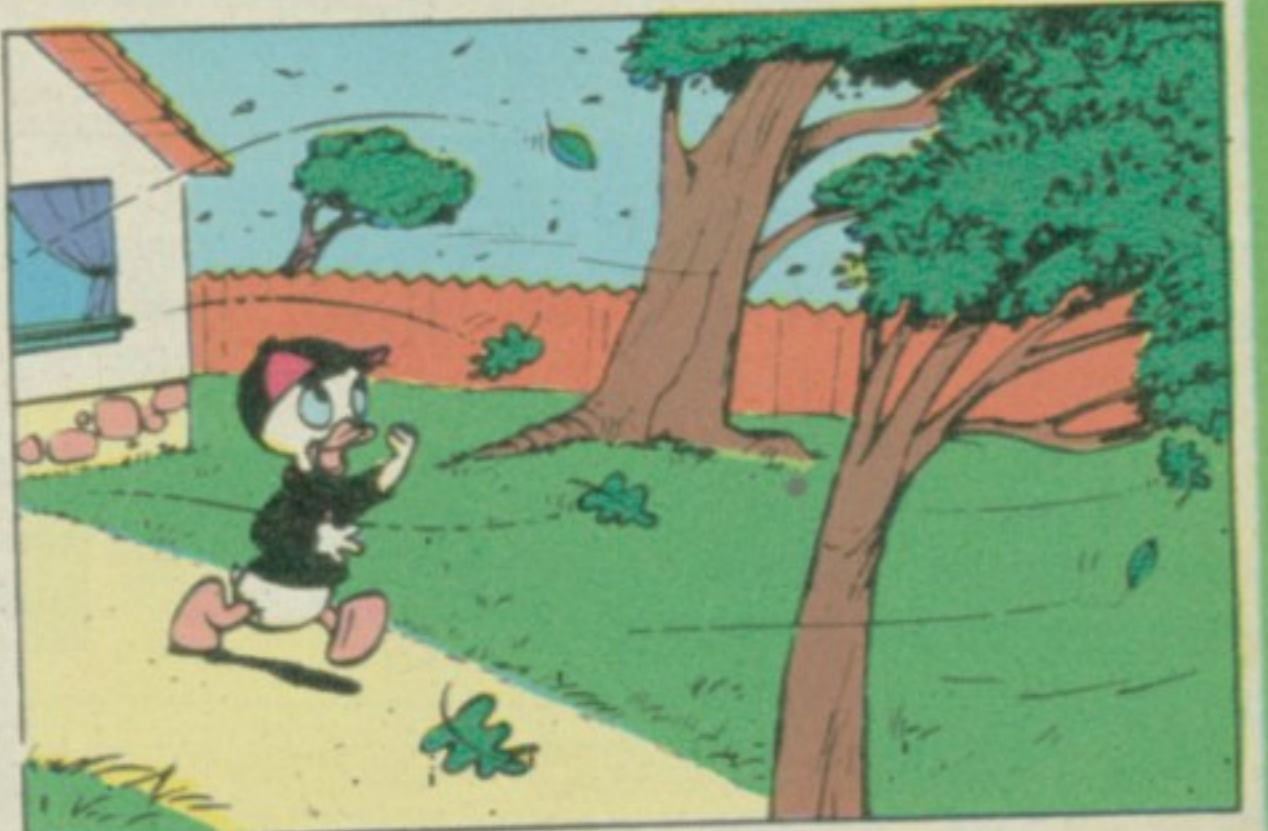
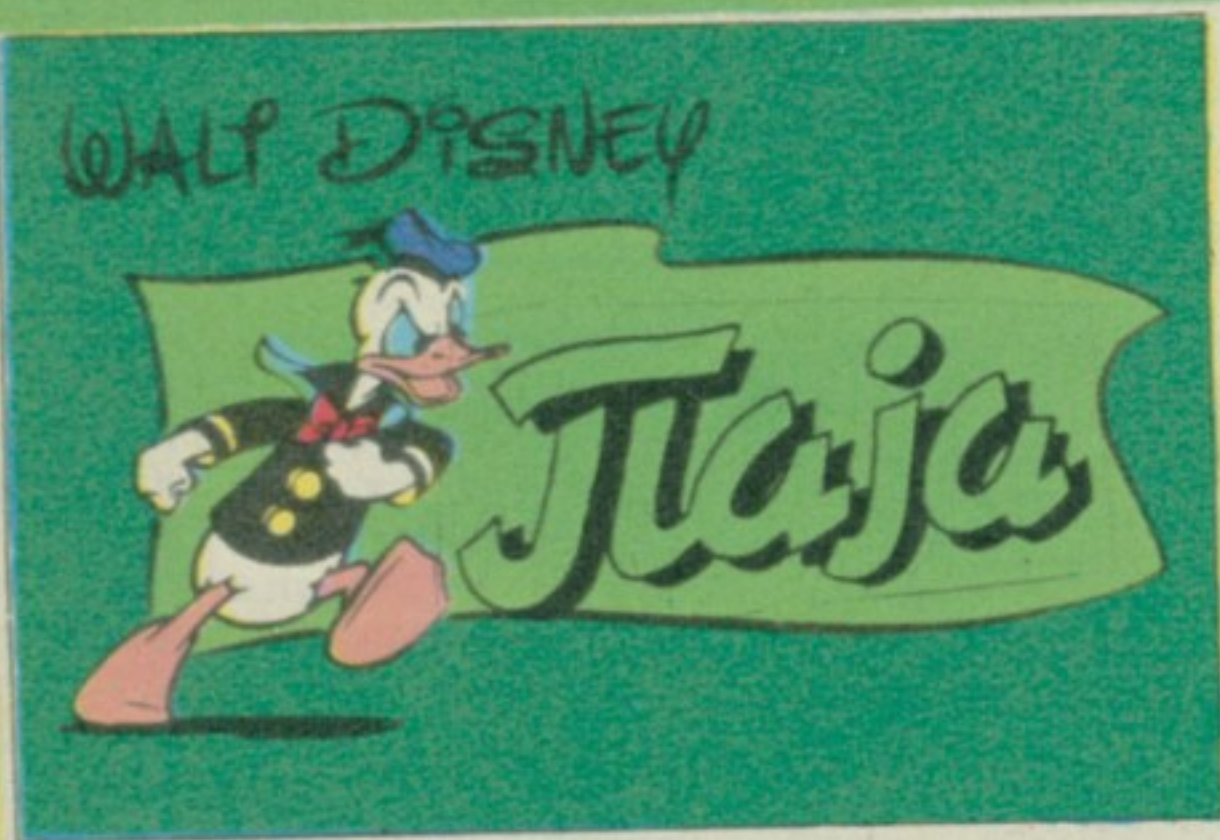

● птице могу да живе без хра-
не девет дана, пас двадесет,
жаба годину, корњача пет сто-
тина дана а змија осам стоти-
на дана.

● сандаловина (Santalum) је
ниско, зимзелено дрво. Расте
у брдовитим крајевима источ-
не Индије као полупаразит на
корену другог дрвећа. Ово др-
во је тврдо, жуте боје са цр-
веним жилама. Користи се за
израду мањих изрезбарених и
токарених предмета и за доби-
јање етеричног уља.

МОМЧИЛО
ДУГАЛИЋ

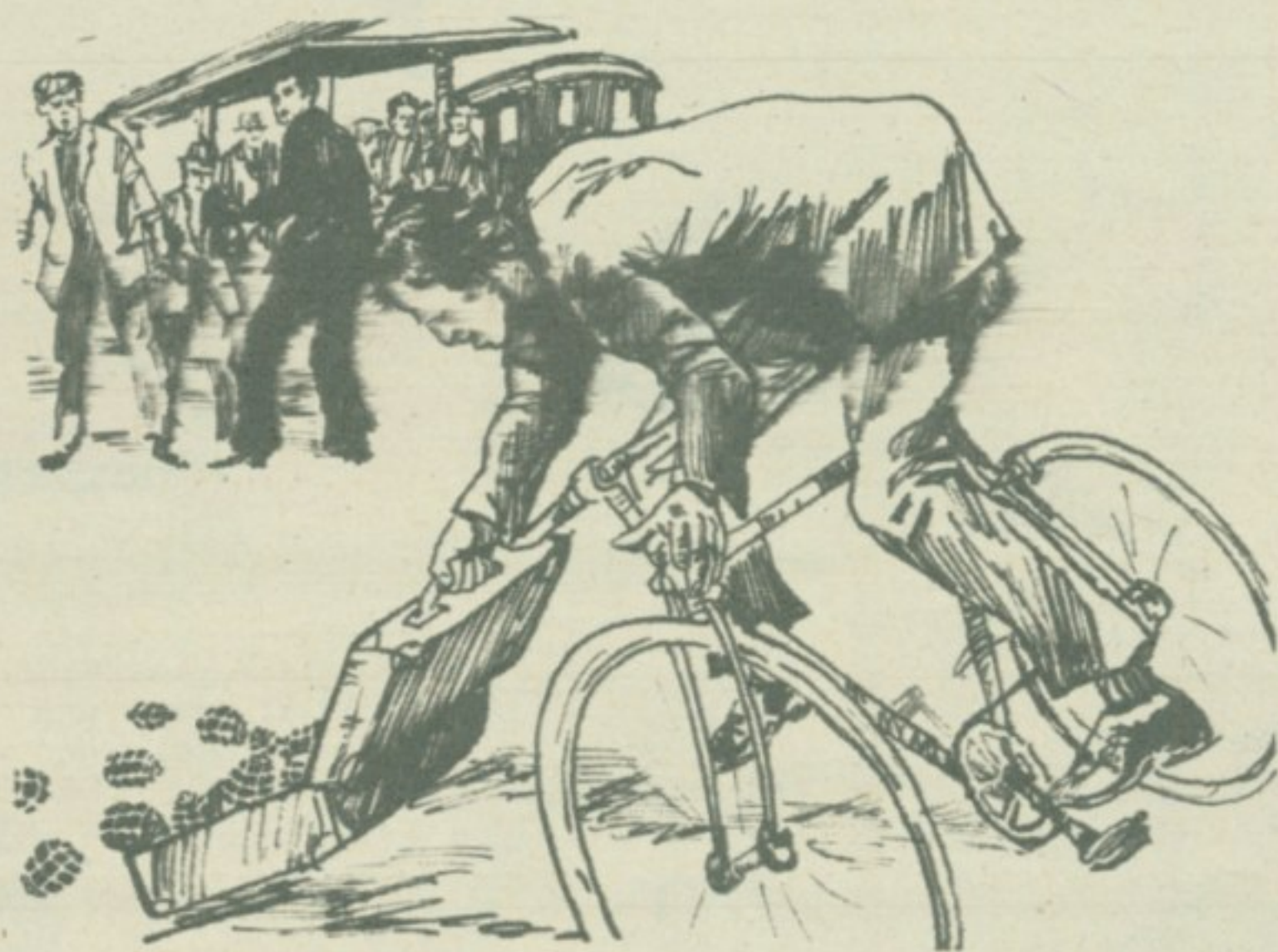
Рођен је 1918. године у Рибници код Краљева. Имао је петнаест година кад је почео да ради, прво као сезонски радник а онда је добио запослење на железници. Почетак устанка 1941. године Дугалић је дочекао као секретар партијске ћелије и члан Сресног комитета СКОЈ-а у Краљеву. Радио је на прикупљању оружја и припремама за устанак. Партизански пут отпочео је као политички комесар Треће крушевачке чете одреда «Јован Курсула».

После повлачења из Србије Краљевачки одред постао је у Првој пролетерској бригади Четврти краљевачки батаљон. Већ првог дана по формирању бригаде, батаљон је учествовао у нападу на Италијане у селу Гаочићима. Са четири друга Дугалић се пробио кроз непријатељску ватру, убацио бомбе у школу из које су се бранили Италијани, упао одмах после експлозије бомби у једну учionicу и заробио оно двадесет ошамућених италијанских војника. После краће и оштре борбе сломио је отпор непријатеља и заробљено око 120 војника, подофицира и официра. Била је то прва победа тен формиране Прве пролетерске бригаде.

Народни херој Момчило Дугалић данас је генерал-потпуковник и председник Савеза удружења бораца народноослободилачког рата Србије.

Челичне корњаче

На ђређуној станици огједном је
завладао шајац, ђошђуни мук.

Оружје смо прикупљали на разне начине, а крили смо га на сеоском пробуљу. Радили смо то вешто. У једној пробуљи држали смо муницију и експлозив, а у другој пушке.

Од секретара Окружног комитета Партије добио сам једног дана наређење:

— Узми двадесет бомби и однеси их одмах на железничку станицу. Кофер остави у први купе трећег вагона, број... (број сам одавно заборавио).

Знао сам да је нешто хитно. На брзину сам извадио бомбе из окровишта, ставио их у један кофер и бициклом пошао на станицу. Пошто сам као железничар сваки дан редовно пролазио кроз рампу на посао, Немци нису обраћали неку посебну пажњу на мене. Зато сам без икаквих тешкоћа стигао до станице.

Таман сам скретао преко пруге на перон, кад ме нагло повуче тежина бомби у коферу. Срушио сам се заједно са бициклом. Кофер се отвори и бомбе се размишле, као корњаче.

Немци су тих дана затварали и убијали за један

једини скривени метак. Знао сам шта ме чека и већ се спремао да пружим отпор.

Перон и улица испред њега били су пуни кад сам долазио. Људи су причали, жагорили. У станици су се, на укрштању, тог часа налазила четири воза.

Осврнуо сам се пун стрепње. На улици је завладао тајац, потпуни мук.

Док ми је ледени зној избијао по телу, сагнуо сам се и почео да купим раширкане бомбе. Кад сам се подигао, више никога није било у близини! Као пред неком огромном метлом, људи су се повукли.

Готово незвесно пошао сам преко перона. Пронашао сам вагон и купе и оставио кофер, затим сам сплет изашао на перон, све као у ноћном сну. Нико ме није заустављао. Нити пошао за мном.

Узео сам бицикл и отишао.

Био сам захваљан тим непсонатим путницима: божали су се, то се видело, али међу њима није било ниједног издајнице. Ниједног који би се полакомио на окупаторску напрату и издао ме.

Рапорт у

У повлачењу препли смо при планинска пребена. Последњи је био Голија. С друге стране ове стрме и опаке планине, на којој непрекидно фијучу ветрови, стигли смо око пола ноћи у неко село. Сељаци нас лепо дочекаше.

Нешто у њиховом понашању ипак није било природно. Осетили смо то. Наше обезбеђење убрзо примети неко мување по селу — сељаци су некуд трчали, пребацивали се, саштапавали.

КАО ХАЈДУЦИ

Не пише нам се добро, схватили смо, и још пре зоре наредим покрет. Четници су нас већ опкољавали. На излазу из села дочекала нас је ватра. Нисмо желели да прихватимо борбу јер бисмо с рањеницима, којих би сигурно било, по таквом времену. План нам је био да се што пре извучемо из обруча и средимо, а онда ћемо лако вратити четницима дуг.

Да бисмо избегли четничку ватру испред себе, окренули смо се на другу страну. Село је било у једној ували, са свих страна

опкољено брдима. Али кад смо препли на другу страну, четници нам опет пресеку пут. Трчали су косама, избијали из рупчага, све је одјекивало од њихових повика. Ваљало је тражити нови излаз. Тек предвече успели смо да се борбом пробиемо, у истом правцу одакле смо и дошли, на Голију.

Сада је тек долазило оно најгоре. Застаја се више није имало куда. С једне стране Голије четници, а и с друге — четници. Куде, питају неки борци гласно. Посрћу. Олуја нас шиба са свих страна — завејаће нас ако ту останемо.

Колебање међу борцима је сад видљиво. Неки почињу и да тунђају.

— Хоћемо кући! — више неко.

— Кући! — добацују други.

— Треба да се разиђемо — предлагали су. — До сирења, па ћемо се опет скупити.

— Као хајдуци. Они су знали шта раде.

— Другови — иступи Раде Вилатлијевић, студент, гледајући издалеко борцима у сну. — Растурање одреда значи његову пропаст. Хватаће нас једног по једног и уништавати. Има ли међу вама такав друг који жели нашу пропаст? Про-

Лежао сам на слами. Кроз прозорчић видим плаво небо. Никако не могу да се сетим где сам и како сам ту доспео. На вратима се тада појави неки непознат човек.

— Болница је евакуисала све рањенике, осим тебе — рече ми. — Мислили су да се нећеш ни пробудити па су те оставили.

Тада сам се свега сетио.

У првом налету јуриша на Златном брду запленили смо немачку комору у другом, нешто касније, поред многих наших бораца и ја сам био рањен. Изнели су ме с попрштита битке и положили на земљу иза једне живице. Једва сам дисао. У душнику ми је крвљало, а уста сланила од жрви, горела од жеђи...

ПРЕКО ПИВЕ

Човек кога сам утледао на вратима био је домаћин куће. Гледао ме је сажаљиво, а затим ми донео шољу млека и једну велику, румену јабуку које ћу се кћати док сам жив.

— Узми, прихвати се мало оинко — рече и изађе.

Позово сам заспао. Пробудили су ме другови Харван Мика и Пера Грачанин.

— Нисмо хтели да те оставимо — рекоше.

Направили су носила и понели ме преко Таре. Ос-

тавили су ме у једној кући, недалеко од моста која је била пута рањеника.

Сутрадан, 26. маја наређен је покрет у село Никовиће. Кренули смо у три ешелона. Лаки рањеници — пешке, средњи на — коњима, а тешки — наш ешелон — на носилима. Носили су нас заробљени италијански војници, из сваког носило по четири заробљеника.

Моја четворка била је слабо јучена, готово боса и најезена од хладноће. Цупкали су око носила и чокали наређење за покрет.

— Камарато, много боли рана? — пита један.

— Поко, поко, камарато — одговорио му.

— Има манђаре — пита опет.

— Нема манђаре — рекох.

— Има фумаре, камарато? — упита други.

— Нема фумаре, не пушим.

Направише кисело лице и наставише да прљају озебле руке. Били су нервозни.

Бол
су

Новој Вароши

— Нико није болеснији ни под поштом! — рајор-
ширали смо врховном команданту другу Тито.

паст свих нас? Реците, има ли?! Ја знам да нема. После овога што смо преживели ми смо сада више него друге, више него браћа. Свако свако као целина можемо опстати и наставити борбу.

Није говорио дуго, али

свака реч пленила је срца бораца. Борци су схватили да живот и патња сваког од нас није ништа према величини оног за шта се боримо.

Одред је опет дисао као један човек. Међава, глад, умор — све је то постало

својо и све се заборавило изнад новим заносом.

Пошто смо прешли Јавор, после осам до девет дана повлачења, сазнали смо да у Новој Вароши има партизана. Кренули смо у том правцу. Последњег дана марша, кад смо већ

били наомак Нове Вароши, поново су нас напали четници. Пустили су нас да уђемо у кањон реке Увца, а онда изненада, изнад самих наших глава, почели да пуцају са зачеља. Изгледало је да смо у правој милоловци: око високе стрме стене, провалија испод нас, а четници више наших глава.

НИЈЕ МИ ГОРЕ НЕГО ТЕБИ!

Имали смо, ипак, и мало среће: од првих метака нико није погинуо. Нико није чак ни рањен. Борци су се, сад већ искуснији, брзо снашли.

Кад смо коначно изашли из кањона, застао сам поред колоне и сачекао да се извуче и последњи борац из моје чете која је била у заштитници. Гледао сам зачуђен своје другове: пролазили су мршави, поцепани, готово боси, а под ногама шкрипи снег, хладно је, мраз. Гледам тако у једног друга: погнуо се, и сав се некако скупио, али иде мирно. На ногама је имао само чарапе!

— Је ли ти хладно, друже? — питам га.

Он мало застаете, погледа у моје ноге и рече:

— Није ми горе него теби.

Загледах се: ципеле се још виде на ногама, али без чарова, босим стопалима стајао сам на снегу, као и други.

Пред нама се, најзад, у-

казала Нова Варош. Дознали смо уз пут да се ту налази и Врховни штаб са другом Титом. Око 16 часова 9. децембра 1941. године колона се прикупила на једном узвишењу, недалеко од града. Борци су дотеривали своју одећу, неки се умивали снегом. Требало је да уђемо у град.

Била је то необична колона: поцепани и исцрпљени борци ступали су војничким кораком улицом града, промко певајући „Краљевачку партизанку“. Са свих прозора и чардака људи и жене су нас поздрављали.

— Браво, Краљевчани! — чули су се повици.

Кад смо се пребројали, сутрадан, било нас је 190. Имали смо 177 пушака, два митраљеза и пет пушкомиљара, поред бомби и муниције. Међутим, недостајало је 16 капута, 21 панталоне, 150 кошуља, 185 гаћа, 34 пара обуће и 185 пари чарапа. У ствари, само неколико бораца у одреду имало је на себи пристојно одело.

Следећег дана међу нас је дошао друг Тито. Командант одреда Милан Симоновић Зеко кратко је репортирао:

— Друже Врховни команданте, нико није болестан ни под поштом!

Друг Тито нас је посматрао са искреним дивљењем. Ишао је од једног бораца до другог разговарао о прошлим данима, о борби. Наше очи твориле су Врховном команданту да ћемо издржати и теже напоре.

ни чарке плакале

У село Никовиће донели су ме полужива. Пребацили су ме одатле с многим тешким рањеницима у селак Сариће. Јако сам крварио и од високе температуре мутила ми се свест, али сам ипак распознавао језике јауке и буцање око себе.

Мислим да је 7. јуна увече болница добила наређење за покрет. Било је облачно, после кише, а ноћ потпуно мрачна. За пут смо добили по парче печеног меса. Дао сам га Италијанима да би могли да ме носе. Требало је маршовати што брже преко Пиве ка Сутјесци да се искористи пробој непријатељског обруча који су извршиле јединице Прве и Друге пролетерске дивизије.

Нисмо, међутим, прошли ни педесет метара кад се један од мојих носача оклепу и паде у неку яртачу, а ја за њим. Једва су ме извукли. Неде поред мене поново су навишле „штупке“. Немци су изасули рафале из бриљантне

Окренуо сам се да последњи људи
видим ешелон ње
шких рањеника.

лета и бомбе. Лом, јауци! Ми који смо преживели продужили смо даље. Нарочито тешко било је спуштање у кањон Пиве, беспуће и суновратни крш.

Заноћило сам на пола пута, јер даље више нисам могао да издржим. Сутрадан су ме Италијани спустили до висећег моста. Цео дан и целу ноћ чекали смо да нас пребаци. Нисмо добили ништа за јело. Ране су крвариле кроз завоје и пекле као жар, а температура порасла. Непријатељ је био близу. Ехо борбе одјекивао је непрекидно у кањону. Дану су наши борци бранили, а ноћу нападали и освајали оно што у току дана нису могли одбранити.

Око нас, рањеника, болничарке су плакале јер нису могле помоћи.

— Ко не може да иде или јаше, остаје — рече комесар ешелона.

Привели смо ту вест готово мирно, без протеста. Својим својим очима видели да се више нема жуд. Други су учинили све што су могли, чак и оно што је било изван људске снаге. Било нас је преко стотину и сви смо брзотр

брили одлуку да нас склопе у неприступачне пећине Пивске планине.

ОПРОШТАЈ С ДРУГОМ

Живан је непомично лежао на леђима, гледајући кроз пране високог дрвета изнад којег се плавило безбразно небо. Лице му је било тамно и испуњено, израз либезумљен, а очи ду-

боко увучене у тамне дупље. Није могао да говори, иако сам покушавао да га приволим на разговор.

Десетак метара испред нас стајала су два Италијана. Зовнуо сам их. Почели су да ме дижу. Живан је погледом пратио мој напор да устанем. Очи су нам се оусреле. Учинио ми се да ме прекоревашто га напуштам. Кроз главу ми је за тренутак прохујала наша заједничка прошлост. Упознали смо се пре рата као фудбалери — противници, али смо убрзо отпочели заједничку борбу против класног непријатеља. Био сам присутан кад се приликом одступања из Србије опростио са женом и двоје мале деце. Рањени смо у истој борби, у исто време. Заједно смо били у болници. Било ми је тешко. Нисам знао шта да му кажем, али ме пресече његов глас:

— Шта стојиш, иди кад можеш... иди!

— До виђења — рекао сам полуплашено.

— Ако останеш жив, реци мојима како је било — дошапнуо је.

Једва сам одржао свест, колико ме је болело док су ме Италијани пукли између себе. Пред мостом, после дванаест минута, последњи пут сам се окренуо да видим ешелон тешких рањеника.

То је наш народ, ко зна по који пут плаћа данак у крви за своју слободу, мислио сам, несрећан.

(Из књиге „Живе легенде“ В. Љубарде)

ОДЛИКОВАЊА
НОВЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

СИМБОЛ ПОБЕДЕ И ПРИЗНАЊА

Ордени и медаље СФРЈ су знаци признања који се додељују за рад или дела која заслужују опште признање. Они су установљени законима, а додељује их Председнин Републике, који за време његове власти савезног секретара за народну одбрану или друге војне старешине. Председнин Републике може да одликује медаљу СФРЈ. Знат одликовања сме носити само одликовано лице, а код посмртних одликовања може бити одузето лицима која се понашају недостојно, било да су осуђена на казну затвора од три године и више или за друга тешка кривична дела. Неовлашћено ношење одликовања кажњавало се новчано до пола милиона старих динара или затвором до 30 дана. Нино, такође, не сме израђивати знакове који подсећају на ордене или медаље СФРЈ, односно који имају облик или изглед ордена.

(Објављивање ове серије омогућила је Канцеларија ордена Председништва СФРЈ. Она је редакцији „Политикиног забавника“ ставила на располагање и све материјале у вези с њима).

СВИ ОРДЕНИ КОЈЕ ОБЈАВЉУЈЕМО ДАТИ СУ У ПРИРОДНОЈ ВЕЛИЧИНИ.

МЕДАЉА ЗА ХРАБРОСТ. Прва по рангу међу медаљама, а 36. у рангу одликовања СФРЈ, Медалја за храброст, установљена 15. августа 1943, дело је сликара Ђорђа Андрејевића Куна. Начињена је од позлаћене легуре, и у аверсу носи лик борца са пушком а у реверсу две гранчице лавра између којих је петокрака звезда и текст ЗА ХРАБРОСТ. Додељује се припадницима оружаних снага СФРЈ који су у борби против непријатеља извршили једно или више дела у којима је дошла до изражаја њихова лична храброст. За таква дела ова се медаља додељује и грађанским лицима, а може се доделити и појединцима који у опасним ситуацијама, спасавајући људске животе и материјална добра, изврше дело у коме су дошли до изражаја лична храброст и самопрегор. Носи се о траци на грудима.

МЕДАЉА ЗА ВОЈНИЧКЕ ВРЛИНЕ. Четрдесета по рангу међу одликовањима СФРЈ, установљена 29. децембра 1951. године, сва медаља се додељује војницима и војним старешинама за нарочито истицање у постизању и вршењу војничких дужности и за примерно војничко држање. У реверсу медаље (на слици је аверс), приказан је грб СФРЈ изнад кога пише МЕДАЉА ЗА ВОЈНИЧКЕ ВРЛИНЕ, а испод су две лаворове гранчице. Носи се о траци на грудима.

ЈУБИЛАРНА СПОМЕНИЦА

ЈНА. Приликом јубилеја ЈНА (1951, 1961. и 1971) установљене су спомен-медаље које су додељене свим активним старешинама Југословенске народне армије. Ове спомен-медаље носе се о траци на грудима, после свих ордена и медаља СФРЈ. (Слева на десно: споменица 10-годишњице ЈНА, споменица 20-годишњице ЈНА, споменица 30-годишњице ЈНА).

МЕДАЉА ЗАСЛУГА ЗА НАРОД. И ова медаља, друга по рангу у својој класи, а 37. у рангу одликовања СФРЈ, установљена 9. јуна 1945, дело је Ђорђа Андрејевића Куна. Начињена је од позлаћене легуре. У реверсу (на слици је аверс) је текст **ЗАСЛУГЕ ЗА НАРОД** уоквирен лаворовим венцем. Додељује се за заслуге у борби против непријатеља за ослобођење земље и за допринос изградњи и развоју самоуправног социјалистичког друштва. Носи се о траци на грудима.

МЕДАЉА РАДА. Тридесет осма у рангу одликовања СФРЈ, Медаља рада, установљена 28. новембра 1947, начињена је од позлаћене легуре. За разлику од аверса (на слици), који подсећа на мотив са Ордена рада, реверс носи текс **МЕДАЉА РАДА** уоквирен лаворовим венцем. Носи се о траци на грудима, а додељује за постигнуте примерне успехе у раду и стечене заслуге за напредак земље у привреди и другим друштвеним делатностима.

МЕДАЉА ЗА ВОЈНЕ ЗАСЛУГЕ. Медаља за војне заслуге је 39. у рангу одликовања СФРЈ, установљена 29. децембра 1951, и додељује се војним руководиоцима и војницима који својим примером у раду развијају помет за остварење постављених задатака, или који се одликују таквим ста решинским или војничким особинама да служе за пример другима. Додељује се, такође, и грађанским лицима на служби у војним јединицама, организацијама удруженог рада и другим организацијама које својим примером у раду развијају помет у остваривању задатака од посебног значаја за народну одбрану. У реверсу је исти мотив као и у аверсу. Носи се о траци на грудима.

МЕДАЉА ЗА ЗАСЛУГЕ. Последња по рангу међу одликовањима СФРЈ, Медаља за заслуге, установљена 14. новембра 1955, у аверсу носи лик младе жене у народној ношњи, а у реверсу лаворову гранчицу са пет листова и натпис **ЗА ЗАСЛУГЕ**. Ова се медаља додељује за заслуге у извршењу поверених задатака који доприносе пријатељским односима између СФРЈ и других држава. Ово је најређа медаља у нашој земљи и до почетка 1974. године додељена је само 609 пута. Носи се о траци на грудима.

ПАРТИЗАНСКА СПОМЕНИЦА 1941. Партизанска споменица 1941, установљена наредбом Повереништва Народне одбране Националног комитета ослобођења Југославије 14. септембра 1944, додељивана је свим борцима и руководиоцима који су учествовали у НОБ од 1941. године. Две године касније, 15. маја 1946, прецизирано је да је Споменица знак државног признања организаторима народног устанка и првоборцима, за велике заслуге стечене у борби за ослобођење наших народа. Истовремено је извршена замена првог модела споменице (лево) новим који је дефинитиван (десно).

МИНУТ ДО СМРТИ

»ОДУВЕК САМ СМАТРАО ДА ЈЕ РАГ БИ СМРТНОСНА ИГРА, АЛИ САД ТО И ЗНАМ« — РЕКАО ЈЕ КАПЕТАН.

Никад нисам могао ни помислити да ће ме безначајна повреда колена, задобијена на једној рагби утакмици, довести на ивицу смрти. Када је вода почела да надире осетио сам тако безуман страх да само њему има да захвалим што сам остао жив. Колено ме је и дотле много пута изневерило, јер ми се после једне операције догађало да се нога изненада укочи као проштац и да дуго после тога не могу да је савијем.

Ово је прича Ричарда Тафија Дејвиса из Франкхема у Енглеској који је 24 године провео у морнарици. У октобру 1955. године налазио се као навигациони сфидир на енглеској подморници „Ем-буш“ позајмљеној за четвородневну вежбу Канадској краљевској морнарици. Подморница је пловила у близини обале Нове Шкотске где су Канађани испитивали нови тип противподморничког авиона, такозвани П2В „Нептун“ који је располагао специјалним радаром.

ТРЕЋА НОЋ

„Ембуш“ је била застарела подморница која је често морала да испловљава на површину како би напунила своје испразњене акумулаторе. Да невоља буде већа, нови канадски авион је имао посебне уређаје којима је онемогу-

ћавао подморничким радарима да га открију.

— Ма колико смо се трудили, увек је успевао да нас пронађе и „потопи“ — седам пута за четири дана. Док смо се ноћу љуљали на површини пунећи акумулаторе — стално смо страховали да нас не открије. Никад нисмо могли знати да ли је негде у близини или врло далеко — све док нас не осветле његови моћни рефлектори са висине од једва тридесетак метара и удаљености од једног километра.

Ова врста авиона имала је врло тихе турбомлазне моторе који су се једва чули од хуке морских таласа и дизел-машина у подморници. Посада их је звала „шапат смрти“ и били су сасвим у праву, судећи према ономе што се догодило.

— Када је пала трећа ноћ били смо већ на ивици снаге. Ронили смо неколико пута, јер се дежурном официру учинило да је нешто видео у мркој ноћи. Непрекидна опрезност нас је изнуђивала. У два сата ноћу преузео сам стражарење заједно са главним сигнализатором Бартоном. Било је све мирно, али сам добро знао да се управо у ово време може очекивати појава „Нептуна“. У контролној кабини доле у подморници такође су сви били на опрезу, прстију изнад полуга и вентила,

спремни да на први знак зароне заједно са овом грдосијом од 1100 тона.

НОГА МЕ ЈЕ ИЗНЕВЕРИЛА

Било је 3.15 часова када нас је авион открио и осветлио рефлекторима. У истом тренутку притиснуо сам клаксон и дао знак за заронавање. Нисам имао ни тренутка за губљење, јер је подморница морала да зарони тачно кроз 45 секунди. Нашоа сам се наћ отвором, кроз који се већ Бартон спустио у унутрашњост подморнице, тражећи стопалом прву пречагу лествица. Када сам се повукао, пружио сам руке изнад главе да затворим поклопац за собом и у том тренутку десно колено ме је изневерило. Нога укрућена као проштац није ми дозвољавала да се испружим довољно далеко и дохватим ручицу поклопца. А подморница је већ тонула.

Наредба коју је Бартон добио била је чудна, али он ју је извршио.

Градови и људи: БЕОГРАД

ЛАГУМ ЈЕ ОДЛЕТЕО У ВАЗДУХ

После пада Смедерева, 1439. године у турске руке, султан Мурат II бацио је око и на Београд. Угарску пограничну тврђаву. Прилика му се пружила кад је умро угарски краљ и у Угарској настао рат око престола. Око Београда ускоро се слегла велика војска праћена тешко натовареним коњима, мазгама и камилама које су носиле

материјал потребан за ливење топова, изградњу опсадних кула и гвоздених овнова.

У почетку опсаде, срећа је била час на једној, час на другој страни. Београђани, међу којима је, поред Угара било много Срба који се нису хтели одселити када је град престао да буде српска престоница, често су излазили изван зидина и директним сукобима с

Турцима готово увек били надмоћнији. Али помоћ из Угарске није стизала, обруч се стегао око Београда, а турски топови су непрекидно бомбардовали браниоце. Нападаци су чак почели да продиру у Доњи град, јер је одбрана била јако проређена.

Пресудни напад требало је да изненади и сломи одбрану бранилаца. Турци су, на име, тајно прокопали тунел испод зидина и намеравали да подземним путем уђу у Београд. Легенда каже да је Србима и Угрима открио положај тунела неки турски ратник, вероватно хришћанин, који је везао на стрелу писмо са планом лагума и убацрио га у град.

Срби и Угри су, на месту где су Турци копали тунел, изградиле канал који су напунили барутом, смолом и сумпором и кад су опсађивачи кренули у напад, запалили ту убиствену мешавину. Затечени у тунелу, Турци су сво до једног изгинули. Султан је затим покушао напад бродовима с Дунава, али браниоци су турске галије уништили кишом запаљених стрела. Зато је септембра 1440. године Мурат II дигао руке од опсаде Београда.

Дејвис је знао да има на располагању само неколико секунди, јер ће, уколико не успе да затвори поклопац, капетан бити принуђен да обојицу жртвује. Заронавање се, на име, није могло зауставити у том тренутку и посада ће морати да затвори доњи капац на торњу како вода не би поплавила целу подморницу. У уском простору торња, Бартон није могао да се поред Дејвиса успне до отвора и сам спусти поклопац. Обојица су били у мишоловци и очекивали да се подаве као мишеви.

— Испод мене на степеницама налазио се сигнализатор Бартон. И док је вода већ запљускивала врх командног торња, ја му довикнух: „Удари ме по десном колону. Удри снажно!“ То је била, вероватно, најчуднија наредба коју је Бартон икада добио, али он није оклевао.

— Осетио сам снажан ударац у ногу и страхан бол је прострујао мојим телом. Слетео сам са

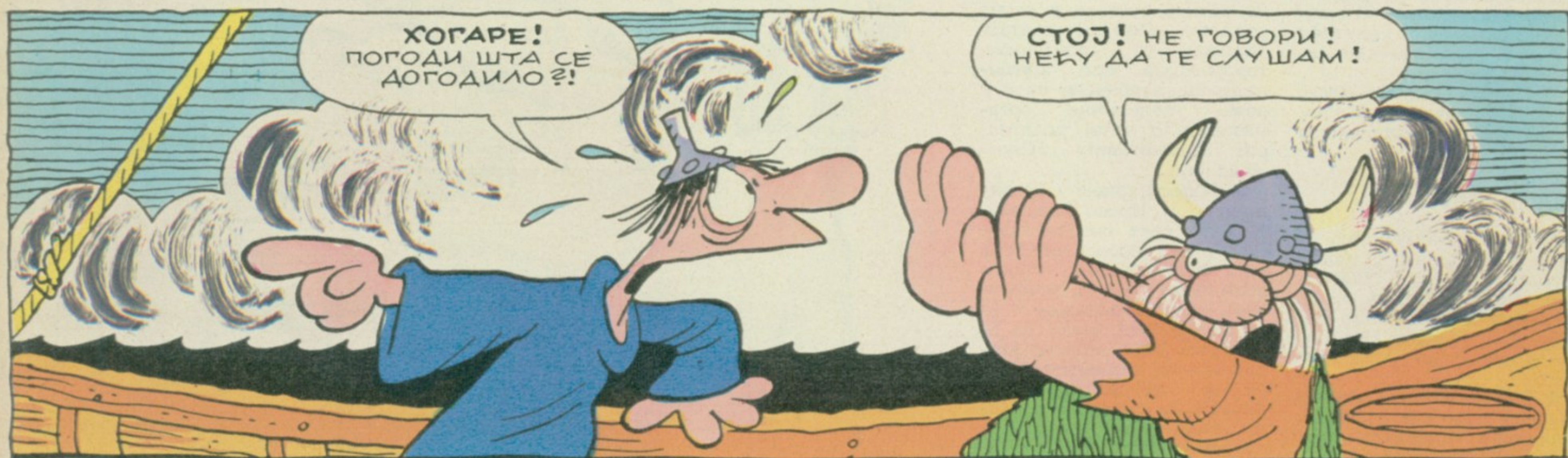
лествица чврсто се држећи поклопца који се под мојом тежином спустио на отвор. Требало нам је само неколико тренутака да затegnемо вијке и да затим одахнемо. Погледао сам Бартона. Његово лице било је бело као креч, ваљда као и моје.

Када сам стигао у капетанову кабину морао сам да објасним зашто нисам на време спустио поклопац иако сам претходно издао наређење за заронавање. Пошто ми је одржао придику да сам ставио на коцку животе целе го-саде, дошао је ред на мене да се оправдам. Управо сам показао и руком на главног „кривца“ своју ногу, кад сам с изненађењем приметио да ми је колено поново „прорадило“. Капетан ме је сумњичаво погледао, а затим рекао:

— Одувек сам помишљао да је рагби смртоносна игра. Али сада то и знам.

Dik
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НЕВИДАЉИВА ПОЛИЦИЈА

Људи специјалних одећења Скотланд јарда присутни су свуда, али нико не може да их препозна.

Светлоплави комби са двојицом људи крстарио је лондонским улицама. Ни по чему се није разликовао од сличних возила која су се пробијала кроз саобраћајну пужву.

Изненада, у њему се огласио радио-пријемник. Из централе Скотланд јарда послато је упозорење да је у току оружани напад на једно испрано трговинско представништво у Олдвичу. Возач комбија Стенли Конли и његов сапутник Џорџ Бериоз значајно су се погледали.

— Најзад, први посао данас! — рекао је Конли и притиснуо папучицу за гас.

ТАЈНИ НИВОТ

После пет минута већ су били у Олдвичу. У представништво су улетели као таче. Бацили су се на под, али су почели да пуцају још у паду. Нападници су остали на месту мртви.

Конли и Бериоз, заједно са још око 200 другова, припадају Специјалној патроли Скотланд јарда, некој врсти полицијских командоса. Мање одећење Специјалне патроле увек је на аеродрому Хитроу где брине за безбедност путника и авиона, док остали „командоси“ крстаре у паровима, попут Конлија и Бериоза великим правдовима.

Специјалну контролу наживају и „Одећење мачке и миша“ а њене припаднице — људе из СПГ. Патрола није једини посебан део британске полиције. Много јачи ослонац она има у такозваном Специјалном одсеку. Чини га 350 мушкараца и 50 жена

које су одабрани на почетку полицијске каријере. Њихове навике, као и чланови породице и пријатељи проверавани су по неколико пута.

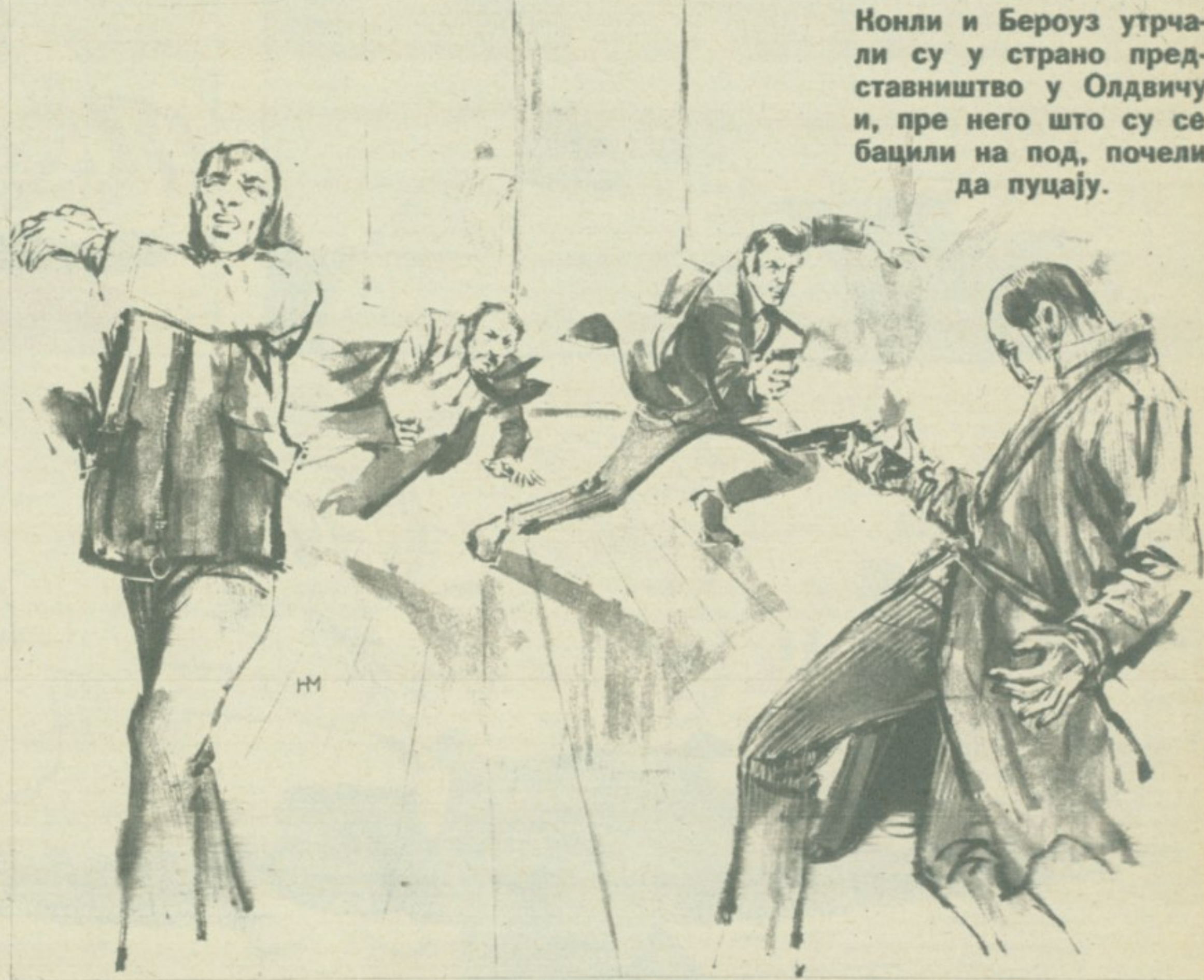
Припадници Специјалног одсека морају да знају најмање један светски језик, стенографију, да буду одлични стрелци, то јест да изванредно баратају малим аутоматским револвером калибра 9 милиметара. После завршене обуке распоређују се у разна одећења. Они се хватају укоштац са шпијунима, терористима или криминалцима, а убачени су и у разне политичке организације о чијој делатности обавештавају Скотланд јард.

У Специјалном одсеку највеће је Ирско одећење. Колики увид ово одећење има у рад ирског покрета, који већ неколико година води прави рат с британском аладом, показује и то да је унапред знало да ће 8 марта 1973. године експлодирати подменуће бомбе на Олд Вејлију. Експлозија је спречена а Ирци, који су то намеравали да учине, похапшени.

ПОКВАРИЛИ СТЕ НАМ ПОСАО!

Само мањи део људи Специјалног одсека ради у канцеларијама. Већина њих увек је „на терену“. Обавезно су присутни на свим аеродромима Велике Британије. Неупадљиво стоје поред царинских службеника. Док сви листају пасоше и они их погледом контролишу.

Поједини припадници из одећења СЗГ прави су хипици. Тако се носе, тако понашају. У једном пре-

Конли и Бериоз утрчали су у страну представништво у Олдвичу и, пре него што су се бацили на под, почели да пуцају.

паду на хипике, за које се претпостављало да узимају дрогу, полиција је ухапсила и два члана СЗГ који су се налазили у њиховом друштву. Онако прљаве, зарасле у браду и неуредно обучене, пустили су их тек кад су се ови легитимисали.

— Покварили сте нам посао! — прекорели су своје колеге. — А већ смо били на трагу организатора мреже за растурање дроге!

Чланови Одећења за дроге британске полиције

изложени су највећим напорима. Да би се увукли међу уживаоце наркотика

виш људи је да прикупљају обавештења од затвореника, у самом затвору, али

ИСТОРИЈСКА РЕЧЕНИЦА

ПОМОЋ

Када је аустроугарска влада поставила 1914. године ултиматум Србији, српски посланик на Цетињу Гавриловић упитао је владу Црне Горе:

— Да ли Србија може рачунати на

братску и неограничену помоћ у сукобу са Аустро-Угарском?

Црногорски министар спољних послова Пламенац одговорио је овом историјском реченицом:

— Србија може рачунати на братску и неограничену помоћ Црне Горе након у овом судбоносном часу за српски народ тако и у сваком другом.

и ушли у траг његовим главним растурачима, морају да изгледају запуштено и да живе неуредно као и свет подземља у коме се крећу, и да по неколико недеља не виђају породицу. Њих називају „шапачима“.

Рад у одећењу за криминална истраживања најоношљивији је. Задатак о-

то морају да раде веома вешито и у највећој тајности јер осуђеници немају милости за затвореника-издајцу.

Тако живи и ради „невидљиви“ део британске полиције. Он је свуда: за поштама грађана, у подземљу, политичким организацијама, ресторани, на улицама, баш свуда. М. Ј.

МИТО ЗА СУЛТАНА

Када је босански феудалац Радослав Павловић заратио против Дубровника у жељи да поврати део Конавла који му је већ продао, турски султан Мурат II наметнуо се да буде пресудитељ у овом спору. Мурат II је чак запретио да ће опсести Дубровник ако Република не прихвати његов „мировни суд“. Због тога су дубровачки изасланици стигли у јесен 1438. године у Пловдив, на султанов двор, с великим даровима за Мурата II и његове везире. Султан је пресудио у корист Дубровни-

ка, али када су чарке поново избиле око Конавла, а Мурат II поново се понудио да посредује — спор је добио Радослав Павловић.

Турци су овог пута отворено опомињали Дубровчане да морају „арбитражном суду“ да плате већи износ од Радослава који је дао 15.000 дукаата. Али изасланици Дубровачке Републике су веровали у правду и нису држали кесу, иако су морали знати да је турски султан наметнуо своје посредништво само да би стекао неку корист.

Добро, најзад сте ме ухватили — рекао је благим гласом градоначелнику Абвила омањи човек кога су сви звали Малецки. — Али и сами знате да вам је читав тај труд био узалудан. Зар вам није јасно да ћу већ сутра бити ван ових зидина? Мени је сувише загушљиво у затвору а и храна ми не одговара...

— Ма немој — иронично се насмеја градоначелник. — Само нам кажи у које време треба да ти оставимо откључана врата да би клиснуо. Уосталом, младићу, доста шале! Овде си на издржавању казне, осуђен си на десет година које ћеш, хтео-не хтео, провести са оковима на ногама. И немој губити из вида те „детале“!

— Управо ме они најмање и брину. А овај разговор ме замара. Одох на спавање и збогом! — рекао је затвореник чије је право име било Анри Ланелкот. — Да, да, добро сте ме чули — збогом!

Ушао је у ћелију а врата иза њега су се снажно заљупила. Кроз прозорчић на њима зачуо је кикотање и заједљиве примедбе стражара.

Уместо да очајава над својом судбином и данима које ће пролети у затвору, прво што је Малецки урадио било је да на влажном зиду ћелије ноктом угребе једну црту. А затим је испод ње уписао:

„Први и последњи дан! Жалим, али мени је овде досадно. Одох ја!“

ВАЖАН ЗАТВОРЕНИК

Неколико сати касније стражара који је дремао испред његових врата прену јаукање. Стражар се невољно диже, отвори прозорчић на вратима и провири. Тамо је Анри згрчен седео на прљавом поду. Био је потпуно плав, поднадулог лица.

— Помозите ми, молим вас — простењао је и стражар поче журно да откључава врата. — Срце ме гуши. — Донесите ми воде... Умирем!

Уплашен да се нешто не догоди тако важном затворенику кога је лично градоначелник допратио до тамнице, стражар је пришао Малецком и сагнуо се. У том тренутку затвореник га је шчепао за врат, оборио га на земљу и снажним ударцем онесвестио. Онда је скинуо чарапу коју је себи везао око врата, дубоко удахнуо ваздух и — пресвукао се у стражарево одело, а њега везао. Тако преобучен изашао је у ходник, закључао врата своје ћелије и пошао у затворско двориште. Журњи на улицу, у пролазу се љубазно јављао осталим стражарима. Када је примећен његов нестанак, већ је био далеко...

Сутрадан је преобучен у сељачко одело отишао на пијацу и тамо за скупе паре продао — своје окове!

КУПИТЕ МОЈЕ ОКОВЕ!

Уплашен да се нешто не догоди тако важном затворенику странај је пришао Малецком и сагнуо се над њим. У том тренутку овај га је шчепао за врат.

Једном је присуствовао као сведок попису ствари у кући неке крчмарице која дуго није платила порез. Судском извршитељу понудио се да сам прода те

ствари и да затим новац донесе у државну благајну. И, наравно, све паре које је добио ставио је у свој џеп.

Неколико дана касније

Анри Ланелкот постао је познат у француској јавности неколико година раније, 1850, када је после многих превара био заточен у тулонском затвору одакле је после два дана успео да побегне. То сићушно створење, женске грађе, меког гласа и нежних руку ретко кад је будило сумњу.

ПЛЕМЕНИТИ ЛАЖОВ

Зависно од ситуације, представљао се као свештеник, баштован, жандар или морнар коме је брод потонуо у страшној олуји. Умео је да се расплаче само да би био убедљивији или да пискавим гласом брани неког сиромаша све док му жиле не би искочице на врату. Људи су онда „тог доброг човека“ позивали у своје куће, задржавали на ручку или му нудили преноћиште. Чим би га оставили самог, он би као ловачки пас одмах намиришао где се налази новац или накит, узимао их из сламарице, вадио испод ормана, из ваза или рупа у зиду. Потом је нестајао, најчешће кроз прозор.

ВЕЛИКЕ ПРЕВАРЕ

— ПРВИ И ПОСЛЕДЊИ ДАН! ЖАЛИМ, АЛИ МЕНИ ЈЕ ОВДЕ ДОСАДНО — ПИСАЛО ЈЕ НА ЗИДУ ЋЕЛИЈЕ У КОЈОЈ ЈЕ БИО ЗАТВОРЕН АНРИ ЛАНЕЛКОТ.

неко је покуцао на крчмаричин прозор. Она је отворила и на дрвеном капку нашла обешену кесу у којој је био један златник. „Дарежљиви и племенити“ посетилац био је Малецки!

ПОРЕЗ НА ДРВЕЋЕ

После ове преваре за њим је организована велика потера. А када су га ухватили, смештен је у затвор у Сент-Омеру, граду на реци Аа. Извесно време провео је у кули на врху затворске зграде и смишљао како да побегне. Једног дана затражио је да разговара са судијом.

— Двојица из моје ћелије кују план да, чим се ускоро нађу на слободи, провале у вашу кућу и опљачкају вас — рекао је судији скрушено гледајући у под. — Моја савест ми налаже да вас обавестим о томе.

Судија га је проницљиво гледао, жмиркао очима и нервозно добовао прстима по столу. Није био потпуно уверен у истинитост његових речи, али је, да би Малецког поштедео освете двојице затвореника, затражио да га преместе у другу ћелију. Овај је баш то и желео.

У новој ћелији, у приземљу, Анри је готово пуна два месеца стругао решетке. Једне ноћи поново је био на слободи.

Преварама се и даље бавио, правио шале које је скупо наплаћивао. Када је насамарио десетак људи наплаћујући им велики порез на цвеће и дрвеће које је расло у њиховим баштама заточен је у Пијемонту. Ту је данима стрпљиво разграђивао оквир ћелијског прозора а сваког јутра, да стражари неби приметили, попуњавао је рупе хлебом. Једве вечери ишчупао је рам и побегао.

Било му је 50 година када је после низа превара поново ухваћен. Осуђен на доживотну робију, неколико пута је покушавао да побегне али му, највише због старости, то више није успело.

НАЈ...НАЈ...НАЈ...

НАЈСТАРИЈА УКРШТЕНИЦА

Прву укрштеницу са 32 речи измислио је Артур Вин и објавио је 21. децембра 1913. године у листу „Њујорк верлд“.

НАЈСКУПЉИ ЧЛАНАК

Ернест Хемингвеј (1899—1961) добио је 30 хиљада долара за чланак од само две хиљаде речи, објављен јануара 1960. године у часопису „Илустровани спорт“. У чланку је Хемингвеј писао о Срби и биковима.

НАЈСКУПЉА РЕЧ

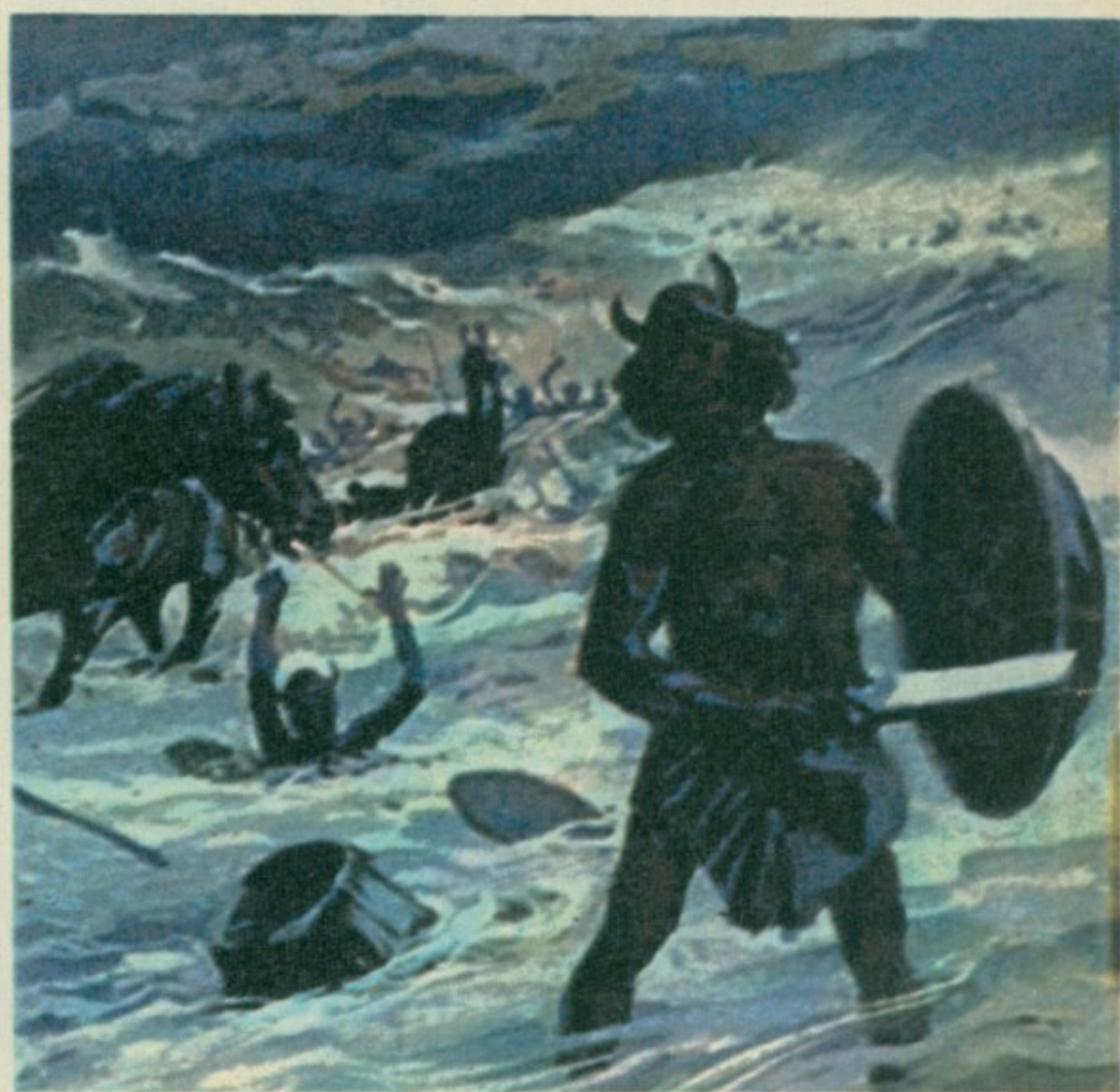
Дебора Шнајдер из Минеаполиса, САД, победила је, између милион и четири стотине хиљада учесника, на конкурс за најбољу рекламну поруку за аутомобиле фабрике „Плимут“. За 25 речи, колико садржи једна једина реченица њене паролe, она примила сваког месеца по 500 долара! Рачунајући просечан људски век, Дебора Шнајдер ће до краја живота добити око 12 хиљада долара за сваку написану реч!

ТАЈНЕ СТАРОГ СВЕТА

СМРТ У ТАЛАС

ЛЕГЕНДАРНА АТЛАНТИДА и данас представља загонетку коју научници упорно настоје да реше. Да ли је она само мит који се одржао столећима, плод нечије маште, или је заиста постојала? Ако јесте, где се налазила? Када је, због чега и како нестала? Прве записе о овој тајанственој земљи оставио је грчки филозоф Платон који је живео у 4. веку пре н. е. У својим делима „Тимеј“ и „Крићани“ он говори о народу који је пре око 11000 година живео западно од Херкулових стубова, како су стари Грци називали Гибралтар.

ПРОПАСТ АТЛАНТИДЕ Платон објашњава катастрофалним земљотресом који се догодио убрзо по повратку Атланта из неуспелог похода на Атину и Египат. И док је читава земља подрхтавала, острво Атлантида је без трага потонуло у узбуркано море.

СВОЈУ ПРИЧУ о Атлантиди Платон је темељио на записима грчког законодавца Солона који је око 590. године пре н. е. боравио у Египту и том приликом од свештеника сазнао за тајанствену острвску земљу која се по предању налазила негде на северу. Данас многи научници одбацују Платонову теорију да се Атлантида налазила у Атлантику, јер приликом геолошких испитивања океанског дна није пронађен ни најмањи траг који би указивао на копно које је ту потопљено за последњих 12000 година. Упркос томе, изврстан број научника није спреман да се помири с мишљењем да Атлантида уопште и није по-

стојала и зато настављају своја истраживања. Тако је проучавањем праисторије утврђено да се у време када је, по Платону, Атлантида ишчезла у Европи појавио такозвани кроманјонски човек. У свету данас постоје два прилично чиста типа са кроманјонским карактеристикама: то су Баски у Шпанији и северноамерички Индијанци. На основу овога неки антрополози су дошли до закључка да је кроманјонски човек заправо некадашњи становник Атлантиде који је успео да преживи катастрофу.

ИМА

НЕМАЧКИ ФИЛОСОФ Хоербигер, наспрот многим геолозима, тврди да је подводни гребен у Атлантику, који се протеже у правцу север-југ, део потопљеног континента. Он своју претпоставку заснива на теорији да је Месец некада био планета која је запала у Земљино поље гравитације. Када се то догодило, сва мора света су се под утицајем Месечеве теже повукла са полова ка екватору. Због тога је у близини полова море постало плиће а око екватора дубље. Тако је на том месту могло да потопи многа острва, па и Атлантиду.

ЈЕДАН ДРУГИ НЕМАЦ, пастор Јирген Шпанут, помно проучавајући Платонова дела решио је да отпутује у Египат с надом да ће тамо пронаћи неки траг о Атлантиди и њиховој земљи. И није се преварио. У Карнаку и Мединет-Хабу пронашао је рељефе и натписе који казују о страховитим борбама које су око 1200. године пре н. е. Египћани водили с непознатим народом са севера. Комбинујући овај податак са Платоновим мишљењем да се острво налазило иза Гибралтара, Шпанут је дошао до закључка да је Атлантида лежала негде у Северном мору. Корак даље начинио је кад је поново прочитао Платонове записе у којима се спомиње висок плато изнад мора од стена беле, црне и црвене боје у близини Базилеје, главног града Атлантиде. Шпанут је уочио да овакав опис одговара изгледу острва Хелголанд у Северном мору. И док су његови рониоци претраживали дно мора у близини овог острва, нико осим упорног пастора није веровао да ће снати пронаћи било шта. Међутим, преварили су се. Рониоци су 1952. године пронашли остатке огромног зида од камена беле, црвене и црне боје! Ослањајући се на податке са египатских рељефа, Шпанут је одбацио Платоново мишљење о времену кад је Атлантида ишчезла. До претпоставке да се катастрофа догодила око 13. века пре н. е. дошао је на основу цртежа који приказују ратнике на чијим се главама налазе металне челенке с роговима, што је типично за северњачке шлемове, а зна се да је метал пронађен тек око 3000 година пр н. е.

ПРОФЕСОР АГНЕЛОС ГАЛАНПУЛОС са Сеизмолошког института у Атини поставио је теорију 1960. године: на основу истраживања у басену Егејског мора закључио је да је на том подручју у 14. веку пре н. е. дошло до страховите ерупције вулкана, праћене катастрофалним земљотресом који је разорио Крит и острва Санторинског архипелага на којима је тада цветала минојска цивилизација. По њему, Платон је мислио управо на ову цивилизацију кад је писао о Атлантиди и у прилог томе наводи следеће: философ је Атлантиду сместио иза Херкулових стубова а осим код Гибралтара таква два рта се налазе и на месту где се Крит највише приближава грчкој обали. Поред тога, по Платоновом опису, равница на којој се налазио главни град Атлантиде веома је слична равници на којој је лежао минојски град Фаистос. И опис дела Атлантиде са пукотинама из којих су избијали пара и топли извори пристаје тачно карактеристикама, облику и величини острва Санторин. Да ли је професор Галанпулос у праву кад тврди да је легендарна Атлантида заправо цивилизација са Крита, показаће време.

РАЗГОВАРАЈТЕ СА СВОЈОМ МАЧКОМ!

— Многи власници животиња појма немају да могу да се споразумевају са њима — тврди познати амерички ветеринар Михаел Фокс.

Американци веома воле животиње, а нарочито псе и мачке. Према неким статистичким подацима, малтене сваки други Американац држи у својој кући неку животињу. Да ли ће то бити крокодил, питон дугачак 3,5 метара или обична домаћа граораста мачка, зависи од материјалних могућности и, наравно, маште власника. Зато и није чудно што се у Америци сваке године потроши 2.000.000.000 долара на храну кућних љубимаца и лечење.

И упркос томе што их заиста воле и што су спремни да одреше кесу кад су у питању потребе њихових љубимаца, Американци су потпуно неспособни да ступе у неки ближи контакт с њима, сматра зоолог Џон Робинс. А то и није баш тако тешко, бар не кад су у питању пси и мачке, тврди он. Да би то поткрепио, наводи мишљење доктора Михаела Фокса, познатог ветеринара и професора психологије на Вашингтон универзитету у Сент Луису:

— Сасвим је могуће да се власник пса или мачке споразумева са својим љубимцем. Међутим, невесља је у томе што он не зна како да то учини. А да зна, и он и његов љубимац би сасвим сигурно били много срећнији.

ДОВОЉНО ЗА ПОЧЕТАК

Џон Робинс је имао 13 аса, 5 коња и 3 мачке и ви су му они били од непроцењиве користи током његових дугогодишњих истраживања. Данас он може поуздано да тврди да готово сваки покрет који у присуству човека начини пас или мачка има одређено значење. Нарочито померање вилица, ушију, репа или израз очију.

Занимљиво је да виличне кости пса покреће девет мишића. У састав ушију мачке улази ни мање ни више него — 30 мишића, односно четири пута више мишића него што их има човече ухо. Будући да су тако покретљиви, сасвим је јасно да су они један од начина изражавања „мисли“ мачке.

маца веома су значајне очи. Код пса делимично затворене очи означавају збуњеност док су широко отворене зенице несумњив знак да је кућни љубимац — љут!

Не треба заборавити, каже Џон Робинс, да и пси и мачке осећају потребу за љубављу и да је веома важно показати им да су и они „чланови породице“.

ВРЕДНИ АСИСТЕНТИ

Власник који жели да научи да „разговара“ са својим љубимцем мора да се наоружа стрпљењем. Најбоље је почети са изговарањем кратких речи као што су: храна, лопта, трчи, итд. Иако су и пси и мачке интелигентне животиње, неопходно је све речи поновити безброј пута. Не треба се бојати да ће понављање постати до-

Поненад пси асистирају ветеринарима

сатно кућном љубимцу, већа је вероватноћа да ће се то догодити власнику. Речи треба изговарати полако, разговетно и гласно. Ако пас и мачка погреше, не треба викати на њих, то је сасвим непедагошки, каже Робинс, а и нема сврхе.

„Час“ не би смео да траје дуже од петнаестак минута, иначе ће љубимац, који све то схвата као забавну игру, постати непажљив „ћак“. Стрпљивим и упорним подучавањем могуће је научити пса да разликује 75—100 појмова, док је мачји „капацитет“ нешто слабији, она научи највише до 75 речи.

ши и подићи реп увис.

У Паризу су обављени занимљиви експерименти. Наиме, група ветеринара је покушала да научи неколико паса и мачака да им „асистирају“. Ево како то они чине: кад се у ординацији појави нов пацијент, „асистент“ му приђе, ољуши га и поведе до неког слободног места.

Пас који жели господару да каже да га остави на миру док се лењо излсжава на поду, обориће уши наниже, савити реп између задњих ногу и шкљоцати зубима. Мачка која пожели да се смести у крило, показаше то на тај начин што ће наћулити у-

Чак се догађа да „асистент“ помаже ветеринару и тако што му приликом прегледа приноси потребне инструменте.

Вероватно ће понеки власник пса или мачке, уколико послуша Робинсо-ве савете, научити и да се споразумева с њима. О. В.

РУКА РУЦИ—НА МУЦИ

Руковање је један од најчешћих начина поздрављања, али може бити и веома непријатно.

У то су некад могли да се увере сви који су се, на пример, руковали са Индијанцима. Поред јаког стиска шаке, од којег би видели свице пред очима, људи су приликом руковања са Индијанцима морали да поднесу и пегомизупно „трешење“

Верује се да је председник САД Теодор Рузвелт постигао светски рекорд у руковању: на једној новогодишњој забави он се поздравио са 8.513 људи!

руке! Не зна се да ли су колонизатори Америке после десетак таквих поздрављања тражили по-

моћ лекара, али је сигурно да руку нису могли нормално да покрећу бар два дана!

Истина је да је руковање и преносник заразних болести, али је исто тако истина да је оно за државнике права напаст. Тако је жена вицет посланика Цејлона испачила зглоб на руци поздрављајући се на неком пријему са 500 људи! Лорд Монтгомери је прошао поре: после једног пута по Аустралији морао је да умота завојима целу руку. Војвода од Виндзора проклињао је дан када је као принц од Велса посетио Канаду: од поздрављања, поред руке, страдало му је и раме!

Дугачак је списак уг-

ледних људи који су „платали данак“ оваквом поздрављању. На том списку је и бивши амбасадор САД у Италији Клара Љус. На пријему у Римском врту рукова-ла се са 2.000 особа. Рука јој је после тога била отечена недељу дана.

Понекад и приликом пријатељских сусрета човеку преседне руковање. Једна људина толико се обрадовала свом пријатељу да му је приликом руковања сломила мали прст. Његов пријатељ није имао разумевања за ту врсту „нежности“ па се обратио суду и за сломи-љени прст добио одште-ту од 700 фунти. Тако је и један политичар „за руковање“ добио 75 фунти одште-те.

Светски рекорд у руковању још држи покојни председник САД Теодор Рузвелт. На једној новогодишњој забави у Белој кући руковао се са 8.513 људи! Није остало забележити да ли је после тога позвао лекаре у помоћ. М. Ј.

ГОТИКА у Србији

Готика, стил у уметности који се у Европи јавља у другој половини 12. века, допрла је као нови архитектонски израз и на наше тло. Њени основни елементи: ребрасти свод, преламљен лук и потпорни лук, потпуно су потиснули тешке романске сводове који су почивали на масивним зидовима. Карактеристика готске архитектуре је и фасада украшена фигурама и стилизованом вегетацијом.

ГРАДАЦ — Први мотиви готског стила у архитектури средњовековне Србије јављају се на манастиру Градац, задужбини краљице Јелене Анжујске, жене Уроша I. Саграђен је око 1270. године недалеко од Ушћа на Ибру. Овај манастир, иначе, припада архитектури рашке стилске групе. Фасада је оживљена профилованом сокном, венцем малих готских преломљених лукова испод крова и плитким пиластрима. Мермерни портали, прозори и само делимично очувана декоративна пластика изведени су у романско-готском стилу. После пада српске државе 1459. године манастир је опустео и највећим делом је порушен.

ПРОЗОР НА СМЕДЕРЕВСКОЈ ТВРЂАВИ — Колики је утицај у средњовековној Србији имала готска уметност тешко је рећи, али њен замах се да наслутити. То показује и прозор на Ђурђевој резиденцији у смедеревској тврђави. У масивном зиду утврђења вешти архитекта уградио је четири дводелна прозора, исклесана у камену, с готским луковима.

ПОРТАЛ ДЕЧАНА — На дечанској цркви има више скулпторских радова него на свим другим српским црквама у Рашкој заједно. На фасади од углачаног мермера истичу се својом лепотом скулптуре. Поред романских фризева дуж поткровља, посебно се истичу готски елементи који су заступљени на прозорима изнад улаза и на кубету. Осим архитектуре, Дечани су веома значајни и по декоративној пластици. Главни мотиви су фигуре лавова, грифона, кентаура, аждаја, змија, маске, биљни мотиви и палмете. Грифон и лавови на портелу који води из припрате у брод убрајају се у ремек-дела романског стила.

ВИСОКИ ДЕЧАНИ — У питомој долини Бистрице, недалеко од Пећи, између брегова обраслих кестеном лежи манастир Високи Дечани. Основао га је краљ Стефан III који је по њему у народу и добио име Дечански. Црква је посвећена Христу Пантократору, вероватно у знак сећања на истоимени манастир у Цариграду у којем је Стефан провео неколико година у заточеништву. Из натписа, уклесаног на довртку портала, види се да је манастир између 1327. и 1335. године градио Которанин фра Вита, по узору на западњачке катедрале тог времена. И тако је уместо краљеве капеле-задужбине, јер то је била првобитна намена манастира, настало, после Студенице, најзначајније архитектонско дело средњовековне Рашке. Складних романских линија, озидаана наизменично редовима светложутог и црвенкасто-љубичастог мермера, црква по својој основној конструкцији као да стреми увис па је зато и названа Високи Дечани. Централни део цркве има пет бродова. Изнад средњег брода диже се на четири витка стуба, кубе високо 28 метара. Припрата има три брода од којих се сваки састоји од три травеје. И олтарски простор се, такође, састоји од три брода који се завршавају лучном апсидом. Сви травеји у припрати и бродовима засвођени су ребрастим сводовима.

У близини обале тајанственог Ђавољег језера, дубоко у прашуми око реке Амазона, неколицина људи седела су око ватре и замишљено дурила у пламен. Ослушкивали су шумове ноћи, ону крештаву песму брбљивих папагаја, цуцкетање праничица, тихо мумлање и досадно зујање многобројних инсеката.

Више од месец дана били су у прашуми. Влага, комарици и јопор мирис била данима су их исцрпљивали, али они нису хтели да одустану од своје намере. Јер, пошлци су да пронађу праг Маноа у коме је чак и калдрма била направљена од чистог злата а за који се причало да се налази на дну Ђавољег језера.

Вођа те мале експедиције Вилијем Николс изненада устаде, отпресе прашуму са панталона и упути се према шатору у којем су се налазили радио-уређаји.

— Разговараћу са Тимом — рече својим друговима. — Занима ме како се они налазе тамо, с друге стране језера.

ТРЕБА БИТИ ОПРЕЗАН

Неколико сати раније, 28. маја 1952. године, Вилијемов брат Тим у малом и на брзину направљеном чамацу прешао је са још десеторицом младих на другу страну језера. Зато је

вођа експедиције и био узнемирен јер је то била прва још коју је током путовања кроз прашуму проводио без млађег брата.

ТАЈНА СЕДАМ ЧВОРОВА

— Шта се то дешава? Из језера... Упоомооо! — било је последње што је Тим Николс успео да каже.

Једна Индијанка је на смрти поверила немачком истраживачу Цимерману где се налази Ђавоље језеро и златни град Маноа. Он је то, као и многи после њега, платио животом.

На малом пропланку брзо је успео да пронађе договорену таласну дужину и успостави везу са братом.

— Добро нам је, Вили! — зачуо је његов радостан глас. — Изгледа да смо на правом путу јер смо испод једне стене пронашли неку стару глинену посуду. То доказује твоју претпоставку да су овде некада живели људи. Чини ми се да је баш у овом делу језера потопљен златни праг Маноа!

— И ја сам у то сигуран, Тиме! — задовољно је узвикнуо Вилијем. — Већ сутра бићемо најбогатији људи на свету. Него, где сте разапели шаторе?

— На самој обали језера.

— Каква је околина? — Свиуда влада мир. То лечи душу и одмара живце. Чини ми се као да нисмо у прашуми.

— А језеро? Да ли је дубоко?

— Још нисмо почели да га испитујемо. Ипак сам сигуран у једно: у њему живе најукусније рибе на свету... Није ми само јасно откуд оне страшне приче о језеру...

— Не размишљај о томе! — рече му Вилијем. — Одмарај се али буди и опрезан.

Везу су прекинули у 22 часа и 43 минута а цео

разговор оникирили на магнетофонску траку која им је тако постала нека врста дневника.

ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ

Непун сат касније Вилијем је поново назвао брата.

— Да ли сам те пробудио?

— Не! Седео сам испред шатора и посматрао језеро.

— Глас ти звучи некако чудно! Уморно!

— Заиста сам лоше расположен. Волео бих да спавам али не могу! Суваше сам узбуђен што смо на циљу. Очи не одвајам од светлуцаве језерске површине...

— А где су она двојица?

— Седе поред ватре и једу рибу.

— Покушај да одспаваш. Ујутро ћемо и ми доћи. Не заборави да ћемо чим се раздаци бити најбогатији на свету.

— И ја у то верујем! Али, шта се то дешава?... Из језера... Хеј, па то је немогуће!... Иду... иду... Упоомооо!... — допреше јауци. А онда глас Тима Николса утихну.

Вилијем је пробудио своје другове и испричао им шта је чуо. Захтевао је да одмах крену на другу страну језера. Али већина није хтела да пристане. Ипак, после дужег убеђивања са Вилијемом је кренуо снажан младић Херб Денсинг. Ускочили су у чамац и журно веслајући

упутили се према другој страни језера. Читаву ноћ њихови су чекали да им се јаве.

Тек сутрадан преостали део експедиције прешао је на другу обалу језера. Тамо нису нашли никакве трагеве, шатор, радио-уређаје, чамац и — људи, све је нестало без трага!

ПРЕСТОНИЦА ПОЗЛАЋЕНОГ ЧОВЕКА

Причу о тајанственом Ђавољем језеру донели су Европљани већ са првих путовања по јужноамеричком континенту. Оне попишу још из оног времена када су шпански пустолови почели да плачкају прагове „Новог континента“ односе многе драгоцености што су тамо затекли, па чак и истражу златне плоче које су свештеници а други, већи, бацали су у језеро Титикакака које се налази на Боливијско-перуанској висоравни. По сле тога свештеници су се повукли у брда, а шпански освајачи који су кренули за њима никад нису успели да им уђу у траг и пронађу благо.

Машту многих похлепних људи нарочито је распламсао запис Франсиска Орлеана који се међу првим Шпанцима искрцао на јужноамерички континент. Поред многих доживљаја у свој дневник забележио је и ово:

„... Једног дана нађох се у чаробном граду Маноа, престоници „позлаћеног човека“. Ту сам видео

Са старих страница

СЛОНОВСКИ ДОМ

Чудно здање, дужно да служи као обсерваторија и концертна сала, подигао је извесни Кибри на острву Копеј у Северној Америци. Здање има облик циновског слона на леђима чијим стоји хладњак, у задње две ноге слона постављене су спиралне степеннице што до самог поменутог хладњака воде. У читавом зданију 34 просторије које названија носе према оним деловима тела у којима се налазе. Тако има одаја срца, одаја јетре и тако даље. Највећа од њих, за концерт предвиђена, има 80 стопа дужине. У хладњаку ће се находити обсерваторија. Слоновски дом саграђен је од дрвета и обложен споља цинком.

(1866)

и краља, владара града чије тело бејаше премазано златном прашином и изгледаше као истесано из једног комада драгоценог жутог метала.

Читав град стајаше на стубовима усред некаквог језера. И стубови бејаху од жеженог злата а на њима позлаћене улице и палате...

Многи су пошлели да траже то језеро и град у њему. Тако је у Колумбији пронађено језеро Гуатабита које се налазило у кратеру једног угашеног вулкана. Верујући да је у њему потопљен град „позлаћеног човека“, колумбијска влада дала је овлашћење једној компанији да га истражи. Ускоро је на јужној страни кратера пробијен тунел кроз који је истекла вода и језеро је исушено. Али, град на његовом дну није пронађен. Писраба за Маносом се наставила.

Тако је и експедиција Немца Хелмута Цимермана стигла до Бавољег језера. Једног човека који је сасвим случајно остао жив и вратио се са тог путовања био је Ал Хансен. Он је испричао шта се догодило. Тек што су зајоили на обали језера, њега је пробудио неко јаукање. Одмах је истрчао из шатора и кренуо према

прашуми верујући да је тамо нека животиња напала једног од његових другова. Чим је закорачио у прашуму, јаукање је престало. Помислио је да му се кве то пријичило па је кренуо напруг. Али, место на коме су били подигнути шатори сада је било пусто. Збуњен и прелаштен, побегао је у прашуму кроз коју је лутао девет месеци, све док није стигао у једно индијанско село.

Касније је причао да је Цимерман сазнао за Бавоље језеро од неке Индијанке о којој се бринуо пуних седам година. На смрти, старица му је открила тајну „седам часрова“, чудног појаса који је носила свој спрука. Рекла му је да зна језеро у коме је сакривено благо и град Маноса. Цимерман је забележио сваку њену реч и ускоро је организовао експедицију која је, стигавши на тајанствено језеро, једноставно — нестала!

ПОСТОЈИ НЕКИ ЂАВО!

Још се не зна да ли се заиста златан град налази у Бавољем језеру. До данас његово дно нико није успео да испита. Онима

који су то покушавали изгубио се сваки траг.

Последње путовање до њепсеких обала организовао је Вилијем Николс. Два човека која су успела да се сдигле врате дошле су магнетоскопску траку са последњом поруком Тима Николса.

Ова порука подстакла је неколицину јужноамеричких научника да провере истинитост прича везаних за тајну Бавољег језера. За прву експедицију одмах су се пријавила двадесет и при добровољаца. Археолог Алсид Каболт забележио је у свом дневнику оно што су тамо доживели:

„... Нико није желео први да крене на другу страну језера са које се дизала нека чудна магла. Морам признати, и мени је било хладно око орца када сам се присетио свих свих испраних прича.

Другог дана бацили смо коцку. Тако је одлучено да се на Бавоље језеро изведе при водича и биолог Вилија Коблен. Преко радија дуго смо са њима одржавали везу али ништа чудно и необично нису нам саопштили. Било је договорено да се јављају сваких десет минута.

— Водичи мирно спавају — рекао нам је биолог Коблен. — Мада је ово миран крај, ипак стражарим али све више постајем убеђен да су приче о утварама на језеру измишљене. Површина воде је мирна, не чујем никакве шуме... Јавићу се за десет минута.

Више се није јавио. Нестао је заједно са пројектом водича. Касније нисмо пронашли ни њихову опрему: шатор, чамац, радио-уређаје. А мени се све чинило да у том Бавољем језеру ипак постоји — неки ђаво“.

ЛОВЦИ НА ЉУДСКЕ ГЛАВЕ

Још неколико пута научници су покушавали да реше тајну овог језера. Биолози Џек Њумен и Милуел Дерин верују да у језеру живи нека неман која ноћу излази на обалу, гута људе и ствари.

Своју претпоставку поткрепљују и једном старом легендом. По том предању, становници златног града Маноса нису живели баш безбрижно. Свакодневно су морали да приносе жртве змају који је излазио из језера чим је но-

ћу била месечина и да би га умишљивили, на обали су остављали везана говеда. Када немен ни њима не би утолила своју глад, залазила би дубоко у копно, рушила куће и односила најлепше девојке. Једног дана становници прелепог града одлучили су да се преседе у прашуму и заувек напусте златне праћевине.

Многим се чини да је ближа истини претпоставка Брука Омгара. Он тврди да је на северној страни Бавољег језера, у гудурама које се уздижу педесетак метара изнад ње, живи племе исваца на људске главе. Научник верује да сно ноћу напада уморне и застрашене експедиције и да људе, заједно са стварима, односи у своја склоништа. Иако је претпоставити шта се тамо дешава и какву судбину доживљавају истраживачи.

И данас, Бавоље језеро и град на његовом дну, који можда тамо и не постоји, распламсава машту истраживача. Али сно их и плаши и опомиње да добро размисле пре него што пођу у амазонске прашуме.

А. Б.

ЦРТИЦЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ

ПОБИЈТЕ СВЕ ПИСМЕНЕ!

Побуна нахије Смедеревске против деспотизма кнеза Милоша почетком 1825. године под Милошем Баком изазвала је велико узбуђење на двору кнеза Милоша. Многи су сматрали да су учени људи ти који „подижу буну“ и да према њима треба предузети посебне мере.

Милосав Лаповац је тада јавно предложио да се побију сви писмени људи.

— Па шта ћемо онда без писара? Како ћемо купити порезу и јављати један другом којешта? — запита га неко.

Милосав Лаповац је имао одговор:

— Порезу треба резати у рабаш, а кад имам шта коме да јавим ја ћу му по момку послати јабуку и поручити му оно што имам да му јавим.

Ипак, ствари су текле неумитним током.

Према подацима из 1826. године у Шапцу је било 125 ученика на два учитеља, Јагодини (Светозареву) 96 на два учитеља, Смедереву 80, Пожареву 60, Ужицу 35, Карановцу (Краљеву) 30, Чачку 30, Градниту 30, Гроцкој 22, Убу 15, Палежу (Обреновцу) 15.

Шта је то значило најбоље се види када се упореди са податком да је између 25.000 бораца у Карађорђевој Србији само један знао да пише, а да су од дванаесторице саветника у Правитељствујушћем совјету (врховна цивилна власт у старој Србији) 1807. године само четворица били писмени и те тројица којекако, а само је један „... знао писати и читати боље од свих попова и калуђера и многих старешинских писара по Србији...“

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

НАЈБОЉА
ДЕЛА
ОМЛАДИНСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ
У СТРИПУ

ЖИЛ
ВЕРН

ГОСПОДАР СВЕТА

ДА СЕ ОВО ШТО БУ
ВАМ САД ИСПРИЧА-
ТИ НИЈЕ МЕНИ ДОГО-
ДИЛО, НИКАДА НЕ БИХ
У ТО ПОВЕРОВАО

СВЕ ЈЕ ПОЧЕЛО ОН-
ОГ ДАНА КАДА МЕ ЈЕ
ШЕФ ПОЗВАО У СВО-
ЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ

ТРЕБА ДА ОБАВИТЕ
ЈЕДАН ПОВЕРЉИВ ЗА-
ДАТАК, ИНСПЕКТОРЕ
СТРОК!

РАДИ СЕ О ДВОЈИЦИ ПОЗ-
НАТИХ НАУЧНИКА, КОНСТРУК-
ТОРИМА ВАЗДУШНИХ ЛАБА!
ЗАЈЕДНО СУ ЖИВЕЛИ И РА-
ДИЛИ У ОВОЈ КУБИ!

ПОСЛЕДЊИ ПУТ
СУ ВИЂЕНИ У ОВ-
ОМ ИНСТИТУТУ ГДЕ
СУ ОДРЖАЛИ ПРЕ-
ДАВАЊЕ О ДИРИ-
ЖАБЛИМА!

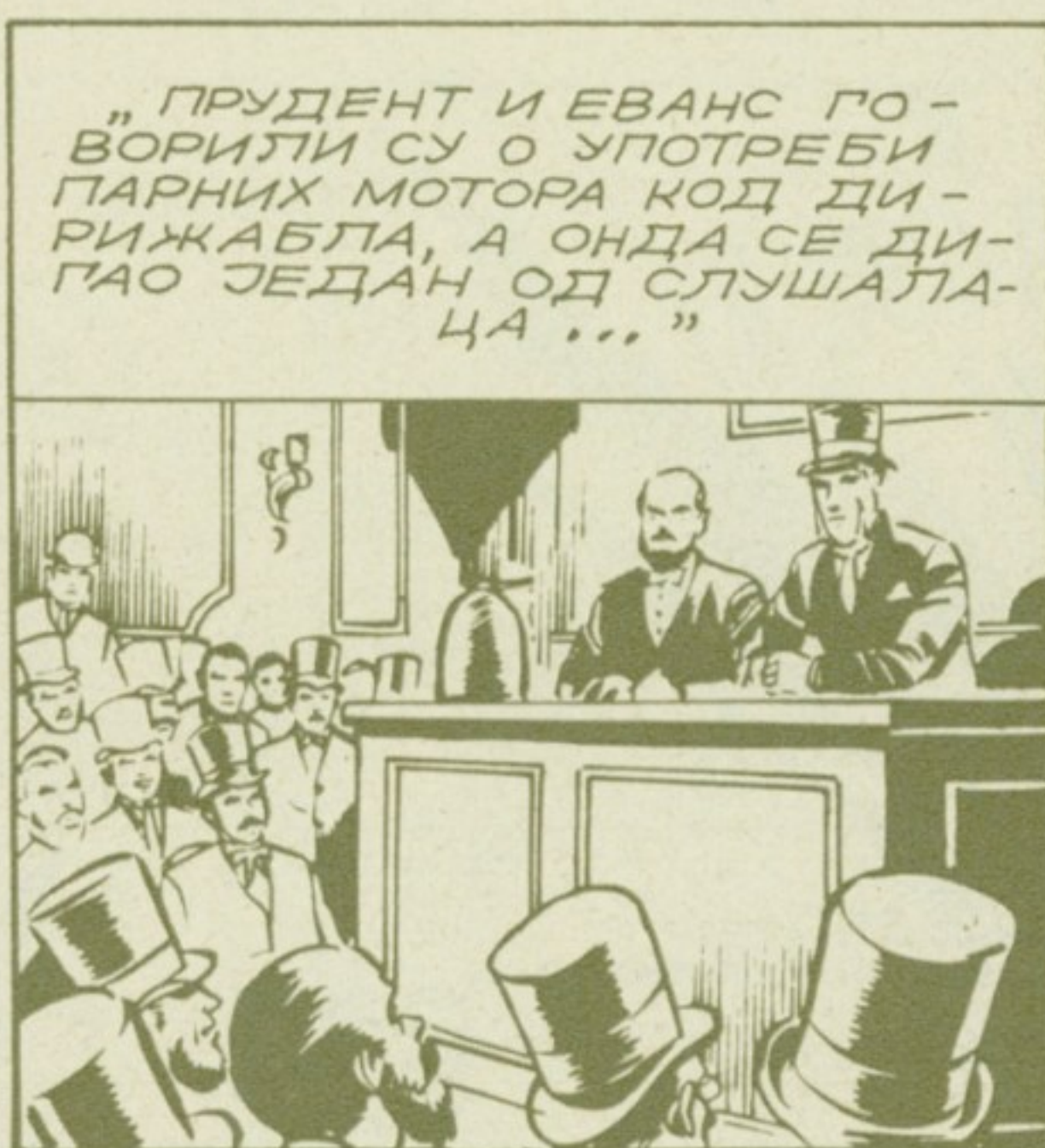
ДА ЛИ СТЕ
ВИ БИЛИ ДЕ-
ЖУРНИ ТЕ
ВЕЧЕРИ?

ДА,
ИНСПЕКТО-
РЕ!

ЈЕСТЕ ЛИ
ПРИМЕТИЛИ
НЕШТО
НЕОБИЧНО?

ДА! САСТА-
НАК ЈЕ ИЗ-
НЕНАДА ПРЕ-
КИНУТ!

"ПРУДЕНТ И ЕВАНС ГО-
ВОРИЛИ СУ О УПОТРЕБИ
ПАРНИХ МОТОРА КОД ДИ-
РИЖАБЛА, А ОНДА СЕ ДИ-
ПЛО ЈЕДАН ОД СЛУШАЛА-
ЦА..."

ДА БИ СМО ОСВОЈИЛИ
ВАЗДУШНИ ПРОСТОР, ПОТ-
РЕБНО ЈЕ КОНСТРУИСАТИ
ЛЕТЕЛИЦЕ ТЕЖЕ ОД ВАЗ-
ДУХА КОЈЕ ЋЕ СВОЈИМ
МОТОРИМА САВЛАДАТИ
СИЛУ ЗЕМЉИНЕ ТЕЖЕ!

"ТВРЂЕЊЕ ОВОГ НАУЧНИ-
КА НАИШЛО ЈЕ НА ЗАПРЕ-
ПАШКЕЊЕ ПРИСУТНИХ..."

ПРУДЕНТ И
ЕВАНС СМА-
ТРАЛИ СУ
ДА ЈЕ НАЈ-
БОЉЕ ДА
ПРЕКИНУ
САСТАНАК

КА-
КО СЕ
ЗОВЕ
ТАЈ
НАУЧ-
НИК?

РОБУР! ЧЛАН
ЈЕ ВЕЛДОНОВОГ
ИНСТИТУТА! ЕВО
ЊЕГОВЕ АДРЕ-
СЕ!

ОДМАХ САМ
ОТИШАО У ПО-
ЛИЦИЈУ ДА УБЕ-
ДИМ ШЕФА ДА
ТАЈАНСТВЕНА
ПТИЦА НИЈЕ
ПЛОД НЕЧИЈЕ
МАШТЕ И НА
МОЈЕ ОГРОМ-
НО ЗАПРЕПА-
ШЕЊЕ !!!

ЗНАМ ДА ПОСТО-
ЈИ? ЕВО, ИМА-
МО И ФОТО-
ГРАФИЈЕ !!!

АЛИ !!!
АЛИ !!!

ЗНАЛИ СТЕ ТО А
МЕНИ СТЕ РЕКЛИ ДА
ЈЕ ТО ЧИСТА ИЗМИ-
ШЉОТИНА ?

НИСАМ ВЕРОВАО У ЧУ-
ДОВИШТЕ ДОК НИСАМ
ПОВЕО ИСТРАГУ !!!

НАПРАВИЛИ СТЕ:
БУДАЛУ ОД
МЕНЕ ?

АЛИ ТЕК ЈУ-
ЧЕ САМ ДО-
БИО ФОТО-
ГРАФИЈЕ ?

У РЕДУ, ВЕРУЈЕМ ВАМ ?
АЛИ САДА МИ ПОМОЗИТЕ ДА
СТИГНЕМО ДО ПРЕЈТ ЕАРИЈА И
ПРОНАЂЕМ КОНСТРУКТОРЕ ПТИ-
ЧЕ УМОЖДА СУ
ПРУДЕНТ И
ЕВАНС ?

НЕ ВЕРУЈЕМ У ТО,
СТРОК ?

А КАКО ТУМА-
ЧИТЕ ЊИХОВО
БУТАЊЕ ?

ДОБРО
ПИТАЊЕ ?

"А КАДА САМ СЕ ТЕ ВЕЧЕРИ
ВРАТИО КУЋИ !!!"

ЗАДАТАК
СМО ОБАВИЛИ!
САД МОЖЕМО
ДА ИДЕМО ?

ПИСМО ЗА ВАС ?

ПРЕДАО МИ ГА ЈЕ ЈЕДАН
СТРАШАН ЧОВЕК? ЛИЧИ МИ
НА УБИЦУ ?

ЗА ТО ВРЕМЕ
НА ЈЕЗЕРУ ИРИ

ПОГЛЕДАЈ, АРНИ,
КАКО СЕ ОДЈЕД-
НОМ УЗБУРКАЛА
ВОДА?

ШТА ЈЕ
ОВО?

АААХ!

ТРАС

ТО ЈЕ
ЧУДОВИШТЕ
СА ПРЕЈТ
ЕАРИЈА!

БРЗО
НА ОБАЛУ,
ЏЕК!

УПОМОГ,
АРНИ!
УПАО САМ
У ВИР

ДАЈ МИ
РУКУ

МИСЛИО
САМ ДА СИ
БОЉИ ПЛИ-
ВАЧ!

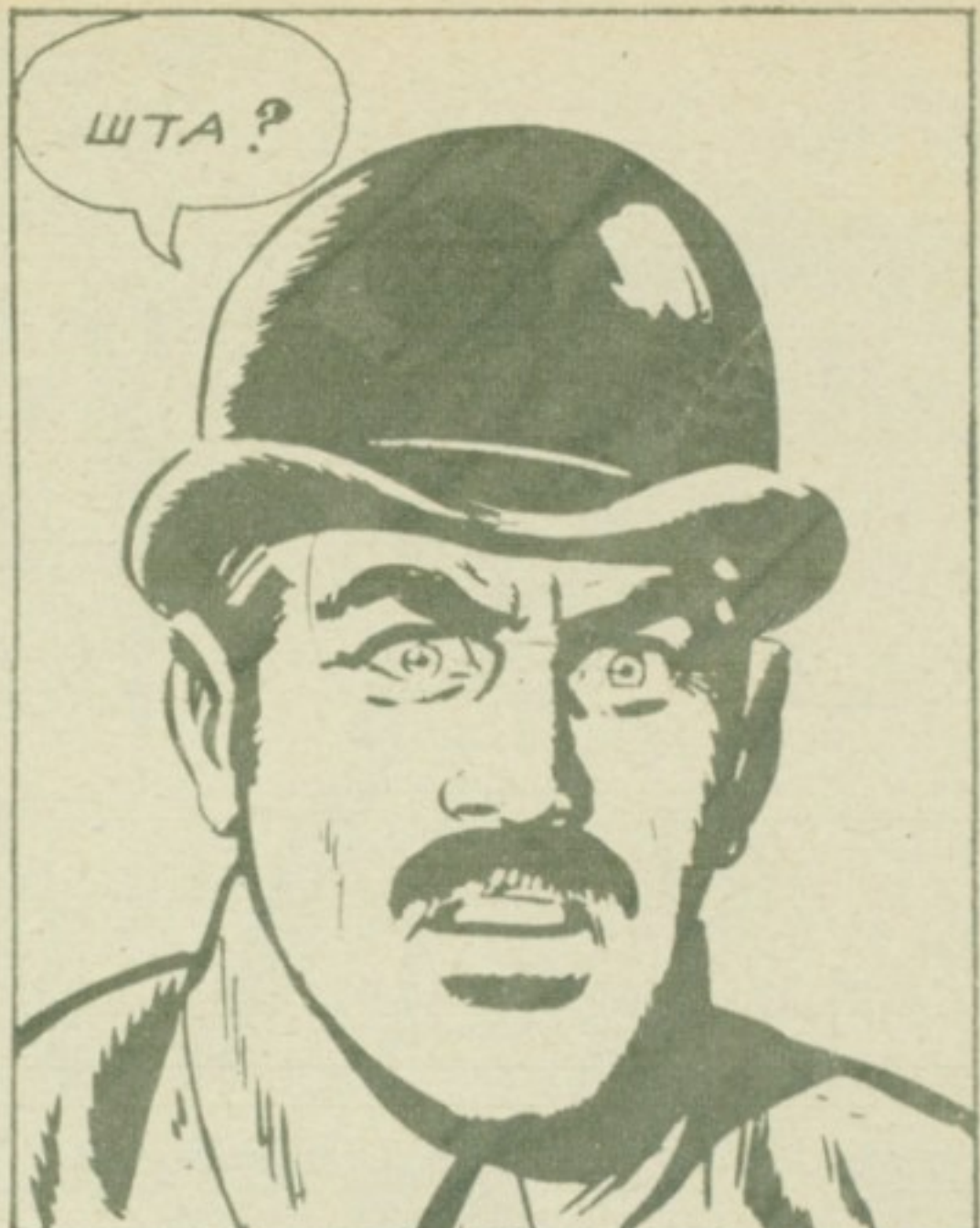

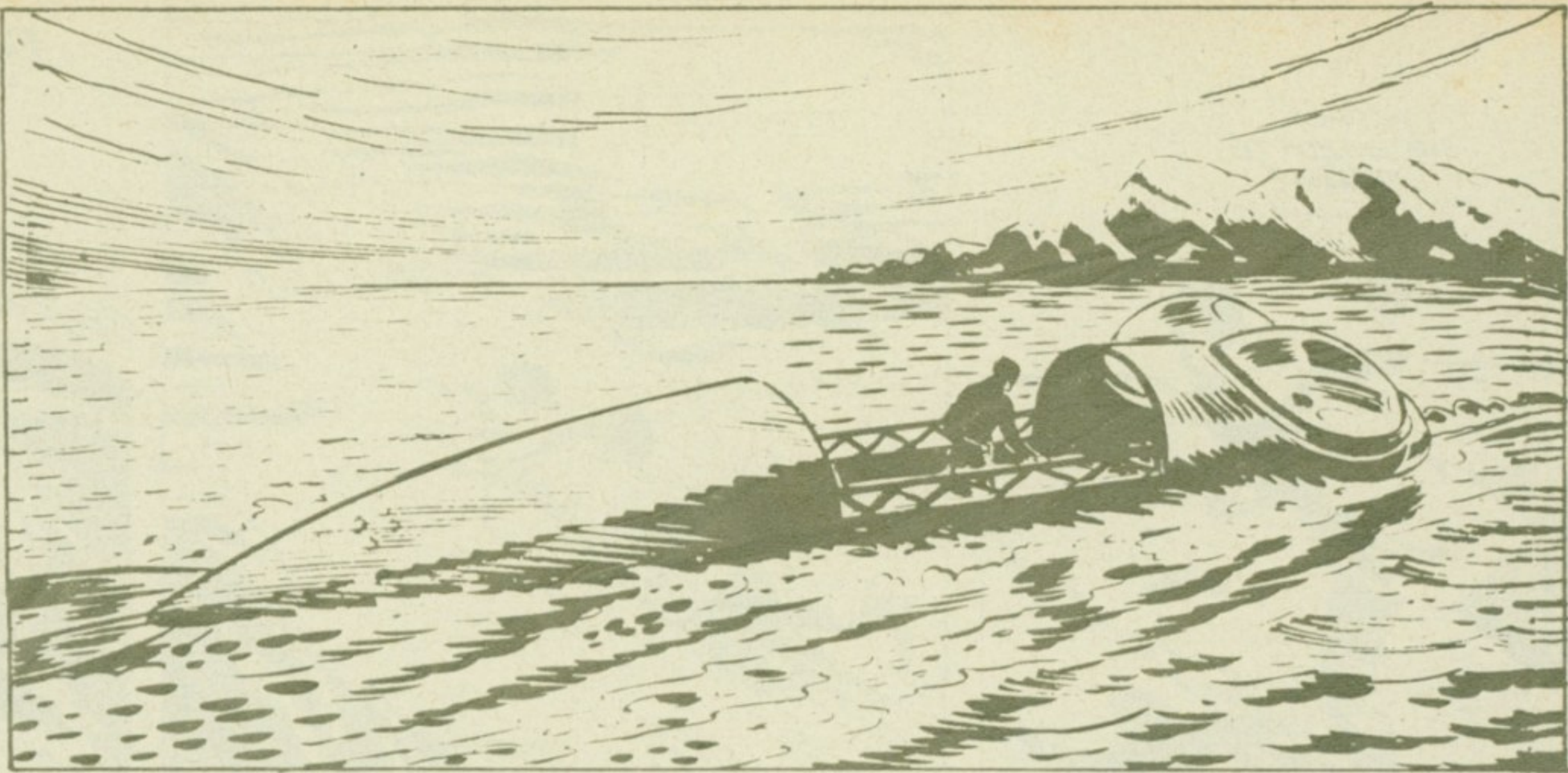
МОРАМО ДА
ОБАВЕСТИМО ВА-
ШИНГТОН О ОВО-
МЕ!

СТРОК,
НЕ БУДИТЕ
ЛУДИ!

СТРОООК!

„БИЛО ЈЕ ТО ПОСЛЕДЊЕ
ШТО САМ ЧУО ...”

„У ТИМ ТРЕНУЦИМА НИСАМ РАЗМИШ-
ЉАО О ТОМЕ ДА ЛИ ЋУ СЕ ЖИВ ИЗВУ-
БИ, ЖЕЛЕО САМ ПО СВАКУ ЦЕНУ ДА СЕ
ДОКОПАМ ГОСПОДАРА СВЕТА,
УБРЗО САМ
ИЗГУБИО
СВЕСТ ...”

„ПРОБУДИО МЕ ЈЕ
„ЗРАЧАК СВЕТЛОСТИ ...”

АААА!
ОООХ!

СВЕ МЕ БОЛИ!
АЛИ ... ЖИВ
САМ!

... И НАЛА-
ЗИМ СЕ НА НЕ-
ОБИЧНОМ ВО-
ЗИЛУ, ОНИ СУ
МИ СПАСЛИ
ЖИВОТ!

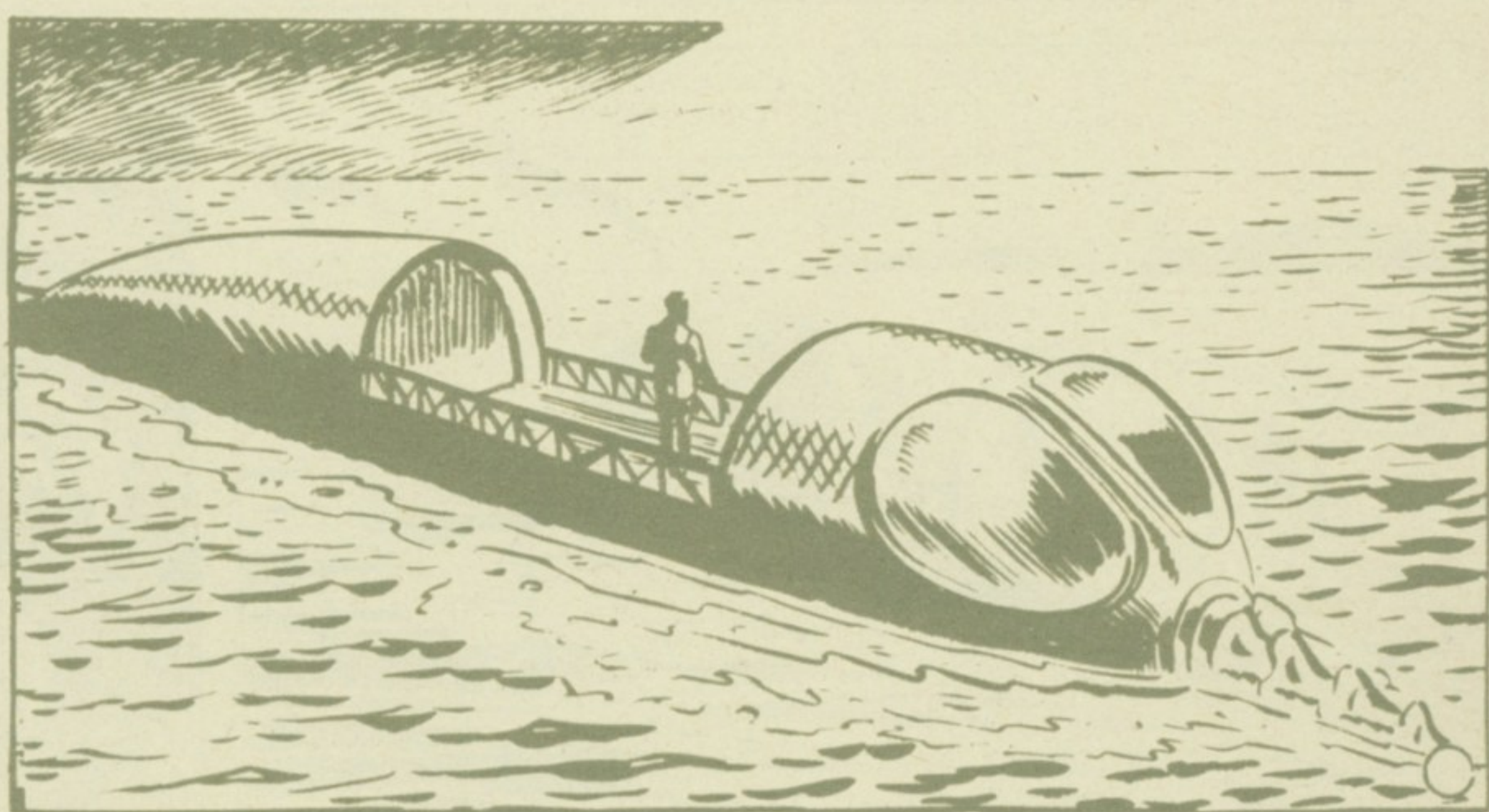
ШТА НАМЕ-
РАВАЈУ ДА
УЧИНЕ СА
МНОМ?

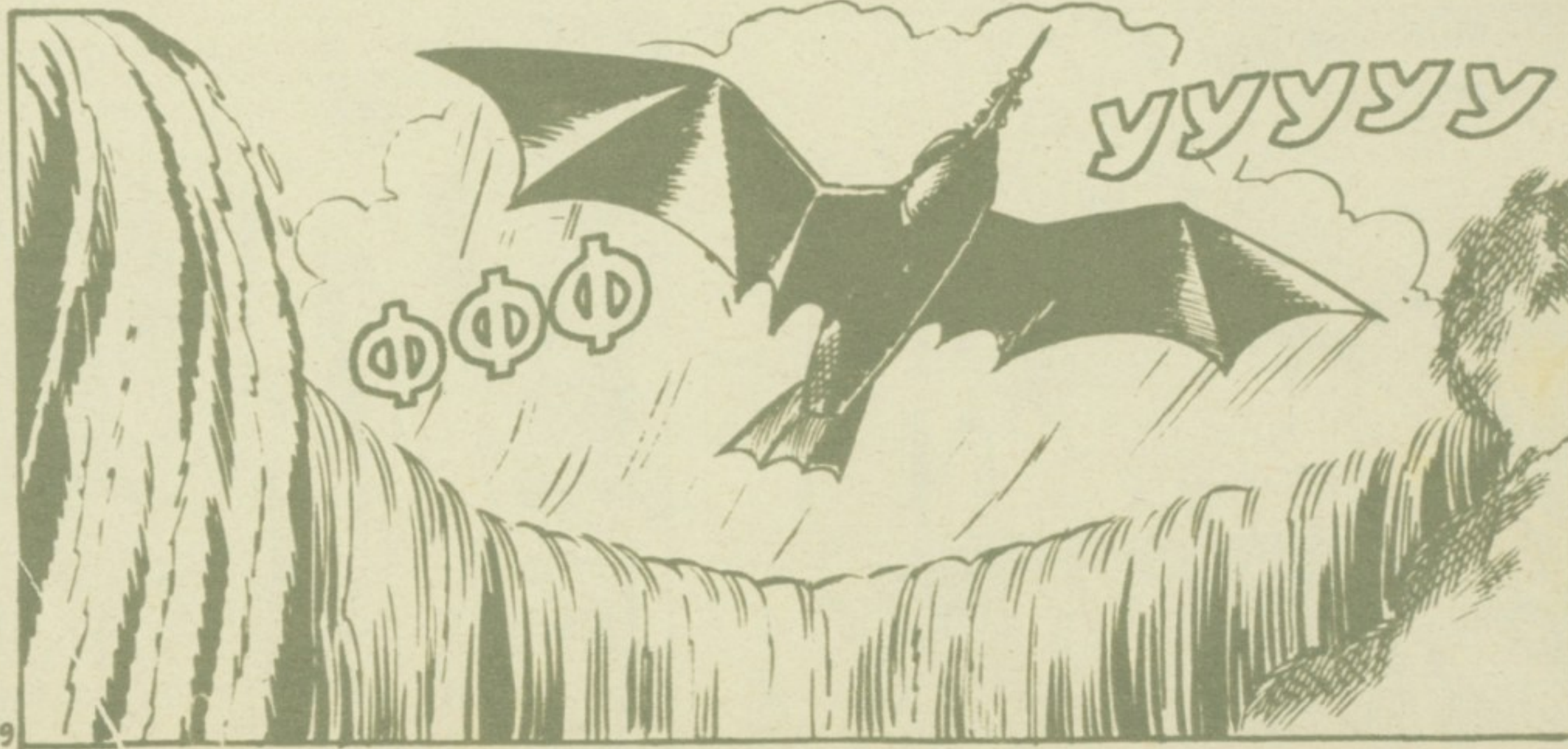
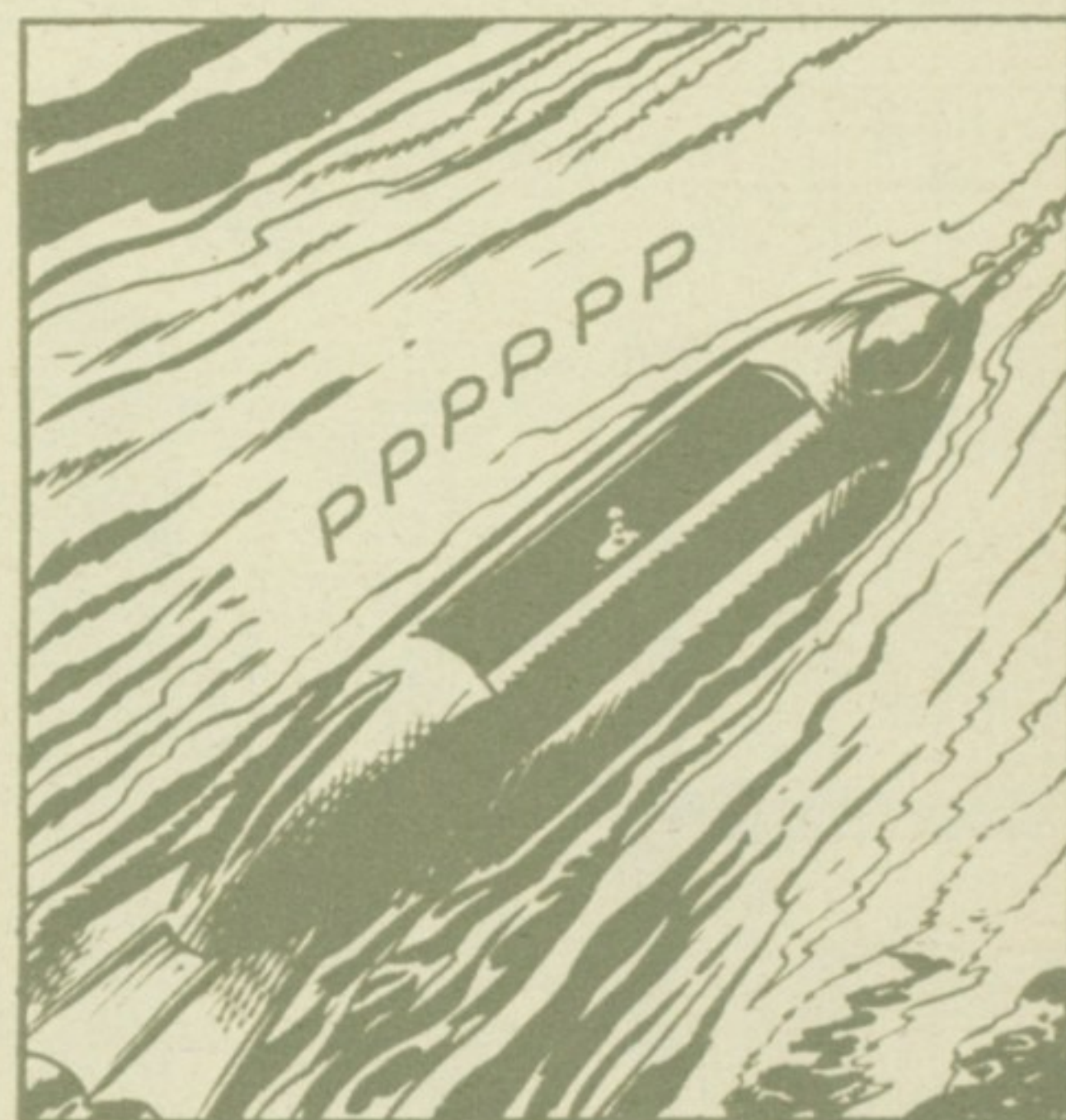
НИСУ МЕ ЗА-
КЉУЧАЛИ!
ПРОШЕТАЋУ
МАЛО!

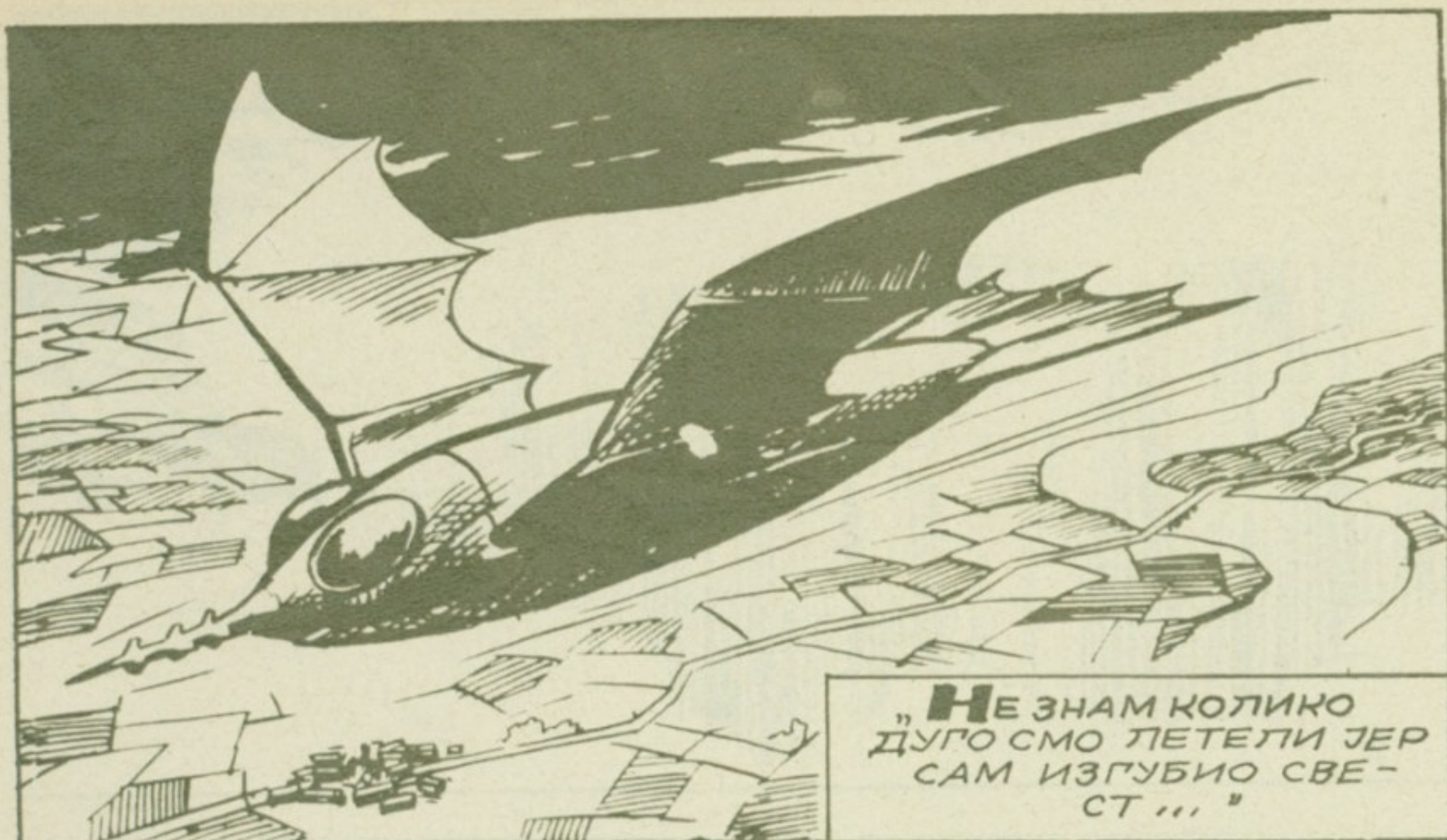

ГДЕ ЈЕ КАПЕТАН? ЖЕЛИМ
ДА ГА ВИДИМ!

„НЕ ЗНАМ КОЛИКО ДУГО СМО ЛЕТЕЛИ ЈЕР САМ ИЗГУБИО СВЕ-СТ ...“

„А КАДА САМ СЕ ОСВЕСТИО ...“

НИШТА СЕ НЕ ЧУ-ЈЕ! ПА МИ СТО-ЈИМО!

НАЛАЗИМ СЕ СИ-ГУРНО У СКЛЕНИШТУ ГОСПОДАРА СВЕТА!

ОВО ЈЕ ВРХ ГРЕЈТ ЕАРИ!

ТАЧНО, ИНСПЕКТОРЕ СТРОК! ДОПАДА МИ СЕ ОВО МЕСТО ПРЕ СВЕГА ЗБОГ ВАЗДУШНИХ СТРУЈА КОЈЕ СПРЕЧАВАЈУ ВАЗДУШНЕ ЛАБЕ ДА НАМ СЕ ПРИБЛИЖЕ!

ЈА САМ РОБУР!

РОБУР! НАУЧНИК КОЈИ ЈЕ НЕСТАО С ПРУ-ДЕНТОМ И ЕВАН-СОМ!

ПОБИТЕ СА МНОМ! СВЕ ЋУ ВАМ ОБЈАСНИТИ!

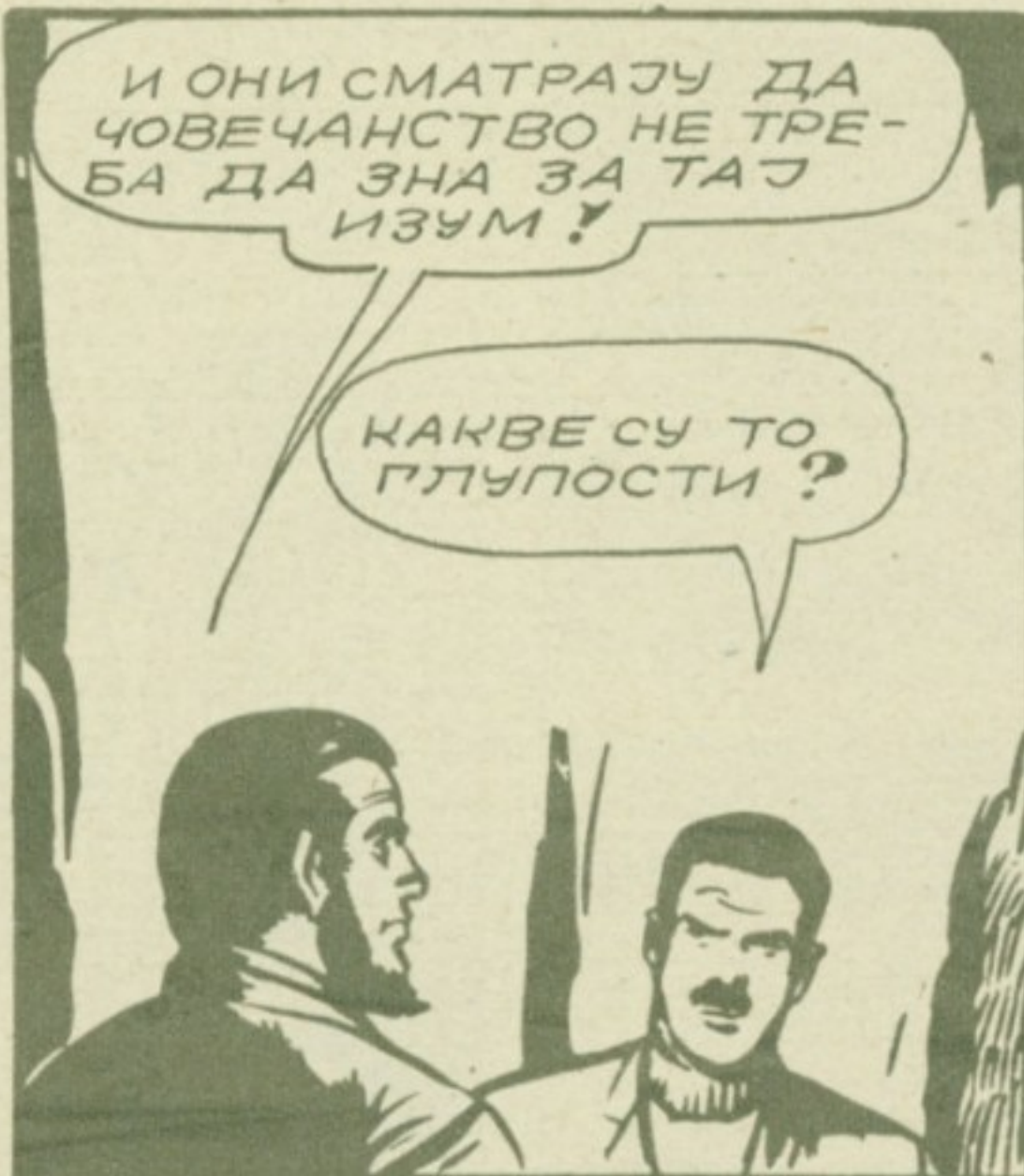
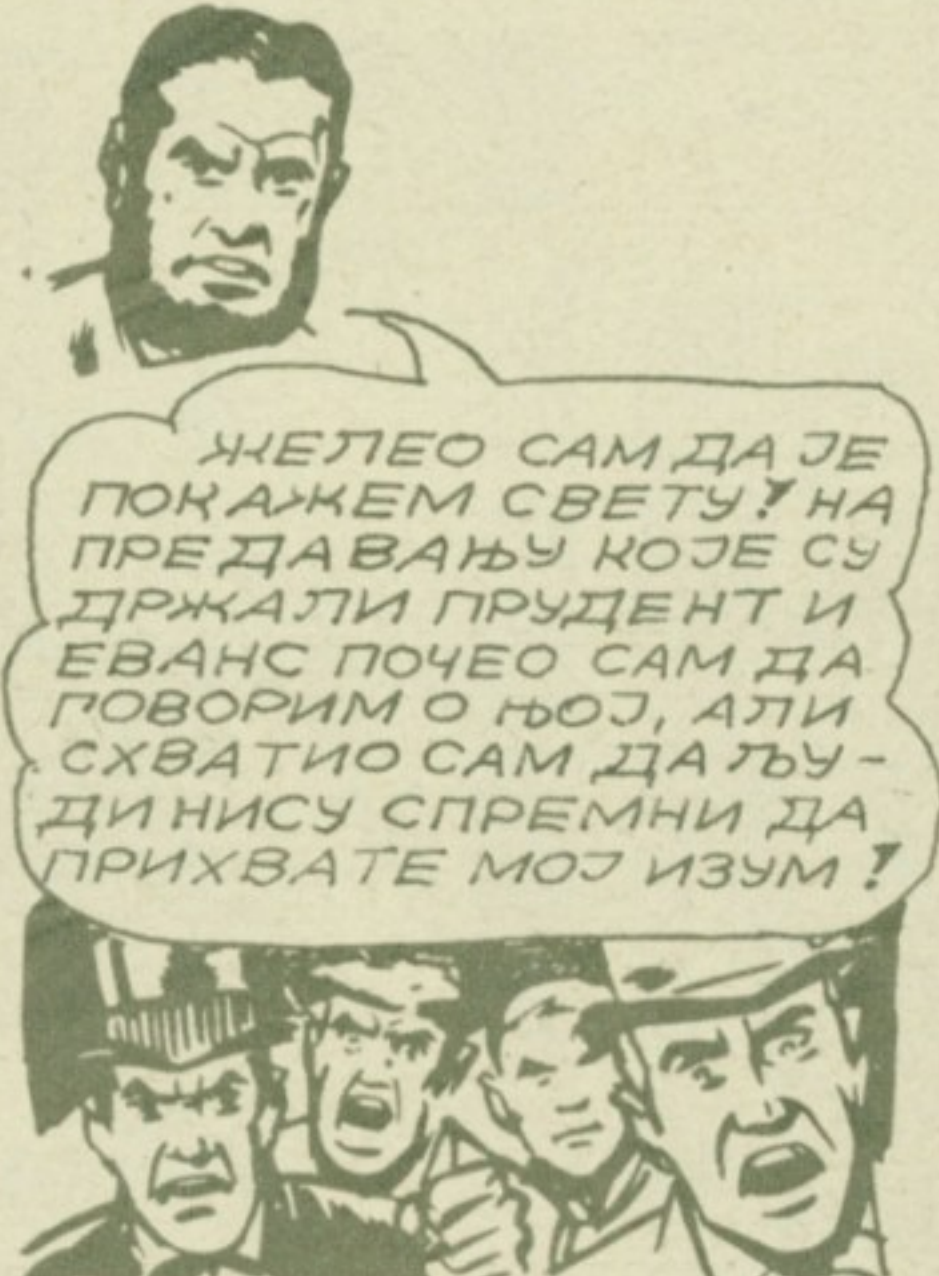
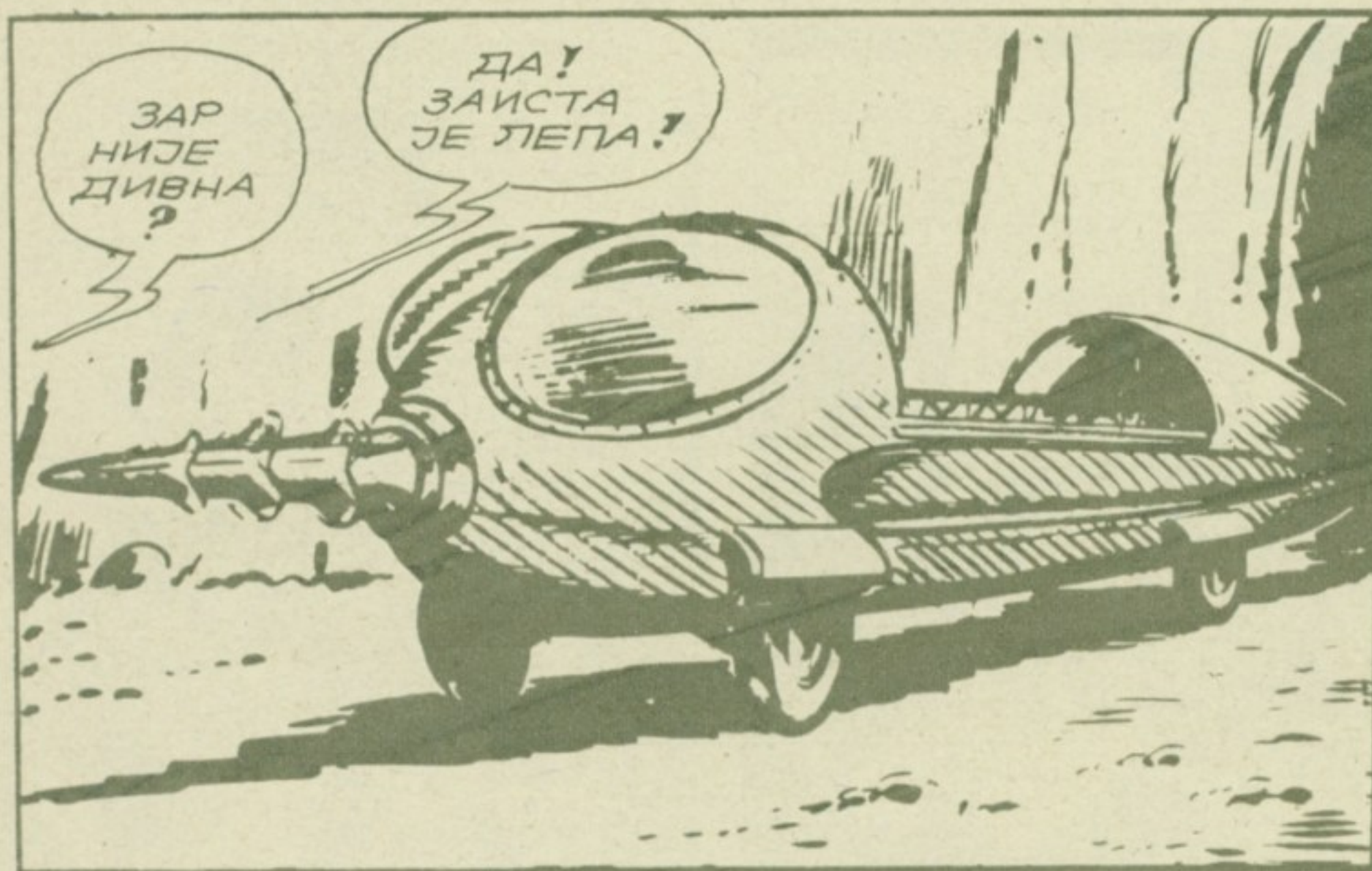
ОВО ЈЕ УЗ-РОК СНАЖ-НИХ ПОТРЕ-СА ГРЕЈТ ЕАРИЈА!

ПА ТО ЈЕ ...

ЈЕДАН ОГРОМАН ДИ-НАМО! ЕЛЕКТРИЧНИ ГЕНЕРАТОР!

ОН НАПАЈА БАТЕРИЈЕ ПОМОГУ КОЈИХ СЕ КРЕЋЕ ЧЕПЧИНА ПТИЦА!

ПОПНИТЕ СЕ,
ИНСПЕКТОРЕ!

СВЕ ЈЕ СПРЕМНО
ЗА УЗЛЕТАЊЕ!

УПРАВИТЕ
ПТИЦУ НА
МОРУ!

ЗАТВОРИ-
ТЕ СТРОКА!

„ДОК СУ МЕ СПРОВО-
ДИЛИ, РАЗМИШЉАО
САМ ШТА ДА РАДИМ
...“

„ОЧЕКИВАО
САМ ДА ЋЕ УЗ-
ЛЕТАЊЕ БИ-
ТИ НАГЛО...“

„... И ИСКОРИСТИО ТАЈ
ТРЕНУТАК ...“

АХ!

ЛЕТИМО НАД
МОРЕМ! СПРЕМИ-
ТЕ СЕ ДА ЗАРО-
НИМО!

„МОРАО САМ ДА
УПОТРЕБИМ СИЛУ ДА
БИХ СПАСАО СВОЈ ЖИ-
ВОТ ...“

„ЗНАО САМ ГДЕ МОГУ НА-
БИ РОБУРА ...“

КОМАНДНА
КАБИНА

РУКЕ УВИС
РОБУРЕ!

УУХ!

КОСТУ

прорачуну, треба да је то горњи ток Арканзаса. Ако снег не престане, полазим. Следићу реку јер ме иначе не бисте никад нашли. Пошта је спасена! Моје кости такође. То ми каже стомак који проклето крчи.

25. новембар,
13 часова и 20 минута

Већ два сата идем поред реке. Да ли је то Арканзас? Тешко се оријентисем. Следећи пут не смем заборавити цепни компас! Висина снега 40 цм. Ужас!

25. новембар, 16 часова

Изгледа да ме река води у круг. Не верујем јој више. Да ли је то Ла Плата? Пуебло или Денвер? Свеједно ми је куда ћу се пробити, где ћу стићи. Пошта мора да стигне! Стомак је постао изгладнела звер!

26. новембар,
9 часова и 30 минута

Читаву ноћ сам непрекидно ходао и... изгубио реку. Морао сам обићи једну клисуру и после је ни сам нашао. Још снежи. Висина снега износи 1.20 метара. Колико ли сам брда превалио? Сматрали бисте ме лажовом да вам то кажем! Али, верујте

— Сломљен сам! Једем снег јер овде нема ничег другог... — стајало је у дневнику Бруса Патерсона.

HM

Када је почетком 1918. године Сем Стон над Ссмџм, у Француској, о-борио свог првог противника, зарекао се:

— Никад више нећу да седнем у авион.

Задату реч прекршио је десет година касније за време велике економске кризе када је као и хиљаде других Американаца остао без посла.

Једнога дана, очајан што не може да прехрани породицу, срео је друга с француског фронта, веселака Бруса Патерсона. Пошто није имао куд, Сем је пристао да ради у ваздухопловном акробатском предузећу, чији је власник и једини службеник био Брус. Годину дана лутали су Америком и у „Хевиленду“ приказивали вратоломне акробације. У тој борби за хлеб Брус је сломио три ребра и ногу, а Сем обе ноге угануо, задобио потрес мозга и сломио руку.

РАЗБОЈНИК СЕ ОНЕСВЕСТИО

У марту 1928. године Брус је радостан дотрчао у шатор машући новинама.

Хамилтоново ваздухопловно друштво из Оклахоме тражило је искусне пилоте, јер је желело да изгради своју поштанско-транспортну мрежу.

Већ 20. маја Патерсон и Стон положили су заклетву: „Кунем се чашћу и животом да ћу до последњег даха радити у интересу поште САД, штитити је и сранити“. А онда су један другом пружили руке: „Пошта мора стићи на циљ!“

Два ратна друга преносила су пошту између Оклахоме, Тексаса, Колорада, Новог Мексика и Аризоне, а Хамилтон је водио рачуна о пословима.

Били су то тешки али дивни дани самопрегара и другарства, када су један за другог и живот стављали на коцку. Сем се једне ноћи срушио у пустињу Аризоне, а сутрадан га је, летећи кроз пешчану олују, пронашао Брус. Другом приликом је Сем три дана на леђима вукао рањеног Бруса који се строгавао у кањон Рио Гранде дел Норте.

Једном је чувени бандит Ел Пасо Ред револвером покушао да присили Сема да га авионом пребаци преко границе САД. Сем је почео да изводи највратоломније акробације. Тумбао је авион док се разбојник није онесвестио, а онда га је у Таксону предао шерифу. Све америчке новине после овог славили су Сема Стона, а њихово предузеће које је у међувремену добило име „Хамилтон-Брус-Стон корпорација“, постало је веома познато, а тиме и њени послови уноснији.

ОН ТО НИЈЕ УЧИНИО

Двадесет и четвртог новембра 1928. године, око 17 часова, на аеродрому у Оклахома Ситију владало је узбуђење. Сем и Хамилтон су већ почели да губе нерве. Брус је још пре два сата полетео, по снежној олуји из Пуебла, и још га нема. Обојица су ноћ предали крај телефона. Од Бруса ни трага ни гласа. Сутрадан, кад се време

смирило, седамнаест авиона кренуло је у потрагу. Невреме је поново почело и авиони су се вратили. Само је Сем летео у олуји над снежним кланцима.

У пролеће следеће године дрвосече су пронашли остатке Брусовог авиона 970 километара југоисточно од Денвера. Утврђено је да је пилотска кабина претрпела малу штету, да је сандук за пошту проваљен и да, поред поште, недостаје и 10.000 долара које је пилот носио за једну банку у Оклахома Ситију. Нигде у близини авиона није било ни трага пилоту.

Америка је тада Бруса Патерсона прогласила лоповом, плачкашем.

— Брус то није учинио — викао је Сем цепајући новине.

Године су пролазиле. О Брусу се пишта није чуло.

Тек у јесен 1933. године ловац Џон Мак Кинли, постављајући замке 330 километара северно од извора реке Арканзас, између две оштре стене угледао је стравичан приказ: људски костур, око којег су висиле иструлеле траље, а на њему врећа од шаторског платна, на којој је црвеним словима писало: „Ваздушна пошта САД“. У врећи су била писма и 10.000 долара.

Недалеко одатле, ловац је пронашао дебелу свеску повезану у кожу. Била је то књига летења коју је водио Брус Патерсон. У њој је крупним словима уписао своју борбу за опстанак и покушај да спасе пошту.

25. новембар

Већ је 8 часова, али је још мрачно. Најгоре је и-

за мене. Јуче око 17 часова авион је треснуо међу јеле. Нисам приметио ништа, све се одиграло у трену. Машина је уништена. Заменила је шуму с канзаском преријом. Чујим у кабини и пишем. Још пада густо снег. Река је сасвим близу. По мом

ВЕЧЕРА ЗА ЕНГЛЕЗЕ

ПОСЛЕ ДУЖЕГ УБЕЂИВАЊА, МАХАЊА РУКАМА, ЦРТАЊА ПО СТОЛЊАКУ И ВАЗДУХУ УСПЕЛИ СМО ДА СЕ СПОРАЗУМЕМО С КЕЛНЕРОМ.

Седели смо на тераси лепо уређеног ресторана која се налазила изнад самог мора. Гледали смо како се месечина пресијава на води и слушали музику која је допирала до нас. Све је било као створено за уживање, али нама двојици било је хладно око срца. Сваког тренутка келнер је требало да донесе вечеру коју смо наручили а ми у це-

повима нисмо имали — ни динара!

— А шта ако тражи да му унапред платимо? — запитао је Горан.

— Ма шта си се препао! У овај ресторан долазе само они који су пуни пара. На нас неће посумњати, па зар се нисмо представили као да смо Енглези. Ти само ћути и кажи „јес“ када те шутнем у леву ногу и

УР ЧУВА ДОЛАРЕ И ПОШТУ

**НАКОН ЈЕДНОГ ЛЕТА СА КОЈЕГ
СЕ НИЈЕ ВРАТИО, ПИЛОТА БРУ-
СА ПАТЕРСОНА ПРОГЛАСИЛИ
СУ ЛОПОВОМ. ПЕТ ГОДИНА КА-
СНИЈЕ СВЕТ ЈЕ САЗНАО ИСТИНУ.**

ми: сломљен сам! Једем снег, јер овде нема ничег другог. Следећи пут нећу заборавити да понесем храну за случај невоље. Ако се вратим кући, мала Доли, моја жена, посумњаће да се добро уда-ла: уништићу јој читаву оставу, па ћу овако у пр-њама у кревет! Проклет-ство, зашто све то пишем? Прсти су ми се скочањили од хладноће!

**26. новембар,
15 часова и 59 минута**

Готово 16 часова, гото-во! Један минут може да буде драгоцен ако од њега зависи живот! Малочас замало да све није било готово. Пода мном се про-валио снег и нашао сам се покопан лавином. Једва сам долазио до ваздуха. Хтео сам да се искобељам, али сам се грдно уплашио,

јер сам једва могао да се покренем. У глави ми је кључало, чинило ми се да ме то бубњање подиже, чинило ми се да то не куца моје срце, него срце Зем-ље негде у дубини. Морам то да вам испричам како не бисте полудели ако вас то једном задеси! Како сам се искобељао? Мислио сам на вас — немојте се томе смејати — на пошту и зато сам почео да ријем као лисица кад уређује бр-лог или кртица која ни-шта не види. Очи су ми сасвим обневиделе од сне-га... Уморан сам, мртав у-моран. Јадно је кад не смеш да заспиш ако хо-ћеш да останеш жив!

27. новембар, 7. часова

Ипак, пробудио сам се још једном, и то тачно! Одредио сам за сан пола сата. Ако једном будете

хтели да то исто учините, употребите мој метод ина-че се нећете пробудити. У-табао сам снег под једним дрветом, затим сам отво-рио перорез, па сам га от-варачем за чепове „ушра-фио“ и стабло на пола ме-тра висине, с врхом отво-реног сечива окренуо на-горе. Сео сам, ослонио се о стабло, дигао руку с ра-ширеним дланом више сш трице. Чим бих заспао, ру-ка би склизнула и нож би ме убо. Засад, још засад, и такав дремеж ме окреп-љује! Напишите мом не-кадашњем учитељу (ста-нује у Чикагу, 4203, Бе-кон-стрит) да се варао у предавањима: човек може лакше да победи глад не-го сан. Мој стомак је мр-тав пањ у телу. И тело је обичан пањ. То треба да знате.

27. новембар, 12 часова

Џемсе Хамилтоне, добри момче, мораш да купиш велике „фокере“. Опреди их храном за случај нево-ље, шатором и ћебадима. Све ми то недостаје. Вре-ћа с поштом постаје ми све тежа. И немој да ште-диш паре, мој драги Џем-се. Имам 10.000 долара, а-ли каква ми корист од њих?

27. новембар, вече

Да врећа с поштом није пломбирана, сад бих се у њу завукао. Сатима жва-ћем борове иглице и ко-ру. Семе, то је одлично за зубе. Нека Џемс измисли рекламу за то! Мислим да сам превалио већ 100 ми-ља.

**28. новембар,
9 часова и 45 минута**

Сунце! Три метра снега! Мој логор је затвор. Не могу даље!

**28. новембар,
15 часова и 40 минута**

Пре два сата сам први пут чуо авионе. Да ли сам халуцинирао? Семе, да си сад овде, могао би ми то рећи!...

Испузео сам напоље, на светлост. Ево ме на једној стени. Очистио сам је од снега и чучим на њој. Ако ме тражите могу да вам машем. Знам, Џемсе и Се-ме, знам да ме ви тражи-те!... Један „ДХ“ је преле-тео источни део долине. Три миље далеко — пре-далеко!... Опет сам видео авион, две миље далеко. Махао сам. Зашто ме ни-сте приметили? Хвала вам, момци!

**29. новембар,
9 часова и 50 минута**

Видео сам авион. Нисам спавао. Ви ме тражите. Морам да машем!

**29. новембар,
12 часова и 10 минута**

Пао сам са стене. Угануо сам десну ногу.

29. новембар, 17 часова

Два авиона су прелетела мој логор. Превисоко. Ни-сам могао да вичем. Језик ми је отекао. Бесмислено све је бесмислено!

**30. новембар,
8 часова и 4 минута**

Биће то моја последња ноћ. Осећам то, боље рече-но не осећам више ништа. Сад ћу да спавам, дуго спавам, можда предуго. А-ко ме нађете, Семе и Џем-се, немојте помислити да сам био кукавица. И ни-каквих тужних говора! Проспите мој пепео на маршруту, горе изнад Род Рок фарме. Не сумњајте у нашу ствар, у ваздушну пошту. Ми смо у праву! И реците ми, ако ме будете нашли: „Брусе, твоја по-шта је стигла на циљ!...“ Чућу ваше речи.

А. Р.

„ноу“ када те згазим по десној. Пази, ево га!

Док нам је келнер сер-вирао вечеру, Горан је ма-ло певушио „Дилајлу“, ма-ло бројао на енглеском до пет и натраг и говорио О. К.

ПАРЕ НИСУ ВАЖНЕ

Десетак дана раније, у лето 1968. године, повећа група извиђача кренула је

на море а већина нас била је први пут без родитеља. Стигли смо у Башке Воде и сместили се под шаторе. Ту нам је све пријало, сем хране, јер навикнути на домаћу кухињу тешко смо подносили пасуљ, сладак купус и оброке без кола-ча.

Једне вечери, кад смо већ потрошили сав депа-рац који су нам родитељи дали „да нам се нађе“, Го-

ран ми је предложио да о-демо у неки добар ресто-ран да једемо. Није важ-но, што немамо пара, чим све поједемо ухватићемо маг-лу.

Одушевљено сам прих-ватио његов предлог, нај-више зато што су ми пре-ва крчала јер смо закас-нили на вечеру у нашем кампу. И док смо ишли према ресторану, договара-ли смо се да се предста-

вимо као да смо Енглези. Одлично сам знао енгле-ски а Горан, који није знао ни речи, требало је само да ћути, смешка се и — једе.

— Да ли сте већ нешто наручили? — запитао је келнер чим смо сели за сто сумњичаво нас гледају-ћи испод ока.

— Ми... Инглиш! Не ра-зумем — направио сам збу-њен израз и саучеснички погледао Горана коме су руке почеле да дрхте.

Објашњавао сам како смо први пут у Југослави-ји и да бисмо зато хтели да једемо неки њихов спе-цијалитет.

— Хоће цевап... чевап-чичим... и колачиз!

— С јабукинг... и д-шлајг! — шапнуо ми је Го-ран а ја сам га мунуо ис-под стола.

— Јес, јес! Ма ноу, ноу! — почео је да виче Горан непрестано се облизујући. Дошло ми је да пукнем од смеха.

ДВОСТРУКА ПОРЦИЈА

После дужег убеђивања, махања рукама, цртања на столњаку и по ваздуху ус-пели смо да се споразуме-мо с келнером. „Ах, ти-странци“, промрмљао је за-себе, записао у блок нашу наруџбину и отишао да је

донесе.

Чим смо завршили вече-ру устали смо од стола и пошли према двома девој-кама, као да их питамо желе ли да играју. На на-шу срећу оне су нас одби-ле, после чега смо „тужни и нерасположени“ — побе-гли са терасе ресторана.

— Штос нам је упалио — довикнуо сам Горану док смо као без душе трчали низ улицу. Знао сам да ме уопште не чује јер се сва-ки час окретао и провера-вао да ли нас неко прати.

Следећег јутра, пре ку-пања пошли смо да одиг-рамо фудбалску утакмицу заборавивши потпуно на јучерашњи догађај. Ја сам био голман и на топлом песку правио сам сјајне параде. И управо када је једна лопта полетела пре-ма голу а ја се спремао да као пантер бацим на њу, осетио сам нечију шаку на својим леђима. Био је то љубазни келнер који нам је дан раније сервирао ве-черу у ресторану.

Да ми је неко причао ка-ко вечера може да се плати батинама и то двоструком „порцијом“, јер је Горан побегао чим је видео шта се збива, не бих му веро-вао.

**Дамир Милошевић,
студент,
Војводе Степе 276,
Београд
(Хонорар: 200 дина.)**

ЧОРБА ОД КОКОШИЈЕ СИТНЕЖИ

ИСЕЦКАЈТЕ СИТНО 1 ГЛАВИЦУ ЦРНОГ ЛУКА, 2 ВЕЉЕ ШАРГАРЕПЕ И 1 ПАШКАНАТ ИСЕЦИТЕ НА КОЛУТОВЕ. СВЕ ТО СТАВИТЕ У ЛОНАЦ И ДОДАЈТЕ ПОЛА ВЕЛИКЕ КАШИКЕ БРАШНА И ДВЕ ВЕЛИКЕ КАШИКЕ УЉА. НА КРАЈУ УБАЦИТЕ СИТНЕЖ. СВЕ ТО ПРОПРЖИТЕ

ДОК СИТНЕЖ НЕ ПОРУМЕНИ, ПА У ЛОНАЦ НАЛИЈТЕ ЛИТАР И ПО ВОДЕ.

ПО ВОЉИ ДОДАЈТЕ СОЛИ И НЕКОЛИКО ЗРНА БИБЕРА.

КОКОШИЈУ СИТНЕЖ ЧИНЕ:

НОГЕ,
КРИЛА,
ГЛАВА,
ШИЈА,
СРЦЕ
А
МОЖЕ
И
ТРТИЦА
И
ЦИГЕРИЦА.

1 + 1/2 l.

КАД СИТНЕЖ ОМЕКША...

... СТАВИТЕ МАЛУ КАШИКУ ВЕГЕТЕ А ПОСЛЕ 5 МИНУТА КРУЧАЊА ЛОНАЦ ИЗМАКНИТЕ И КАД СЕ ПРОХЛАДИ...

... ДОДАЈТЕ ЦЕЛО ЈАЈЕ УМУКЕНО СА КАШИКОМ КАЈМАКА. ПО ВОЉИ ЗАКИСЕЛИТЕ.

ВАС

2.

ПОДВАРАК ОД КИСЕЛОГ КУПУСА

СИТНО ИСЕЦКАЈТЕ 1 КГ КИСЕЛОГ КУПУСА, СТАВИТЕ ГА У ШЕРПУ, ДОДАЈТЕ 5 ВЕЛИКИХ КАШИКА УЉА И 2 ДЕЦИЛИТРА ВОДЕ.

1 kg

КУПУС ПОСОЛИТЕ АКО НИЈЕ ДОВОЉНО СЛАД. ПРЖИТЕ ГА, МЕШАЈУКИ, ОКО 1 САТ, А КАД ОМЕКША СТАВИТЕ ОДОЗГО 4 СИРОВЕ СВИЊСКЕ КРМЕНАДЛЕ (ЈЕЛО ЈЕ ЗА 4 ОСОБЕ). ШЕРПУ СТАВИТЕ У РЕРНУ И ПЕЦИТЕ. У ТОКУ ПЕЧЕЊА КРМЕНАДЛЕ ОКРЕЊИТЕ.

КИФЛИЦЕ ОД КОКОСА

УМУТИТЕ ТАКЉО МАРГАРИНА СА 150 ГР ШЕЌЕРА, ЈЕДНОМ КЕСИЦОМ ВАНИЛИН ШЕЌЕРА, 1 ЈАЈЕТОМ И СОКОМ ОД ЈЕДНОГ ЛИМУНА. У УМУКЕНУ МАСУ...

... ДОДАЈТЕ 200 ГР КОКОСОВОГ БРАШНА А ЗАТИМ СВЕ ЗАМЕСИТЕ СА 350 ГР МЕКОГ БРАШНА.

ОД ТЕСТА ПРАВИТЕ КИФЛИЦЕ И РЕЗАЈТЕ ИХ У ПЛЕХ КОЈИ СЕ ПРЕТХОДНО НАМАЗАЛИ УЉЕМ. ПЕЦИТЕ НА СРЕДЊОЈ ВАТРИ ДА НЕ БИ ИЗГОРЕЛЕ.

ГОЛ ДЕЦЕНИЈЕ

Има голова који улазе у фудбалске антологије, постају део историје спорта и никад се не заборављају: дивимо им се, помињемо их и када године мину. Један од таквих голова постигао је 5. јуна 1968. године у Фиренци, на стадиону Комунале, Драган Џајић, у то време двадесетдогодишњи капитен југословенске репрезентације и незаменљиво лево крило.

Из Београда смо га испратили као скривену наду. Из Фиренце и Рима вратио се као фудбалски јунак, славан и познат. Ушао је у ред фудбалских „звезда“ светског гласа тим једним голом. Ако би постојало ремек-дело у фудбалу, онда би то био овај Џајићев шут.

НАДМЕНИ ШАМПИОНИ

На једној страни — прваци света, а на другој — „бебе“ из Југославије. Енглези су на тај завршни део Купа европских нација стигли са титулом светских шампиона, освојеном 1966. године, а југословенски селектор Рајко Митић супротставио им је потпуно непознате младиће. Бернар Џој, некадашњи центархалф лондонског Арсенала, а у тој прилици извештач „Ивнинг стандарда“, назвао је тај тим — југословенским бебама.

Сасвим природно, Енглези су били више него уверени у своју победу и сматрали су да је пут у финале обезбеђен. Њихов савезни капитен сер Алф Ремзи намерно се питао пред новинарима шта Југословени траже у Фиренци „са тим незрелим дечацима“! Рајко Митић је сачувао уобичајену мирноћу изјавивши да у фудбалу свака страна има своју шансу без обзира на године, искуство и славу.

Око четрдесет хиљада посматрача окупило се на великом стадиону Комунале у Фиренци да под светлошћу рефлектора поздраве још једну победу светског првака. Енглези су истрчали на терен у традиционалним белим дресовима. У центру пажње била су два Ђоџија: Боби Мур, капитен и леви халф, и центарфор, најпознатији члан екипе Боби Чарлтон. Ту је био и исто толико славни голман Гордон Бенкс, као и хитро и лукаво десно крило Ален Бол.

Све сами асови и велика имена.

Па ипак, плави дресови су се растрчали те вечери по терену као никад дотле. Енглези нису могли ни да их зауставе, а камоли да их сабију у мишију рупу, као што су обећавали. Чак ни повреда Ивице Осима, кога је противнички играч Норман Хантер ударио још у првом минуту, није омела

југословенске фудбалере иако је наш играч после тога само скакутао и био више присутан на игралишту, него што је могао да помогне својим друговима

ТРИ МИНУТА ПРЕ КРАЈА

Утакмица се ближила крају а славни Боби Чарлтон је све више падао у сенку неуморног Добривоја Тривића. На супротној страни терена енглески бек Њутон и капитен Мур у два маха су оборили Драгана Џајића у свом казненом простору. Шпански судија Ортиз де Мендibil ипак није хтео да досуди једнаестерац!

Време је одмицало, а мреже су остале нетакнуте. Чудо је било на помолу — нерешен резултат. А онда, као што то бива у фудбалу, гром из ведрог неба!

Тривић је у последњем тренутку зауставио Чарлтона још једном пожртвованим падом у ноге. Лопта се котрљала по трави да би доспела до Драгана Холцера који је у том тренутку био последњи човек југословенске одбране, сам испред голмана Илије Пантелића.

Холцер је брзо зауставио лопту и подигао поглед: далеко на левом крилу издвајао се наш центарфор Вахидин Мусемић успевши да побегне свом верном чувару центархалфу Лебону.

Холцер је мајсторски оценио ситуацију и лопта је већ летела у правцу Мусемића. Прешла је добрих четрдесетак метара и одједном су Енглези постали свесни да се окренуло коло среће: акција се пренела на супротну страну, пред њихов гол. Мусемић се докопао лопте, у пуном трку је прешао десног бека Њутона, иначе Џајићевог чувара и идеално центрирао. Лопта је у благом луку падала на

ивицу шеснаестерца и већ је изгледало да ће постати плен енглеске одбране, кад се одједном појавио Драган Џајић.

Он се у правом смислу речи пришуњао чак до моста десне полутке спреман да прихвати лопту. Потрчао је као никад у животу и

стигао до ње пре Бобија Мура. Енглески центархалф Лебон могао је само тужно да гледа шта се догађа, јер се налазио сувише далеко у пољу.

СТРЕЛАЦ КАО МУЊА

Мур је на ивици свог казненог простора. Док Џајић премеће лопту с ноге на ногу, Мур покушава да се снађе и крене на противника. За то му је потребан бар делић секунде.

Али, авај! Тог делића — нема.

Џајић му се сасвим приближава али му истовремено и бежи. И то бежи на унутрашњу страну — право према голу.

Једна варка телом, затим и — друга.

Боби Мур, у то време можда најбољи одбрамбени играч света, готово се сам уклања јер не може да се супротстави чувеном Џајићевом дриблингу.

Делић секунде који је Мур пропустио Џајић граби за себе. Левом ногом удара лопту — свом снагом. Шут је тачан.

Голман Бенкс, познат као искусан, снажљив и смео пошао је три-четири корака напред. Хтео је да противничком стрелцу „скрати угао“ да му смањи простор за шутирање.

Учинио је то мајсторски, али ништа му није помогло. Лопта је пролазила крај њега, готово надокхват руке, али је ипак била неухватљива. А затим је, иза Бенксових леђа затреса мрежу свом силином.

Стадион се проломно — гоол! Чак и они који су дошли да плескају Енглезк-

ма, сада дижу руке унис и диве се нашим играчима. То је најискрепније признање за подвиг Југословена, за ремек-дело Џајића.

Много доцније у својим усменама и сам Боби Мур ће рећи:

— Нико ме никад није тако „израдио“ као тај чудесни левак из Југославије.

● ● ●

Одлука у Фиренци је пала три минута пре завршетка. Југословени су победили Енглеску са 1:0 (0:0) и уместо њих ушли у финале. Победа их је одвела у Рим, на велики дуел са Италијанима. На жалост, „бебе“ нису постале шампиони Европе само захваљујући пристрасном суђењу Швајцарца Динста, иако је Џајић и тамо постигао један гол. После нерешеног исхода у првом мечу 1:1, финале је поновљено и Италијани побеђују са 2:0.

Али гол деценије из Фиренце нико неће заборавити.

ЧУДЕСНИ ЛЕВАК

МИНИ КВИЗ

- 1 Која се од ових животиња леже из јаја: крокодил, ему, питон?
- 2 Шта је аналогетик?
- 3 У свим напицима се налази једна течност. Знате ли како се она зове?
- 4 Шта је јаче: гвожђе или свила?
- 5 У којој деценији овог века је пронађена прва машина за прање веша и где — у Европи или Америци?

ОДГОВОРИ:

1) Крокодил, 2) лека против болова, 3) вода, 4) свила, 5) 1960-е, Америка

ЖИВОТОПИС ПОЗНАТИХ ЛИЧНОСТИ

Сестре Бронте

ЗАРОБЛ

1

У КУЋИ СМРТИ — У Ховарду међу ветровитим брежуљцима мочварног Јоркшира налази се недалеко од гробља велика, мрачна и тиха кућа. У њој је данас музеј породице Бронте. Некада су њоме одјекивали гласови шесторо деце ирског свештеника Бронте. Ускоро по доласку у Ховард у велику породицу уселили су се туберкулоза

и смрт. Патрику Бронте умиру кћерке Марија и Елизабета, а 1821. и жена. Остале су му три кћери — Шарлот, Ен и Емили и син Патрик. Ове три сестре, иако умиру у напону стваралачке снаге оставиће по књижевној делатности и по личној судбини и несрећи неизбрисив траг не само у енглеској већ и у светској књижевности.

2

БОСОНОГО ДЕТИЊСТВО — После мајчине смрти, у дивљем пределу и самоћи, уз суморног и ђудљивог оца, деца су раста сама. Али, од родитеља су наследила меланхоличност и машту, гордост и песнички дар, идеализам и романтичност. Већ тада почињу да пишу прве саставе а Патрик и елика. Подучавани од оца раста су окружени строгошћу али не и љубављу.

3

НЕСРЕЋНИ ПАТРИК — Једини брат сестара Бронте жарко је желео да постане познат сликар. Када отац није могао да му омогући одлазак на Краљевску академију, Патрик је потпуно сломљен. Присиљен је да ради све сем оног што је желео — да слика. Одаје се пијанству и умире 1848, у 33. години живота. Захваљујући његовом таленту, сачувани су успели портрети сестара Бронте.

ЕНИЦЕ ПУСТАРЕ

4 **САМО ДВА ПРИМЕРКА** — Покушај сестара Бронте да оснују приватну школу пропао је. Оне почињу да пишу стихове и 1846. састављају збирку меланхоличних песама и објављују је. Међутим, књига је продата само у два примерка. Сестре тада одлучују да се опробају у прози. Следеће године објављују своје романе — Шарлот „Џејн Ејр“, Емили „Орканске висове“ и Ен „Агнес Греј“.

5 **ОСТАЛА ЈЕ САМО ШАРЛОТ** — Иако је смрт спречила да осим „Орканских висова“ напише још нешто, Емили је овим романом заузела значајно место у енглеској књижевности. На Патриковој сахрани се прехладила и умрла три месеца после брата, у тридесетој години живота. Шест месеци касније, 1849. године, умире и двадесетогодишња Ен. Остаје само Шарлот. Све ове несреће нису је сломили — она и даље ствара.

6 **КРАТКОТРАЈНА СРЕЋА** — Шарлот Бронте постала је славна романом „Џејн Ејр“. Иако јој прети слепило, Шарлот Бронте неуморно пише роман за романом — „Вилета“, „Професор“, „Ема“. Године 1854. удаје се за потпароха Артура Бела Николса, али већ следеће године умире на порођају. Сву децу надживео је отац Патрик Бронте, који је лутао мочварама Јоркшира као Хатклифов дух из „Орканских висова“.

7 **САМ И ЗАБОРАВЉЕН** — Ретка је породица где је било толико талената и толико несреће. Сестре Бронте оставиле су за собом збирку песама и седам романа: Емили један, Ен два и Шарлот четири. Од породице која се 1820. доселила у Ховард остао је само стари Патрик. Године 1861. умире и он, сам и заборављен. Тако се гаси и породица Бронте, чија је судбина и сама била као роман.

SHOWADDY WADDY (ШОУВЕДИ ВЕДИ)

3 а музичку сензацију протекле године у Енглеској проглашена је рок-ен-рол група Showaddy Waddy. Овај састав, како кажу они који су га гледали „наживо“, има најтепераментнији шоу на свету. Осмочлани састав свира углавном „havy или country“ рок или, како они тврде, рок из Лечестера одакле и потиче већина чланова. На музичкој позорници појавили су се крајем 1974. године композицијом „Хеј, рокен-рол“. Звуком педесетих година одзвања њихова музика, а и облаче се у истом стилу. Панталоне су им

краће него што се данас носе, са-
кои досежу до колена, а на нога-
ма имају шарене штрикане чарапе.
Упознајмо и чланове састава:

ROMEO CHALLENGER — свира
на удараљкама и пева. Рођен је

19. маја 1950. године на западно-
индијском острву Антигви. Пре
доласка у групу „Showaddy Waddy“
наступао је са доста успеха у са-
ставу „Црна удовица“.

ROD DEAS — бас-гитариста, ро-
ђен у Сербору у Енглеској 13. фе-
баруара 1951. и има смеђу косу.

DAVE BARTRAM — гитариста,
пијаниста и певач је звезда групе.
Рођен је 22. марта 1952. године у
Санта Ани у Калифорнији и ми-
љеник је девојака. Студирао је му-
зику и жеља му је била да поста-
не концертни пијаниста.

RUSS FLELD — гитариста и пи-
јаниста рођен је 1. септембра 1949.
године у Бервику. Студирао је му-
зику у Лечестеру и има смеђу ко-
су и смеђе очи.

BADDY GASK — певач и басы-
ста, рођен 18. децембра 1948. у Лон-
дону, по музичком стажу је нај-
старији. Почео је да свира још
1965. године.

TREVOR LESLIE OAKES — ро-
ђен је 9. септембра 1946. године у
Лечестеру и својевремено је насту-
пао са групом „CHOICE“. Има
смеђу косу, плаве очи и једини је
у групи ожењен.

AL JAMES — рођен је 13. јануа-
ра 1950. године у Лондону и свира
гитару.

MALCOLM ALLURED — бубњар
групе, рођен је 27. августа 1945. у
Лечестеру и најстарији је члан.
Код публике је познат и по надим-
ку „Кнез“. Некада је био морнар
и има смеђу косу.

клавиристу и оргуљаша **БРАН-**
КА КОСАРУ.

У жељи да нешто више саз-
намо о њиховом раду потражи-
ли смо их у стану **ЗОРАНА**
СТЕФАНОВИЋА где су увези-
бавали нове композиције које
ће се појавити и на плочи-пр-
венцу овог састава. „Име групе
смо задржали — рекао нам је
ВЕЛИБОР БОКА БОГДАНО-
ВИЋ, јер се у групи налазе два
члана старе поставе и веома
смо задовољни што сарађујемо
са **ЗОРАНОМ**, који је таленто-
ван музичар, и **БРАНКОМ** —

HEARTBEAT (ОТКУЦАЈ СРЦА)

Текст и музика: Bob Montgo-
mery i Norman Petty
Изводи: Showaddywaddy

Heartbeat, why do you miss
When my baby kisses me
Heartbeat, why does a love
kiss

Stay in memory.

Riddle-dee-pat, I know that
New love thrills me
I know that true love will be
Heartbeat, why do you miss
When my baby kisses me.

Riddle-dee-pat, and sing to me
Love's glory
And bring to me my love's
story

Heartbeat, why do you miss
When my baby kisses me
Heartbeat, why does a love
kiss

Stay in memory.

оргуљашем савршене сензибил-
ности. **ЗОРАН** окружен но-
тама најновијих композиција,
не растајући се од клавира ис-
причао нам је:

„Конечно сам у Боки и Бранку
пронашао праву ритам-машину и са
оргуљашем Косаром мислим да ће-
мо коначно успети да покажемо сво-
ју праву вредност“.

Увек повучен и не одвајајући
се од своје бас-гитаре, **БРАН-**
КО ГЛУШЧЕВИЋ, један од ве-
тераана београдске поп-музике,
са очигледним задовољством
каже:

„После ове плоче, коју управо за-
вршавамо, спремамо се на велику
турнеју по Србији и Босни да би-
смо се што пре представили публи-
ци и чули њихово мишљење, које ће
нас вероватно још више усмерити у
даљем раду“.

Ако група „**ДАХ**“ настави да
овако озбиљно ради, београдска
поп-сцена добиће, несумњиво,
изванредно појачање.

ПОЗИВ ЧИТАОЦИМА НА САРАДЊУ

Испуњавајући жеље наших чи-
талаца који нам свакодневно пишу
одлучили смо, као што сте веро-
ватно већ приметили да повећамо
вашу омиљену **ХИТ СТРАНУ**. На-
дамо се, драги читаоци, да ћете о-
вим повећањем и ви много добити
јер ћете бити обавештавани о све-
му што вас интересује у свету му-
зике. Али, редакција би желела
да зна и шта ви радите, како се
забављате и коју музику слушате.
Зато смо одлучили да вас позове-
мо на сарадњу: **ШАЉИТЕ НАМ**
НАЈНОВИЈЕ МУЗИЧКЕ ВЕСТИ
ИЗ СВОГ КРАЈА, КЛУБА ИЛИ
ДОМА ОМЛАДИНЕ. Надамо се да
ће вашом сарадњом **ХИТ СТРАНА**
добити у квалитету и зато вам се
унапред захваљујемо.

ПРОМЕНЕ У „АМБАСАДОРИМА“

„**АМБАСАДОРИ**“, једна од најпопу-
ларнијих домаћих група, завршава
свој албум-преенац који је требало да
се појави још прошле године. Спрече-
ни дужим одсуством из земље —
били су на турнеји по Сојетском Са-
вету — чланови овог састава тек сада
приводе крају снимање албума „Земља
моја“. После овог на реду су озбиљне

припреме за фестивал забавне музике
у Опатији где ће се представити ком-
позицијом свог члана Слободана Вујо-
вића „Плакају тихо“. У међувремену,
у саставу је дошло и до промена. Иван
Винковић је отишао на одслужење вој-
ног рока, а у саставу га је заменио
Пољак Јиржи Голенски који је свирао
бас у познатом саставу „Break Out“.

„ЦРНИ БИСЕРИ“ ПОНОВО НА СЦЕНИ

„**ЦРНИ БИСЕРИ**“, некада једна од
најпопуларнијих београдских група,
издавањем сингл-плоче „Дара мар“ по-
ново је скренула пажњу на себе. Ово
је десета плоча овог састава који је
због одласка на одслужење војног ро-
ка чланова састава две године био
неактиван. У групи су нама добро по-
зната имена:

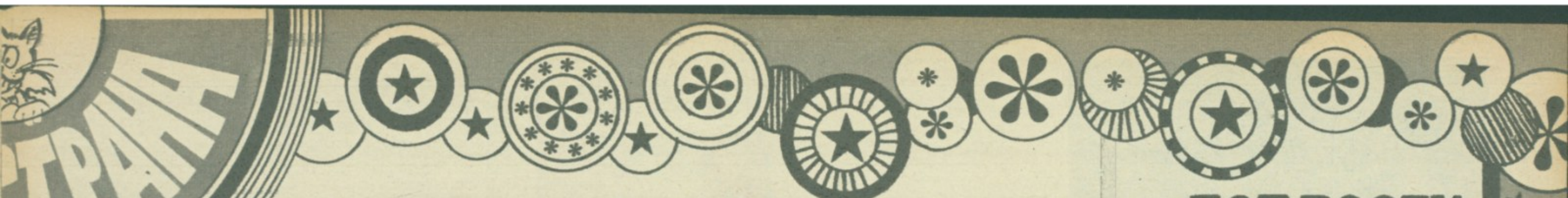

Влада Јанковић — бас-гитара; Драган
Раичевић — клавијир и мелотрон; Горан
Вукичевић — соло-гитара; Јован Љуби-
сављевић — бубњери и Драган Валетић
— вокални солиста.

За новогодишње празнике „**ЦРНИ**
БИСЕРИ“ су наступали у Тунису, а
ових дана раде на реализацији своје
прве ЛП плоче и новог сингла.

»ДАХ« У ДРУГОМ ДАХУ

По повратку из Луксембур-
га, о чему смо писали, по-
пуларни београдски трио
„**ДАХ**“ се распао. Гитариста
Златко Манојловић због несла-
гања са осталим члановима на-
пушта састав. Остала двојица,
бубњар **ВЕЛИБОР БОГДАНО-**
ВИЋ (БОКА) и **БРАНКО ГЛУ-**
ШЧЕВИЋ, бас-гитариста ос-
тају заједно и траже трећег
члана. Нашли су га у већ афир-
мисаном гитаристи **ЗОРАНО**
СТЕФАНОВИЋУ, бившем члану
групе „**CD**“ и „**Vacum**“, иначе
студенту Музичке академије. Зо-
ран доводи и четвртог члана у
састав, још недовољно познатог

НИЛ ЈАНГ (NEIL YOUNG)

Нил Јанг, један од најпознатијих кантри певача на свету недавно је разочарао све своје присталице у САД. Закажану турнеју је одгодио а за новинаре и репортере је нестало тако да нико није знао разлоге овог отказивања. Причало се свашта, од саобраћајне несреће до нервне лабилности и киднаповања. Међутим, касније се сазнало да је Нил имао компликације са својим гласом тако да последњих месеци чак није могао ни да говори. У једној клиници у Лос Анђелесу подвргао се операцији гласних жица. Хируршки захват је успео тако да Нил има намеру да после кратког одмора крене на нову турнеју.

АЛАН ОСМОНД — ОТАЦ

И четврти члан фамилије Осмонд добио је приноу. То је Алан кога видимо на слици са супругом Сузаном и тек рођеним сином Микаелом, за кога је срећни отац, чим га је видео, изјавио да ће постати певачка звезда јер веома гласно плаче. Иначе у фамилији Осмонд рекордер је Вирл који има два сина и једну кћер.

ДОМАЋА ЛИСТА — СИНГЛОВИ

1. Остала си увијек иста — Мишо Ковач
Suzy
2. Ове ноћи једна жена — Златко Пејановић
ПГП РТВ
3. Шта ћу, нано, драги ми је љут — Бисера Велетанлић
ПГП РТВ
4. Заборави — Тереза Кесовија
Југотон
5. Звоне стара звона — Душко Локин
Југотон
6. Не гледај ме тано и не љуби више — Бијело дугме
Југотон
7. Трчи чуле, невен чуле — Резонанса
Дискотон
8. Шта је ренла Ана — Тешна индустрија
Југотон
9. Сама — Мики Јевремовић
Југотон
10. Сошана — група «Дах»
Дискотон

ТОП ЛИСТЕ

TOP LISTA STRANIH KOMPOZICIJA U DOMAĆOJ PRODUKCIJI

1. Action — Sweet
Југотон
2. Paloma Blanca — George Baker Selection
Suzy
3. Hustle — Van Mc Coy
ПГП РТВ
4. Give a Little Love — Bay City Rollers
Југотон
5. Mr. Raffles — Steve Harley and Cocney Rebel
Југотон
6. Honey — Bobby Goldsboro
РТВ Љубљана
7. Africa — Exodus
ПГП РТВ
8. S. O. S. — ABBA
ПГП РТВ
9. Lady Marmelade — La Belle
Suzy
10. Самба па ти — Сантана
Suzy

У МОДИ ЈЕ ИГРА — БАМП

Нова модна лудост — игра бамп — освојила је целу Европу. Најмање једном дневно на радио-програмима емитује се композиција »Lady Bump« а по диско-клубовима млади до бесвести играју у ритму новог звука. Разлог за овако велику популарност једне игре свакако је и тај што су партнери ближе један другом, а главна поента је у томе што се младић или девојка у ритму музике могу кретати и дотичи коленима, куковима и раменима. Игру је лансирао двадесет седмогодишња Пени Мек Лин (Penny McLean), из Минхена, члан познатог трија »Silver Convention«. Захваљујући Пени игра је постала сензација мада су је

измислили чланови енглеског састава »Kenny«. О великој популарности нове игре каже:

„Плоче обично постају хитови када се довољно рекламирају преко радија и телевизије. Са песмом »Lady Bump« то није био случај. Она је прво постала хит по диско-клубовима да би касније била прихваћена и од радија и од телевизије. Тренутно сам обасута позивима са свих страна, али на жалост, не могу да удовољим захтевима менаџера. Вежу ме обавезе према групи »Silver Convention« са којом ускоро крћем на турнеју по Америци и Јапану где је наша соул-група веома популарна“.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем албуме стране производње следећих извођача: Pink Floyd, Yes, Ten Years After, Status Quo, Cnned Heat, Guess Who, Johnny Winter, John Lord, Lou Reed, C.S.N. and Y и друге.

Предраг Димитријевић,
Милосава Здравковића 13
35230 Ђуприја

ЕНГЛЕСКА

1. Space Oddity — David Bowie
2. Rhinestone Cowboy — Glen Campbell
3. Love is the Drug — Roxy Music
4. Hold Back the Night — Tramps
5. D.I.V.O.R.C.E — Billy Connolly
6. Love Hurts — Jim Capaldi
7. New Your Grove — Hello
8. Imagine — John Lennon
9. Ride a Wild Horse — Dee Clark
10. Sky High — Jigsaw

ФРАНЦУСКА

1. La France — Michel Sardou
2. La terre promise Johnny Holy day
3. Du cote de shez swann — Dave
4. Danse-la, chante-la — Sylvie Vartan
5. Petite fille du soleil — Christophe
6. Je ne sais faire que l'amour — Eddy Mitchell
7. So Long, Beauty — Michel Polnareff
8. Les vacances au bord de la mer — Michel Jonasz
9. Le funambule — Gerard Lenorman
10. Quel temperament de feu — Sheila

ПОП ВЕСТИ

У лондонском рок-театру »Rainbow«, стедишту светских поп-музичара, прошле године дошло је до кризе. Због финансијских тешкоћа марта месеца »Rainbow« је затворен. Већ у фебруару ове године на чувеној позорници ће се окупити тренутно најпопуларније групе што ће означити повратак поп-музици и почетак рада, само под новим именом »Finsbury Park Astoria«.

Марк Болан је недавно у кругу пријатеља прослављао рођендан свог сина Ролана. Мало је недостајало да се рођенданско славање претвори у праву катастрофу. Наиме, рођенданске свечине изазвале су пожар који су ватрогасци успели да угасе тек после пола часа.

Недавно су лопови провалили у кућу певача Alice Coopera и том приликом однели ствари у вредности три стотине хиљада долара.

Група Glitter Bend забрањено је за извесно време наступање у студијама BBC због недоласног понашања у ТВ емисији »Top of the Pops«.

Rohy Music на турнеји по Америци постижу запажене успехе тако да је гостовање ове популарне европске групе продужено за још месец дана.

Група »Nazareth« добила је недавно појачање. Пијаниста Tommy Eyers, бивши члан групе »Zebras«, приступио је »Nazareth« који иначе сачињавају четворица Шкотланђана.

После издавања албума »Who by Numbers«, који је постигао запажен успех, група Who је на једномесечној турнеји обишла све веће енглеске градове. Концерте ове групе критика је оценила као успешне.

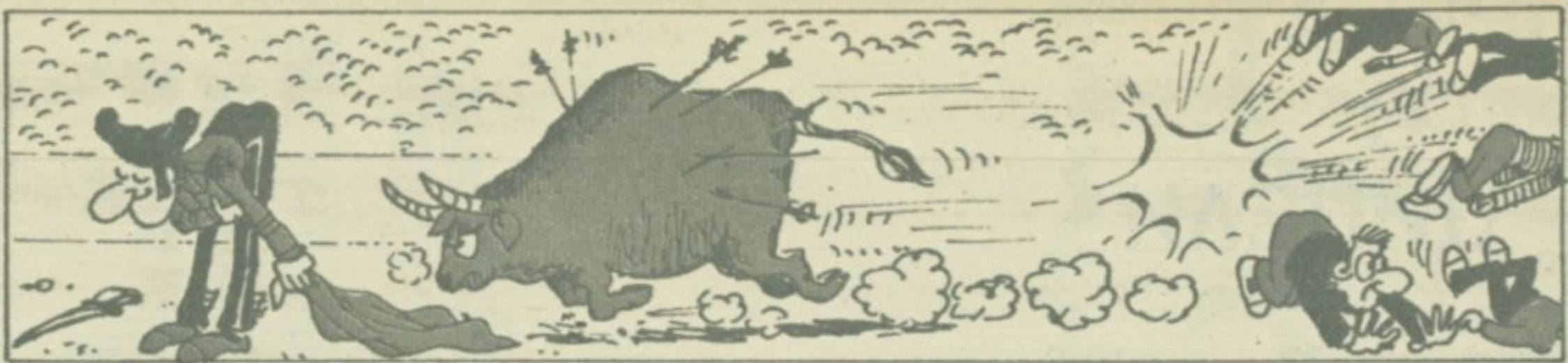
После неколико одлагања у продукцији РТВ изишао је први албум Здравка Чолића. На њему се, између осталог, налазе и ком познице »Синоћ ниси била ту«, први Чолићев успех и победа на Шлагеру сезоне, »Она спава«, »Април у Београду«, »Зелена си ријека била«.

Соло-гитариста групе »Yes« Stiv Noy, издао је самостални албум који носи назив »Beginnings«.

Карл Палмер, бубњар чувеног енглеског састава »Emerson, Lake and Palmer«, почео је да ради као продуцент групе »Back door«. Овом сарадњом постигнута је обострана корист јер су чланови овог америчког састава наступајући као музичари на самосталном албуму Карла Палмера. Група »Back Door« недавно је приступио и гитариста Џон Меклафлин бивши члан »Mahavishnu Orchestra«.

ДОКТОР БАКСУЗИЋ: Мећава

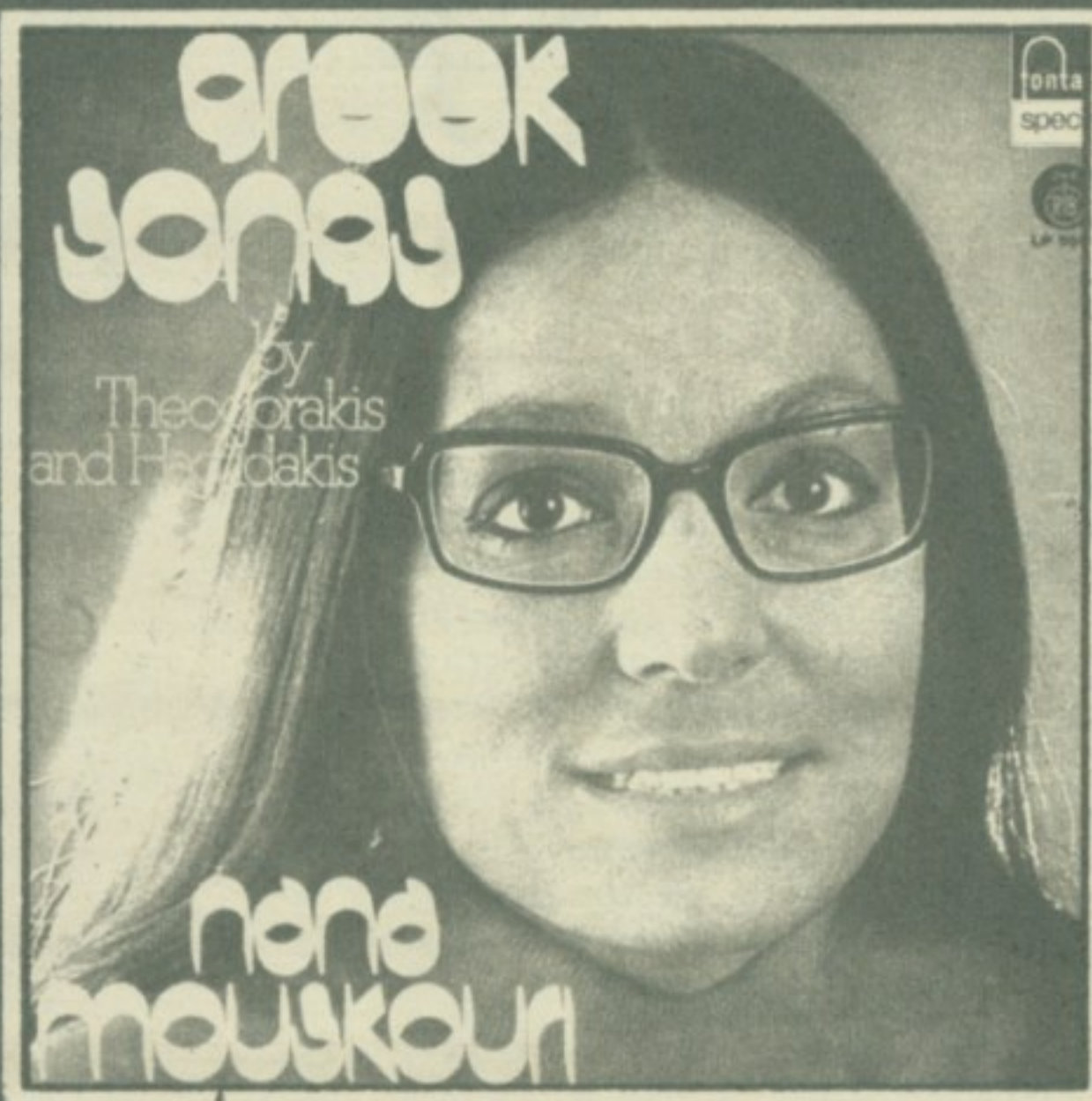

П ружамо вам прилику да преко нашег листа набавите грамофонске плоче. Треба да попуните наруџбеницу, а плоче ћете платити поштару кад вам их донесе. Чувајте све наше МУЗИЧКЕ ПОШИЛКЕ јер објављене листе плоча СТАЛНО ВАЖЕ. То значи да на једној наруџбе-

ници (од најмање 100 динара) можете да поручите плоче са старих или нових листа и то без обзира на врсту плоча и музике коју наручујете лонг-плеј или сингл, поп, забавне или народне, класичне или џез музику. ВАЖНО ЈЕ САМО да наруџбина не буде мања од 100 динара

јер паковање и поштарину не плаћате ви него ми. **ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!** Слово »S« испод броја плоче (и других слова) означава сингл, »ES« малу плочу са 4 мелодије, а »LP« лонг-плеј плочу. Цена једне лонг-плеј плоче је 76,60.— динара.

ЛП 5834
ENRICO MACIAS: На својој златној плочи пева 12 популарних песама »Le feu des gitans«, »La premiere corrida« итд.

ЛП 5823
DISCO PAR-R-R-TY: 14 мелодија на овој плочи изводе најчувенији извођачи Џими Руфин, Глорија Гејнор, Џоџ Симон, Џејмс Браун, Џони Бристоу, Мили Џексон, Еди Холман и др.

ЛП 5878
THE OSMONDS: Love me for a reason. На овој плочи Осмонди изводе 11 песама: »Na ving a party«, »Tre girl I loves«, »Fever«, итд.

ЛП 5524
ВЕЛИКИ ОРКЕСТАР ПОЛ МОРНА изводи 12 чувених мелодија: »Soleil, soleil«, »La chanson pour Anna«, »Une belle histoire«, итд.

ЛП 5505
SUMMERTIME: плоча са 12 најпознатијих песама Џорџа Гершвина као што су: »A foggy day«, »Somebody loves me«, »The man I love«, итд.

ЛП 5506
TRUE LOVE: Плоча са 12 мелодија Кола Портера међу којима су: »I love Paris«, »C'est magnifique«, »Begin the beguine« итд.

ЛП 5800
PERET: 10 песама у извођењу овог познатог певача: »Mi santa«, »Castigador«, »Mi para«, »El mosquito« итд.

ЛП 5887
KARTHAGO: на овој плочи налази се 10 рок-ен-рол мелодија.

ЛП 5512
ГРЧКЕ ПЕСМЕ ПЕВА НАНА МУСКУРИ: 12 мелодија које су компоновали Теодоракис и Хацидакис

ЛП 5525
THE BEST OF THE STYLIS-TICS: 10 чувених песама: »Rokn' roll baby«, »I'm stone in love with you« итд.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво поручујем плоче под бројевима:

РЕЗЕРВНА ЛИСТА: _____
за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум _____ Потпис _____
Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

ДВЕ ЛЕВЕ НОГЕ

ОД РОЂЕЊА до смрти човек проводи живот у постељи или у ципелама! Прве ципеле је вероватно „измислио“ пећински човек кад је око ногу почео да обавија лишће да би се заштитио од хладноће или змијског уједа. Већ врло рано он је открио да у исту сврху може да послужи и крзно животиња. Наравно, о штављењу или кројењу тада није било ни помена. Тек у палеолиту човек је научио да штави кожу на начин који и данас примењују Ескимии.

СМАТРА СЕ да су стари Грци носили најједноставнију обућу. Они су ишли у некој врсти нанула од плуте причвршћеним за ногу врпцама украсним везом, бисером и драгим камењем, већ према положају који су заузимали у друштву. Висок ступањ античког занатства огледа се у томе што су људи у то време разликовали сандалу за леву од оне за десну ногу.

У НАЈРАНИЈЕ ДОБА људске историје обућа је прављена од материјала до којих се најлакше долазило и њена основна намена била је да заштити ногу. На облик и величину ципеле тада нико није обраћао пажњу. Због тога не само да се лева ципела није разликовала од десне, већ су биле и веома неудобне. Данас то више није тако: ако се човеку догоди да уђе у највећу продавницу ципела на свету која се налази у Оксфорд стриту у Лондону, на располагању му стоји ни мање ни више него 250.000 пари обуће!

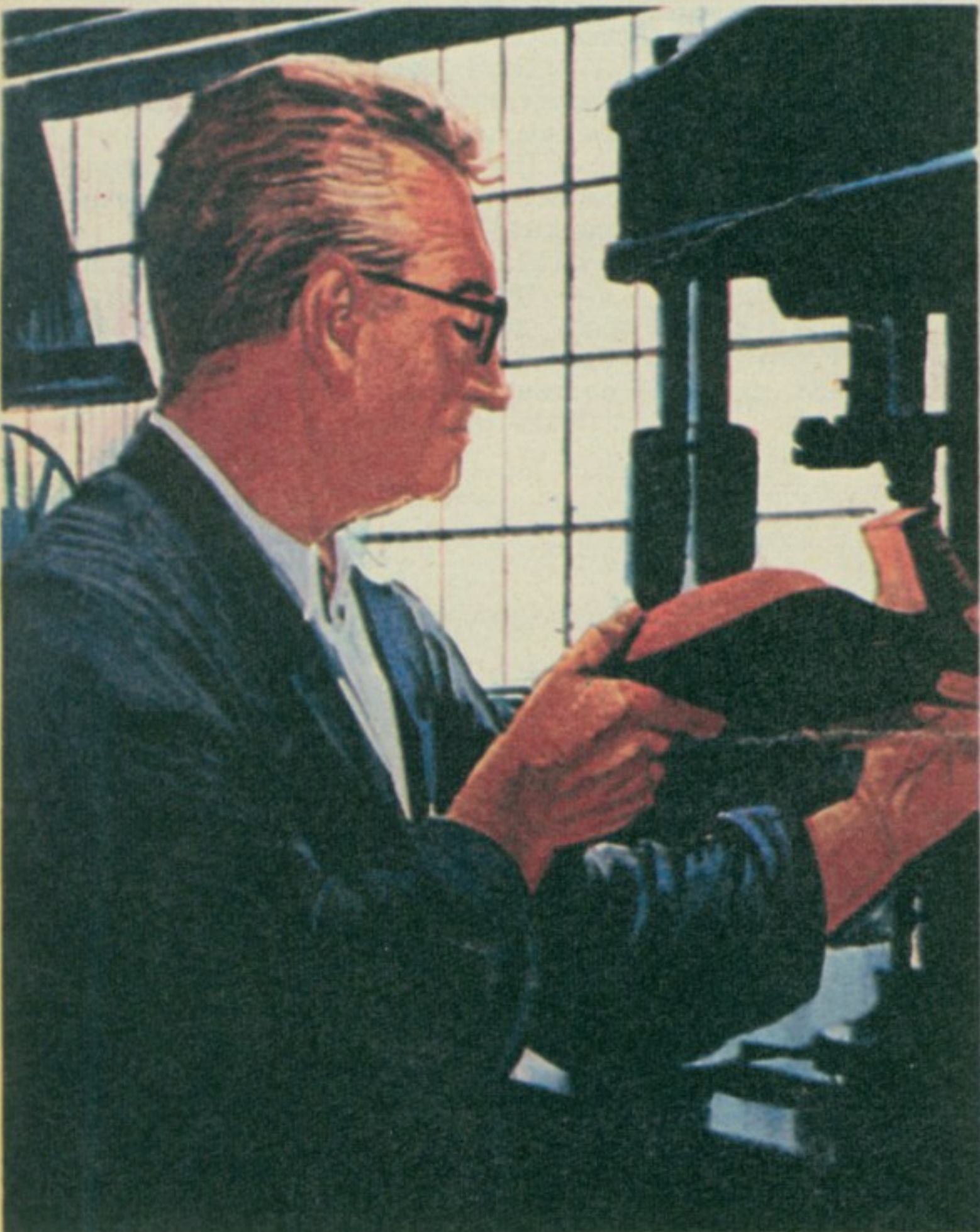

У СРЕДЊЕМ веку постојала је нека врста „гвоздених чизама“. Њима је требало да се заштити колено витеза од непријатељског копља. Са проналаском пушке ове необичне чизме су изашле из употребе а као обавезан део опреме сваког војника уведене су кожане чизме.

ЗА ПРАВЉЕЊЕ чизама и ципела коришћени су у прошлости разни материјали: најпре говеђа, козја и змијска кожа, затим јута, свила, плиш и — дрво. Тадашње ципеле су имале ђон који је понекад био веома дебео — као што је то случај са грчким „котурнама“. У средњем веку правиле су се ципеле без потпетица. Богати људи су, да би заштитили обућу начињену од скупоцених материјала, обично корачали на дрвеном ђону са два узвишења, једном на предњем а другом на задњем делу обуће. Први модели личили су на опанак све док у 13. веку гроф од Анжуја, због својих наказних стопала, није измислио ципеле с дугачким врховима, назване због тога „дугоносим“.

ДЕВЕТНАЕСТИ ВЕК значајан је за историју обуће зато што је човек први пут од античких времена почео да носи леву и десну ципелу и што шиваћа машина улази у обућарску радионицу. Тако је вредан обућар могао сваког дана да направи по један пар ципела.

ОД ВРЕМЕНА кад су настале прве фабрике, процес производње је умногоме упрошћен и убрзан. За прављење једног пара ципела више није потребан цео дан, већ неколико минута. У новије време је искрснуо проблем: на Земљи је све више људи а све мање животиња чија се кожа употребљава за обућу. Једини излаз био је у изради обуће од гуме и синтетичких материјала. По неким подацима данас је 70 одсто светске производње обуће начињено од пластичних материјала.

ДАНАС СЕ О ОБУЋИ коју носимо не брину само модни креатори већ тимови технолога, моделара и лекара-ортопеда. Они настоје да створе моделе који ће својим обликом, висином потпетице и материјалом од којег су начињени најбоље одговарати нашој ноzi. Најскупље стандардне ципеле на свету постављене су крзном канадске куне и украшене осамнаестокаратним златом и рубинима. Израђене су у енглеском граду Нотингему и коштају „само“ 112.000 н. дин.

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ВИЛИЈАМ ТЕМПЛ

ДЕВОЈКА СА ПЛУТОНА

Била нам је окренута леђима и није слутила ништа. Филипс и ја прилазили смо јој нечујно, кроз маглу која нас је окружавала. Магла — таква је била Плутонова атмосфера, засићена неким гасом који је нагризао чак и метал. Морали смо журити, јер ко зна колико ће му одолевати наша космонаутска одела. Она су нас штитила и од јаке хладноће која је владала на овом месту без сунца.

Само је чудо природе омогућавало девојци и осталим становницима Плутона да без заштитног одела (у ствари, без икакве одеће) живе на овој хладноћи и у овој отровној атмосфери.

Но, без обзира на састав својих хелија, девојка је имала људски изглед. Чак је била веома женствена. Кожа јој је била глатка и бела. Гледајући је, помислио сам на кипове грчких богиња.

Стигли смо до ње и нежно је подигли. Вила је укочена; чинило нам се као да носимо мермерну статуу.

Само десет минута

Позициона светла нашег „Икаруса“ једва су се назирала кроз маглу. Донели смо девојку до брода и стали пред улаз број 2. У потпуној тишини, чуле су се само пумпе које су усисавале плутоновску атмосферу.

Погледали смо боље нашу заробљеницу. Имала је дугу црну косу, млечнобели тен, бадемасте очи, дивна уста.

Пузица је престала да ради. То је значило да је велики стаклени резервоар био пун.

У космичком броду, капетан Шервингтон је помакао једну полугу и округла врата су се отворила. Ушли смо и врата су се затворила за нама. Девојку смо гурнули у малу просторију са прсвидним зидовима, унапред припремљену за њу, а ми смо прешли у одају са нашом, земаљском атмосфером. Одмах потом брод је узлетео.

На Плутону смо се задржали само десет минута, да узмемо оно за шта смо дошли, и ево нас на пут ка Земљи дугом 6.000 милиона километара.

Пре нас, исти свај пут превалила су два брда. Сувише су се задржала на Плутону и никад се нису вратила. Први од њих је јавио сензационалну вест да је Плутон настањен неким нашим бићима налик на људе. Та створења су изгледала као да су скамењена. Личила су на статуе, које су се ипак кретале, само лагано, готово не приметно, милиметар по милиметар.

Тако је јавио капетан брда. То је био његов последњи извештај. Одмах после тога брдски радио је ућутао. Претпостављало се да је

киселина из атмосфере нагризла антену, а вероватно оштетила и сам брод.

Други брод се задржао краће од првог, али ипак довољно дуго да му киселина оштети моторе, који су стали одмах после узлетања. Тако је јавио капетан пре него што се веза прекинула.

Ми, посада трећег брода, добили смо прецизан задатак: отети једног становника Плутона, по могућности жену, и што брже узлетети. То смо и учинили. Сад је остајало да то чудно биће одржимо у животу, како би га научници на Земљи на миру испитали.

Посада се састојала од нас тројице: Филипса, мене и капетана Шервингтона. Филипс је био биолог и лекар, а ја навигатор и радиста.

— Хајде да је видимо — предложио је капетан.

Пошли смо до одељења од пластичног стакла у којем је девојка лебдела. Видела се нејасно, јер је просторија била испуњена густом плутоновском атмосфером. С обзиром на њене споре животне процесе, рачунали смо да ће то бити довољно за шест недеља, колико ћемо путовати до Земље. Осталим, имали смо и допунски резервоар.

— Лепа је — рекао је капетан, Шта ли само мисли у овом тренутку?

Остао бих ту сатима, али посао није могао да чека. Морао сам да пошаљем извештај на Земљу. Муцио сам се десетак минута док нисам добио везу, а онда сам рекао шта смо учинили. Одговорио ми је глас Бена Шепарда, шефа нашег подухвата:

— Браво, „Икарус“! Чекамо вас!

Нашао је вену

Иза нас је маса планете Плутона постојала све мања. Осећали смо се дивно, поготову кад нам је капетан саопштио да је брод претрпео само незнатна оштећења. Пред нама се отварао будућност пуна почести.

Пошто је сатима радио на укључивању контролних инструмената, Филипс нам је рекао да је успео да измери девојчин пулс: два откуцаја у минуту. По свој прилици, и остали органски процеси су јој били овако спори.

Филипс нам се пожалио да још није успео да јој узме крв из вене. Иглом се рукује споља и тешко је бити прецизан.

— Каква јој је оно жућкаста мрља на руци? — упитао сам.

— Ту сам јој био зарио иглу — одговорио је Филипс.

— Па то значи да она има жуту крв! — узвикнуо је капетан.

— А шта си ти очекивао, плаву? — подсмевао му се Филипс маневришући иглом.

Најзад је нашао вену и извукао пуну епрувету тамне течности

која је постала жута тек после згрушавања.

— Сад ћу имати доста посла са овим — рекао је — Ви пазите на девојку.

Циљ му је био да стекне бар приближну слику о метаболизму бића са Плутона. Из тога ће вероватно закључити да ли је девојци баш неопходно јело за следећих шест недеља. Ако није, научници на Земљи ће имати довољно времена да припреме синтетичку храну која ће јој одговарати.

Кашаљ ујозорава

Пошто смо обавили неопходне рутинске послове, Шервингтон и ја поново смо се нашли пред девојчином стакленим кавезом. Лагано се покренула, као да тражи удобнији положај, а очи су јој сада биле полузатворене, као да се спрема да заспи.

— Њен стари се сигурно већ пита где ли му је кћерка — рекао је Шервингтон и насмејао се. — Мислим да...

Прекинуо га је кашаљ. И ја сам почео да кашљем, осећајући како ме нешто пече у грлу.

— Погледај! — узвикнуо је, капетан, показујући на резервоар са плутоновском атмосфером. — Она шепрља...

Сад сам и ја видео: вентил на цеву која је из резервоара водила у девојчину просторију био се олабавио, испуштајући смртоносни гас.

Капетан је прискочио и затегао вентил, и даље кашљући.

— Шта је то? — упитао је Филипс, појавивши се на вратима, са свеском у руци.

— Шта? — поговорио је капетан љутито. — Ниси добро затворио вентил, ето шта!

Филипс је пришао резервоару. — Чудно. Сећам се да сам га баш добро затворио... Молим те, Греаме, емитуј овај извештај о саставу девојчине крви.

Узео сам свеску и пошао у ра-

Шрафцигер ми је сам излетео из руке и, као да га је неко хитнуо, зарио се у Филипсове груди.

ИМАЛА ЈЕ ЉУДСКИ ОБЛИК, КОЖА
ЈОЈ ЈЕ БИЛА ГЛАТКА И БЕЛА. КАД
СМО ЈЕ ПОДИГЛИ, ИЗГЛЕДАЛО НАМ
ЈЕ КАО ДА НОСИМО МЕРМЕРНУ
СТАТУУ КАКВЕ ГРЧКЕ БОГИЊЕ.

дио-кабину на спрату. Али, само што сам притиснуо дугме, да успоставим везу са Земљом, апарат је заћутао. Један шраф се сам од себе одвио, и то је прекинуло контакт.

Узео сам шрафцигер да поправим квар, кад се одоздо разлегао крик, а онда узвик: „Греаме!“ Потрчао сам тамо.

Одмах сам осетио оштар мирис гаса и видео како Шервингтон и Филипс очајнички покушавају да затворе вентил.

— Донеси француски кључ! — рекао је капетан. — Брзо!

Донео сам кључ и капетан је њиме добро причврстио вентил.

— Сад ће да држи — рекао је са олакшањем.

— Шта се десило? — упитао сам.

— Шта? Девојка је покушала да нас убије.

Погледао сам заробљеницу. Сад су јој очи биле затворене, а шаке чврсто стиснуте.

— У питању је вероватно психокINETИЧКА СИЛА — рекао је Филипс. — Вентил се не може отворити сам од себе. Да ниси донео кључ, ко зна шта би било.

— Можда је та иста сила покварила и радио-станицу — рекао сам. — Не могу више да емитујем... Хеј, опет вентил!

Ми или она

Заиста, вентил се померио, као да је то чинила нека невидљива рука. Потрчали смо сва тројица и, уз помоћ француског кључа, поново га притегли.

— Ситуација постаје немогућа — рекао је капетан. — Требало би, значи, да будемо стално поред овог проклетог вентила. А како ћемо спавати?... Филипсе, постоји само један излаз. Дај јој нешто од чега ће изгубити свест!

Филипс је одмахнуо главом.

— Не вреди. Психокинеза је сила подсвести. То је нека врста природног рефлекса самоодбране који делује аутоматски.

— Онда је морамо убити! — викнуо је капетан. — Ми или она! Зар не видите...

Ућутао је и погледао нас, са страхом у очима. Главни мотор је био престао да ради и наш космички брод је постепено губио брзину.

Капетан је стајао као укопан. Није имао снаге да приђе командама и покуша нешто да учини. Осећали смо да се брод окреће, а онда је изненада главни мотор опет почео да ради. Брод је поново јурио, али сада у супротном смеру — према Плутону.

Некако смо успели да одвучемо капетана до командне табле, али то ништа није помогло. Колико год да је померао полуге, брод се држао свог правца.

Сад су се улоге преокренуле. Ми смо били заробљеници.

— Идем да јој убризгам морфин — рекао је Филипс дрхтавим гласом.

— Касно је за експерименте — одговорио је капетан, који се бис сасвим прибрао. — Морамо је убити, и то одмах.

— Не! узвикнуо је Филипс, ужаснут. — Мора да постоји нека друго решење. Допустите ми...

То су му биле последње речи. Шрафцигер, који сам све време држао у руци, излетео ми је између прстију и, као да га је хитнуо неки циркуски бацач ножева, зарио се у Филипсове груди. Он се срушио без гласа.

— Право у срце — констатовао је капетан, који се био сагнуо да му укаже помоћ. — Мртав је.

Хвала, капетане!

Потпуно ошамућен, ни сам не знам како сам приметио да је вентил опет почео да се отвара. Притрчао сам и покушао да га затegnем, али успео сам само да га зауставим.

— Држи још мало! — довикнуо ми је капетан и зграбио полуку за отварање врата број 2. Зачудо, покренуо ју је лако.

Нисмо видели отварање врата, али чули смо како плутоновска атмосфера шиштећи излази, а с њом и девојка. Онако укочена, с ногама напред, исклизнула је из брода.

Капетан је вратио полуку у првобитни положај и врата су се затворила.

Али, опасност још није била прошла. Док сам се и даље борио са вентилом, видео сам како мој шрафцигер излази из Филипсових груди и, као жив, окреће се, врхом према мени.

— Капетане! — крикнуо сам.

Шервингтон је и сам то видес. Хитро је испружио руку и ухватио шрафцигер за дршку. Али, он се отимао, покушавајући да се измигољи. Капетан је морао да употреби сву снагу да га задржи, као што сам се и ја свом снагом одупирао сили која је хтела да отвори вентил.

Наједном, осетио сам како та сила слаби, док није сасвим престала. И шрафцигер у капетановој руци се смирио.

Од тренутка кад је девојка избачена из брода било је прошло десет минута. Толико је, значи, још живела, покушавајући да нас убије.

— Хвала, капетане, — промуцао сам. — Био си у праву: ми или она.

Погледао ме је без речи. Затим је отишао до командне табле и окренуо брод. Све је савршено функционисало.

Ја сам кроз прозорче гледао како се тамна маса Плутонова све више удаљава.

— Непозната планета — чуо сам капетанов шепат. — Таква ће и остати.

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Судски процес, 8) планински масив у Европи, 9) крас, карст, 10) једноцифрен број, 12) енглески сатиричар, 13) два самогласника, 14) људ, 16) природни Земљин сателит, 17) јуначки спев, 19) земљана посуда, 21) име певачице Кнежевић, 24) појединост, 26) хемијски знак за баријум, 27) врста папагаја, 28) покрет ногом, 29) болно стезање мишића, 30) последње и седмо слово азбуке, 31) настојник, 32) ПРИПОВЕТКА КЊИЖЕВНИКА ПОД 1 УСПРАВНО, 33) град у Турској, 34) део коњског прибора, 36) чај, 37) ознака на возилима из Панчева, 38) роман Емила Золе, 40) громада, 42) кут (мн.), 44) град у Далмацији, 45) ауто-ознака за Сплит, 47) огањ, пламен, 49) негација (енгл.), 50) име нашег певача Мартина, 52) мушки потомак, 53) атмосферски талог, 55) наш нобеловац, 56) костур.

УСПРАВНО:

1) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ КЊИЖЕВНИКА (види слику!), 2) источњачка посланица, 3) бања у Белгији, 4) Лудолфов број, 5) врста першуна, 6) град у Банату, 7) врста алатке, 11) махунаста биљка, грах, 14) наш композитор забавне музике (Александар), 15) део тела код животиња, 18) мушко име, 20) омађијаност, 21) ПРИПОВЕТКА САТИРИЧАРА ПОД 1 УСПРАВНО, 22) борилиште, 23) афирмација, 25) наша река и планина, 26) горштак, 28) атол, 29) француски сликар (Пол), 31) САТИРА КЊИЖЕВНИКА ПОД 1 УСПРАВНО, 35) иницијали књижевника („Дервиш и смрт“), 39) кухињска посуда, 41) рад на разбоју, 43) иницијали композитора („Мала Флорами“), 46) боја лица, 48) глас звери, 51) предлог, 52) хемијски знак за силицијум, 54) слово латинице.

	1	2	3	4		5	6	7
8						9		
10					11		12	
13				14		15		
			16					
17	18		19					20
21	22	23			24	25		26
27				28			29	
30			31				32	
33					34	35		36
37			38		39		40	41
					43		44	
45	46			47		48		49
50		51		52		53	54	
55					56			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Крешимир Ђосић, а, т, 10) Мора, т, у, 11) лан, 13) Ерико, 14) Ари, 15) Илок, 18) оно, 19) стар, 20) балет, а, 22) опити, а, 23) Оран, 25) Одаке, ј, 26) рог, 28) танки, 29) ала, н, 31) газ, 32) УСА, а, 33) као, 35) Рилке, 36) аба, а, 38) крив, 40) ајан, н, 42) Натон, с, 45) Адана, 47) Итон, 48) лак, 50) анат, 51) Лан, 52) Карло, 54) аре, а, о, 55) октан, с, м, 56) Раде Шербетија.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Преплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Преплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња преплата у странијој валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф 110.—, Шфр 66.—, Шкр 108.—. Девизне уплате за иностранство слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

gba Бисера

ЛАФОНТЕН ОПЕТ СА ВАШИМ НАЈМИЛИЈИМА

Књигу ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ читале су и читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео.

Свака басна критикује и поучава. Реч и слика складно се допуњују и дуго памте. Књига је штампана ћирилицом, луксузно је опремљена у првокласној вишебојној техници, с пластифицираним корицама, великог формата, 140 страна, са више од 100 илустрација у боји. Цена књиге у књижари износи 100.— динара.

РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

КЊИГА ЗА ДЕЦУ ОД ЧИКА-ЈОВЕ ЗМАЈА

Књига РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ представља избор најлепших песама несумњиво најмилијенијег и најпопуларнијег дечјег песника Јована Јовановића Змаја. У песмама чика-Јове генерације дечака и девојчица налазиле су свој свет, јер је више него иједан наш песник умео да им се приближи и с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо.

Песме је одабрала Мира Алечковић. Књига је великог формата, са више од 120 песама које су наштовито илустроване. Први пут су песме познатог чика-Јове илустроване и одштапане у вишебојној техници што их чини још привлачнијим.

Књига је штампана ћирилицом у тврдом повезу, с пластифицираним корицама у боји. Цена књиге у књижари износи 100.— динара.

Читаоци „Политикиног забавника“ приликом куповине за готово уживају попуст, тако да сваку књигу добијају за 80.— динара. Обе књиге могу се купити и на отплату у четири месечне рате по 50.— динара. Купци из Београда могу подићи књиге сваког радног дана до 15 часова у предузећу „Вук Караџић“, Краљевића Марка 9.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, БЕОГРАД, Краљевића Марка 9, Београд

Овим неопозиво напуштајући: ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ — 80.— динара (непотребно прегртати) НА ОТПЛАТУ у четири месечне рате по 50.— динара. Рате ћу уплаћивати редовно почев од _____

Купац (презиме и име) _____

Место и поштански број _____

Назив и адреса радне организације _____

(Овера и запослење за купце на отплату)

Наруџбеница се оверава сано при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак последњег чека од пензије.

Бр. л. к. _____

Купац _____

(Својеручни потпис)

1975/76. год.

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

НАЈВЕЋИ УСПЕХ — ЧЕТВРТО МЕСТО

Реци ми када је све фудбалска репрезентација Југославије учествовала на светским првенствима, које године и где.

Лана Ђенић, Брчко

Фудбалска репрезентација Југославије учествовала је на шест светских првенстава: 1930. године у Уругвају је освојила четврто место изгубивши у полуфиналу од екипе

домаћина резултатом 6:1; године 1950. у Бразилу испала је у предтакмичењу; године 1954. у Швајцарској доспела је до четвртфинала и изгубила од репрезентације СР Немачке — 2:0; године 1958. у Шведској СР Немачка нам је поново „помрсила“ рачуне елиминисавши нас у четвртфиналу резултатом 1:0; у Чилеу 1962. године ре-

ванширали смо се Немачкој, такође у четвртфиналу (1:0), али нам се на путу до финала испречила екипа Чехословачке која нас је „тукла“ резултатом 3:1. После паузирања на првенствима у Енглеској (1968. године) и Мексику (1972. године) 1974. године, на светском првенству у СР Немачкој, освојили смо осмо место.

КИНЕСКИ СОКРАТ

Молио бих те да ми нешто кажеш о Конфучију, ко је он и када је живео.

Зоран Брестовац,
Петровац на Млави

Конфуције (Кунг-Фу-тзу) је кинески филозоф и оснивач — у Азији тада општеприхваћеног учења — конфуцијанизма. Живео је од 551. године до 479. године пре н. е. Због своје изузетне мисаоности назван је „кинеским Сократом“ и учитељем „10.000 генерација“. Цењен је и поштован као први филозоф који је развио истински систем мишљења.

Животопис Конфуција, човека и

мислиоца, налазимо у његовим списима: „С петнаест година прионуо сам на учење; с тридесет сам ишао чврстим кораком на путу истине; са четрдесет нисам више имао сумњи; с педесет познавао сам законе неба; у шездесетој сам разумевао све што је моје уво чуло; у седамдесетој, следећи жеље срца, нисам прекршио ниједно правило“.

Основа Конфуцијевог учења је етичка доктрина у којој је основна црта жен (хуманост). Најпозданији извори његове науке су дела: „Речи и мисли“, „Златна средина“ и „Анали пролећа и јесени“.

НАСТАО СА ЧОВЕКОМ

Хтео бих да знам како је настао говорни језик.

Љубиша Ратајац,
Велики Дренови

Савремена наука о језику повезује настанак језика са постанком човека.

О самом настанку језика постоји више хипотеза. За нас је најприхватљивија она коју заступа Енгелс: „Људи који су настајали до-

шли су до тога да су један другоме имали нешто да кажу. Потреба је себи створила орган; неразвијено грло мајмуна преображавало се, лагано али сигурно, за све развијенију модулатију, а органи уста постепено су учили да изговарају артикулисане гласове једне за другим...“ Те гласове и њихове скупове, односно речи, човек је почео употребљавати као знакове (обележја) својих представа и појмова.

ИМА РАЗЛИКЕ!

Молим те, одговори ми постоји ли разлика између цркве и манастира?

Р. Б., Чајетина

Многи често не разликују шта је црква а шта манастир. Међутим, разлика постоји. Црква је зграда у

којој се обављају хришћански обреди, а манастири (самостани) су зграде са становима у којима живе монаси и монахиње. Уз сваки манастир постоји и црква.

КОНТАКТНА СОЧИВА

У последње вријеме имам проблема с видом па ме интересује ко производи контактна сочива, да ли се могу набавити код нас и на који начин.

С. Ј, Тузла

Да бисте добили контактна сочива најбоље је да се са упутом свог очног лекара јавите специјализованим клиникама за офталмологију које се налазе у свим великим градовима наше земље.

ТРАЖИМО, МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО...

Скупљам фотографије Дејвида Кесидија и „Бијелог дугмета“ па бих желела да их размјењујем са оним који имају дупликате. Уједно молим читаоце Забавника који поседују плочу „Тсп“ „Бијелог дугмета“ или могу да је набаве у свом граду да ми се јаве. Елизабета Лукић, ул. 7. јула 5, 15307 Лешница

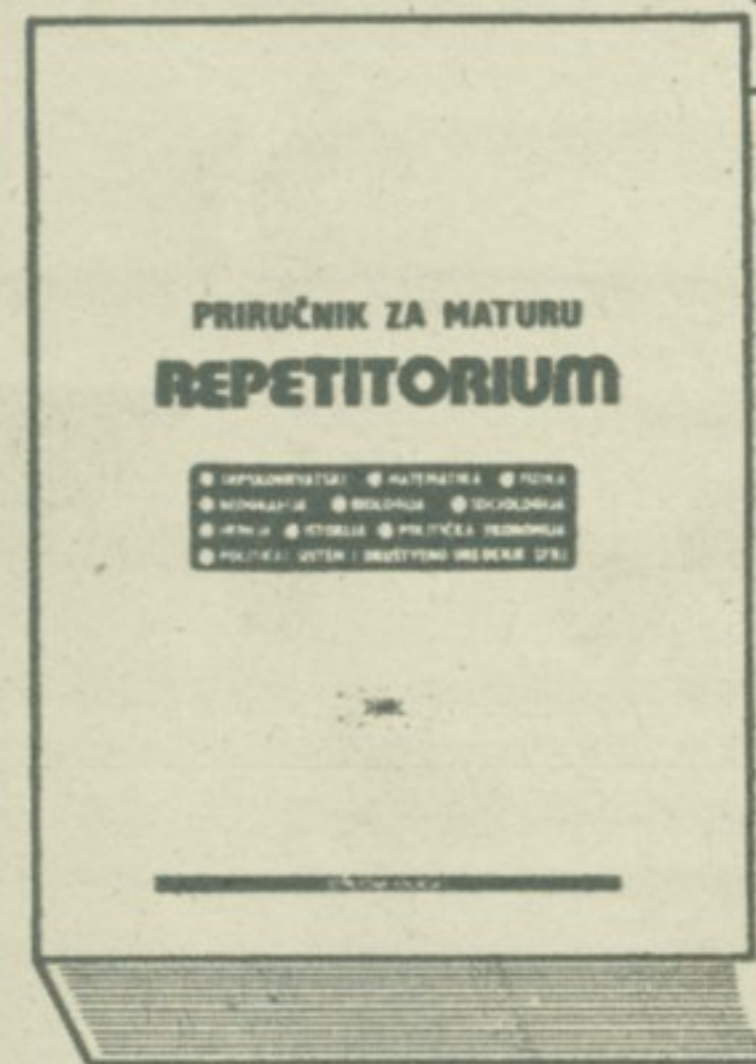
Дајем 200 страних поштанских маркица за лонг-плеј плочу Бијелог дугмета „Кад бих био бијело дугме“. Раска Маркошевић, Мајевичка 10, 75413 Козлук

Нека ми се јаве они који скупљају салвете. Салвете дајем за салвете, марке и разгледнице. Александра Радман, Смодлакина 17, 58000 Сплит

Обраћам се читаоцима Забавника са молбом да ми продају или поклоне следеће бројеве који ми недостају: 1093, 1106 и 1122. Славко Вујасиновић ул. 27. марта 38 стан 37, 11000 Београд

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански фах 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

Ђуле и ЊЕГОВА ДРУЖИНА

BUD BLAKE

